ΠΑΝΔΩΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Συντάκται: Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, *κ.λ.*

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1851 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1852.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΧΡ. ΑΝΔΣΤ. ΔΟΥΚΑ.

1 ΑΠΡΙΛ. ΤΟΜ. Β'.
1851. ΦΥΛΛ 25.

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΑΙ ΔΥΩ ΑΔΕΛΦΑΙ.

Διήγημα.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε Φυλλ. 24.)

Μετ' ὀλίγην ὥραν ἦλθεν ὁ Κ. Ματθαῖος, καὶ ἅμα εἶδε τὰς νέας, ταῖς ἐξέτεινε τὰς ἀγκάλας μακρόθεν, καὶ δεχθεὶς περιχαρῶς τὰς ἀνθοδέσμας, ταῖς ἔδωκε τὰς δύω χεῖρας διὰ νὰ τὰς ὁδηγήσῃ. Ἔκθαμβοι αἱ χωρικαὶ διήρχοντο διὰ τῶν κομψῶν ἐκείνων δενδροστοιχιῶν, αἵτινες ἄλλοτε παρετείνοντο ὡς ὑψηλοὶ καὶ εὐθεῖς τοῖχοι φυλλώματος, ἄλλοτε ἐκυρτοῦντο εἰς τεχνητοὺς θόλους ὑπὲρ τὰς κεφαλάς των, καὶ ἔβλεπον πάσας τὰς πολυτελείας τῆς τέχνης ποικιλλούσας τὰς πολυτελείας τῆς φύσεως, ἐδῶ συστήματα σπανίων ἀνθῶν, ἐκεῖ συμπλέγματα γλυπτικά, ἀφ' ὧν ἐξέφρεον παντοίου σχήματος πήδακες, ἀλλαχοῦ καταφράκτας καὶ σπήλαια χειροποίητα, καὶ ἀλλαχοῦ σκιάσας ἀνθοσκεπεῖς.

— Τίνος εἶναι αὐτὸς ὁ παράδεισος; ἠρώτησαν αἱ δύω κόραι, δισπιστοῦσαι πρὸς τοὺς ὀφθαλμούς των, διότι εἰς τὸ χωρίον ὅπου ἐτράφησαν οὐδὲ ὠνειρεύθησαν ποτὲ τοιαῦτα θαύματα.

— Τοῦ πρίγκιπος Φραπόλι, ἀπεκρίθη ὁ ὁδηγός των, καὶ ἰδοὺ ἡ οἰκία του.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀπὸ τὰ δένδρα προκύψασαι, ἦλθον ἄντικρυ μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομήματος, ὁποίαν οὐδὲ τῶν βασιλέων τὴν κατοικίαν δὲν ἐφαντάζοντο, καὶ εἰσῆλθον διὰ τοῦ καταγλύφου πυλῶνος.

— Εἰς τοῦ πρίγκιπος λοιπὸν κατοικοῦσιν αἱ θυγατέρες σας; τὸν ἐρώτησεν ἡ Νίννα, σχεδὸν περίφοβος.

— Ὄχι, εἶπεν ἐκεῖνος, γελῶν. Σᾶς φέρω εἰς μίαν αἴθουσαν ὅπου ν' ἀναπαυθῆτε ὀλίγον ἀπὸ τὸν κάματον τῆς ὁδοιπορίας καὶ νὰ συσκευασθῆτε. Θὰ στείλω μίαν ὑπη-

ρέτριαν νὰ σᾶς βοηθήσῃ εἰς ὅ,τι χρειάζεσθε. Ἔπειτα θὰ σᾶς φέρω νὰ γνωρίσετε τὰς θυγατέρας μου.

Καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν, τὰς εἰσήγαγε καὶ τὰς ἀφῆκε μόνας. Αἱ δὲ δύω ἀδελφαὶ εἰσελθοῦσαι, καὶ κρατούμεναι ἀπὸ τὴν χεῖρα, ἤθελον ἐκληρθῇ ὡς μία ἀπὸ τὰς εἰκόνας αἵτινες ἐκόσμουν τῆς πολυτελοῦς αἰθούσης τοὺς τοίχους, τόσον τὰς καθίστα ἀφώνους καὶ ἀκινήτους ἡ ἔκπληξις, διότι ὅπου ἔστρεφον τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπήντων μεταξόστικτα ἔπιπλα, περσικοὺς τάπητας, στιλβον μαχώνιον, καὶ ἄργυρον καὶ ἀλάβαστρον. Ἀπὸ τὴν ἔκπληξίν των τέλος τὰς ἀπέσπασε θαλαμηπόλος, ἥτις εἰσιλθοῦσα ταῖς εἶπεν ὅτι ἐστάλη νὰ τὰς βοηθήσῃ ν' ἀλλαξωσι.

—Ν' ἀλλάξωμεν! εἶπεν ἡ Ῥόζα, αἰσθανομένη ὅτι αἱ παρειαί της ἐρλέγοντο ὑπ' αἰσχύνης. — Ἀλλὰ δὲν ἐφέραμεν ἄλλα φορέματα.

— Ἀναμφιβόλως, εἶπεν ἡ θαλαμηπόλος, ἀνοίγουσα μέγα κιβώτιον· οὔτε ἔπρεπε νὰ φέρετε. Ἐδῶ εἰν' ἐνδύματα δια ν' ἀλλάξητε.

Ἡ Ῥόζα ἔρριψε βλέμμα ἐρωτηματικὸν πρὸς τὴν ἀδελφήν της.

— Φαίνεται, εἶτεν αὐτὴ ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ὅτι δὲν ἁρμόζει νὰ εἴμεθα ἐδῶ μ' αὐτὰ τὰ ἐνδύματα.

Καὶ καθ' ἑκατὰς στενάζουσαι ἀμρότεραι διὰ τὴν ἀφέλειαν τοῦ ἀγροτικοῦ βίου, παρεδόθησαν εἰς τὰς χεῖρας τῆς θαλαμηπόλου, ἥτις ἀφ' οὗ τὰς ἔλουσε μὲ ἀρωματικὸν ὕδωρ, καὶ ἔχρισε μὲ μῦρα τὴν κόμην των, τὰς ἐνέδυσεν ἀντὶ τῶν χονδροειδῶν ὑφασμάτων, ὧν ἡ ἐπαφὴ ἐλύπει τὰ ἁπαλὰ μέλη των, ἄλλα μαλακώτερα καὶ λεπτοϋφέστερα, στολὴν ἀνεπιτήδευτον μὲν, ἀλλὰ συγχρόνως ὡραίαν διὰ τὴν χάριν καὶ διότι ἀνεδείκνυεν ὅλον τὸν πλοῦτον τοῦ σωματικοῦ των σχηματισμοῦ. Τὰς δὲ κεφαλὰς ἑκάστης ἐκόσμησε μὲ σειρὰν μαργαρίτων, ὧν αὐταὶ δὲν ὑπώπτευσαν τὴν τιμὴν, οἵτινες ὅμως ἠξίζον μυριάδας.

Αἱ δύω ἀδελφαὶ, ἀφοῦ ἐνεδύθησαν, καὶ ἡ μία εἶδε τὴν ἄλλην, καὶ ἔπειτα ἐνέβλεψαν εἰς τοὺς μεγάλους καθρέπτας οἵτινες ἐν χρυσαῖς στεφάναις ἐκόσμουν τοὺς τοίχους, ἔμεινον αἱ ἴδιαι ἔκθαμβοι διὰ τὸ κάλλος των· οὐχ' ἧττον ὅμως ἐξεπλάγη καὶ ὁ φίλος των ὅταν εἰσῆλθεν ὅπως τὰς ὁδηγήσῃ. Ἐπί τινας στιγμὰς ἵστατο καὶ τὰς ἐθεώρει σιωπηλῶς, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ κορέσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του, ἐν ᾧ ἐκεῖναι ἐρυθριῶσαι, καὶ στενοχωρούμεναι διὰ τὴν νέαν ἐνδυμασίαν των, ἐσυστέλλοντο νὰ ἔλθωσι πρὸς αὐτόν. Τέλος προβάς, καὶ καταθεὶς ἓν φίλημα εἰς ἑκάστης τὸ μέτωπον, τὰς ἔλαβεν ἀπὸ τὰς χεῖρας καὶ τὰς ἔφερεν ἐκτὸς τοῦ θαλάμου.

Ἀφ' οὗ δ' ἀνέβησαν μαρμαρόκτιστον λαμπρὰν ἀναβάθραν, καὶ πολλὰς διέβησαν αἰθούσας πολυτελεῖς, ἔφθασαν τέλος ἐμπρὸς θύρας ἣν ἐφρούρουν δύω χρυσοστόλιστοι ἄνδρες, ἡγεμόνες ἢ τοὐλάχιστον στρατηγοί, ὡς ἐξέλαβον αὐτοὺς αἱ νεάνιδες, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν οὐδὲν ἄλλο ἢ ὑπηρέται. Οὗτοι ἠνέωξαν θορυβωδῶς τὰ δύω θυρώματα, καὶ πρὸς μεγίστην ἔκστασιν τῶν κορασίων ἀνήγγειλαν μεγαλοφώνως: «*Ὁ Πρίγκιψ Φραπόλις.*»

Ἡ δ' αἴθουσα εἰς ἣν εἰσήγοντο ἦτον ὅλη χρυσοῦ ἀποστίλβουσα, καὶ πλήρης ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐστολισμένων πολυτελῶς. Ἅμα δὲ εἰσῆλθεν ὁ ἀγγελθεὶς ὡς πρίγκιψ Φραπόλις, ὅλοι ἐπροχώρησαν μετὰ σπουδῆς πρὸς αὐτόν· οὗτος δὲ στὰς ἐν τῷ μέσῳ των, καὶ κρατῶν ἑκατέρωθεν τὰς δύω νέας,

— Ἀγαπητοὶ φίλοι, εἶπε, σᾶς προσεκάλεσα σήμερον εἰς οἰκογενειακὴν ἑορτὴν, καὶ μ' ἐτιμήσατε ἐλθόντες, χωρὶς νὰ ἐννοῆτε τὴν πρόσκλησίν μου. Καὶ εἰς σᾶς, φίλταται κόραι, ὑπεσχέθην ὅτι θέλετε γνωρίσει τὰς θυγατέρας μου. Ἰδοὺ, ἐκπληρῶ τὴν ὑπόσχεσίν μου. Ἰδοὺ αἱ θυγατέρες μου,—ἐπρόσθεσεν ἐναγκαλιζόμενος τὰς δύω κόρας τῶν ἀγρῶν.—Σεῖς, φίλταται, εἶσθε αἱ πριγκιπέσσαι Φραπόλι.

Ὅλοι οἱ παρεστῶτες ἐξεπλάγησαν εἰς τὸ ἀνέλπιστον ἄκουσμα, καὶ προσῆλθον ἐπευφημοῦντες· αἱ δὲ δύω ἀδελφαὶ, ἄφωνοι ὑπὸ συγκινήσεως, καὶ μὴ τολμῶσαι ἀκόμη νὰ ῥιφθῶσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς ὃν τόσον ἀπροσδοκήτως εὕρισκον, καὶ ὅστις ταῖς ἦτον ξένος ἀκόμη, ἐρρίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων, καὶ ἐξεδράγησαν εἰς δάκρυα. Λαβὼν δὲ ὁ πρίγκιψ τὸ δακτυλίδιον ἀπὸ τῆς Ῥόζας τὸν δάκτυλον,

— Ἰδοὺ, ἐξηκολούθησεν, ὁ νυμφικὸς δακτύλιος, ὃν ἡ φιλτάτη μου σύζυγος ἔδωκεν εἰς τὴν θυγατέρα μου· φέρει τὸ ὄνομά μου: Φερδινάνδος Πρίγκιψ Φραπόλης. Ποία ἦτον ἡ σύζυγός μου εἶναι περιττὸν νὰ τὸ ἐρευνήσητε· δὲν εἶναι πλέον μεταξὺ τῶν ζώντων. Ἂν εἰς ἐκείνην δὲν κατώρθωσα νὰ χορηγήσω τὴν εὐτυχίαν, θέλω κἂν ν' ἀγάλληται βλέπουσα οὐρανόθεν εὐδαιμονούσας τὰς θυγατέρας της.

Καθήσας δὲ ἔπειτα εἰς μίαν γωνίαν μετὰ τῶν κορασίων, ταῖς διηγήθη ὅτι, ὅταν ὁ Ναπολέων ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά του τὴν πλάστιγκα τῶν λαῶν, μυστικαὶ ἐλπίδες ὅτι ἐκ τῆς χειρὸς ταύτης θέλει ἐξέλθει ποτὲ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἰταλίας, ἐκίνησαν αὐτὸν ν' ἀπέλθῃ εἰς κατεσπευσμένην καὶ ἀπροσδόκητον ἀποστολὴν πρὸς τὸν νικητὴν, ὅτε καὶ ἔγραψε τὴν τελευταίαν ἐπιστολὴν του πρὸς τὴν μητέρα των, καὶ τὸν ἐδέσμευσαν εἰς τὸ ἅρμα τοῦ Ναπολέοντος, ὃν συνηκολούθησε τότε ἀμέσως εἰς τὴν Ῥωσσίαν· ὅτι δ' ἐκεῖ περιπεσὼν εἰς αἰχμαλωσίαν, ἐμεινεν ἐπὶ πολλὰ ἔτι δέσμιος εἰς τοῦ κόσμου τὰς ἐσχατιὰς, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κοινωνήσῃ οὐδ' ἐγγράφως μετὰ τῆς πατρίδος του· καὶ τέλος, ὅταν ἀποδοθεὶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν, ἔσπευσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς συζύγου του, ἥτις τῷ ἦτον καὶ τῆς ζωῆς γλυκυτέρα καὶ τῆς ἐλευθερίας, εὗρεν αὐτὴν νεκράν, ἐν ᾧ εὗρεν ἀρθέντα καὶ τὰ προσκόμματα ὅσα τὸν ἠνάγκαζον ἄλλοτε νὰ κρύπτῃ τὴν ἕνωσίν του.

Μετὰ δὲ τὴν ἐξήγησιν ταύτην ταῖς παρουσίασεν ἕνα πρὸς ἕνα ὅλους τοὺς παρεστῶτας, τοὺς πλείστους μέλη κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μεμακρυσμένα τῆς οἰκογενείας εἰς ἣν κατὰ πρῶτον εἰσήρχοντο, καὶ μεθ' ἧς καὶ αὐτὸς μετὰ τοσαύαην μακρὰν ἀπουσίαν συνέδεε γνωριμίαν ἐκ νέου.

— Φιλτάτη θύγατερ, εἶπε μεταξὺ ἄλλων πρὸς τὴν Ῥόζαν, νὰ σοὶ παρουσιάσω τώρα ἕνα φίλον μου, πρὸς ὃν ὀφείλεις καὶ σὺ ἰδιαιτέραν εὐγνωμοσύνην. Οἱ ἀχρεῖοι λῃσταὶ οἵτινες τόσον σ' ἐτρόμαξαν, ἀπὸ αὐτὸν ἐδιώχθησαν.

Ἡ Ῥόζα ὅταν ἤκουσε τὰς λέξεις ταύτας, ἠρυθρίασεν ἰσχυρῶς, ἡ καρδία της ἤρχισε νὰ κτυπᾷ ὡς ἂν ἤθελε νὰ διαρρήξῃ τὸ στῆθός της, καὶ τὰ βλέμματά της περιεφέροντο ἀνήσυχα εἰς ὅλην τὴν αἴθουσαν.

— Ἰδοὺ αὐτὸς, ἀγαπητὴ Ῥόζα, ἐξηκολούθησεν ὁ πρίγκιψ,—ὁ κόμης Φίλιππος Σικκάρδης.

Ἡ Ῥόζα ἔστρεψε γοργῶς τὸ βλέμμα πρὸς τὸν παρουσιαζόμενον· ἀλλὰ παρ' ὀλίγον νὰ πληρωθῶσιν οἱ ὀφθαλμοί της δακρύων, ὅταν εἶδεν ὅτι ἵστατο ἐμπρός της ἀξιωματικὸς ὅλως ἄγνωστος εἰς αὐτήν. Τὸν ἐγχαιρέτησεν ἑπομένως ψυχρῶς, καὶ οὔτε λέξιν δὲν τῷ ἀπέτεινε, ὅπερ αὐτὸς ἐξήγησεν ὡς ἀπειρίαν τοῦ κόσμου. Καὶ ὅμως, ὡς ἔπειτα τῇ ἔλεγεν ἡ Νίννα, ἥτις παρετήρει ὅλα ταῦτα μὲ ἄκρον τὸν ὀφθαλμὸν, ὁ ἀξιωματικὸς ἐκεῖνος ἦτον νέος κομψότατος, καὶ ἡ στολή του ἦτον χρυσῆ, καὶ γαλανοὶ ἦσαν οἱ ὀφθαλμοί του.

Ὅταν μετὰ ταῦτα κατέβησαν εἰς τὴν τράπεζαν, ὁ πρίγκιψ Φραπόλις εἶπεν εἰς τὸν κόμητα Σικκάρδην νὰ δώσῃ τὴν χεῖρα εἰς τὴν θυγατέρα του, ἐννοῶν ἀναμφιβόλως τὴν Ῥόζαν. Ἐκεῖνος ὅμως, εἴτε μὴ ἐννοήσας, εἴτε, διότι δυσηρεστήθη ἀπὸ τὴν πρώτην ψυχρὰν ἐκείνην ὑποδοχὴν, προσποιηθεὶς ὅτι δὲν ἐννόησε, τὴν ἔδωκεν εἰς τὴν Νίνναν.

Ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους ἐκείνου τῶν ξένων, ἀνηκόντων ὅλων εἰς τάξιν πολὺ ἀνωτέραν τῆς εἰς ἣν εἶχον ζήσει μέχρι τοῦδε αἱ δύω νέαι, ἔπρεπε φυσικῷ τῷ λόγῳ νὰ αἰσθάνωνται στενοχωρίαν μεγάλην. Ἀλλ' ὁ εὐμενὴς καὶ συγκαταβατικὸς τρόπος ὅλων ὅσοι τὰς περιεστοίχιζον, τὰς ἐνεθάρρυνε, καὶ ἡ φυσικὴ των ἀφέλεια ἤρεσκε περισσότερον ἀπὸ ἄλλων τὴν ἐπιτετηδευμένην συμπεριφοράν. Ἡ εὐφυΐα των ὅμως πολὺν καιρὸν δὲν ἐχρειάσθη ὅπως ἐκμάθῃ καὶ ὅσον ἦτον ἐπάναγκες τῶν ἐκ συνθήκης ἐκείνων τρόπων, οἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀνωτέραν τάξιν τῆς κοινωνίας. Ταῖς ἐδόθησαν δὲ καὶ διάφοροι διδάσκαλοι, οἵτινες νὰ συμπληρώσωσι τὰ ἐλλείμματα τῆς ἀνατροφῆς των.

Διότι ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὸ χωρίον δὲν ἐπέστρεψαν πλέον. Ὁ πρίγκιψ τῇ ἐπαύριον τῆς ἀρίξεώς των ἔπεμψεν εἰς τὴν διδασκάλισσαν τοῦ Σανταλβου χρημα τικὸν δῶρον ἀρκοῦν ὅπως τῇ ἐξασφαλίσῃ βίον ἄνετον, καὶ τῇ ἔγραψεν ὅτι τὰ κοράσια δὲν θὰ ἐπιστρέψωσι πλέον, διότι ὁ πατὴρ των εὑρέθη.

Ὅλη του δὲ ἡ προσοχὴ ἐκτοτε περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ ταῖς προμηθεύῃ πᾶν ὅ,τι ἐδύνατο νὰ τὰς τελειοποιήσῃ καὶ νὰ τὰς καταστήσῃ εὐδαίμονας.

Ἡ Βίλλα Φραπόλι ἦτον τῷ ὄντι εὐφρόσυνος κατοικία. Κειμένη εἰς θελκτικὴν τοῦ ὄρους πλευρὰν, εἶχεν ἐκ τῆς περιοπῆς ἐκείνης μεμακρυσμένην ἄποψιν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἥτις τῇ ἔπεμπε τὰς ὑγρὰς αὔρας της· τεχνητοὶ ῥύακες διαῤῥέοντες αὐτὴν, καὶ ἀναπηδητικαὶ πηγαὶ ἀνθαμιλλώμεναι πρὸς τὰ δένδρα, διετήρουν ἀέναον ὁρόσον ὑπὸ τὰς σκιὰς τῶν πυκνῶν φυλλωμάτων, ὅπου ἐκελάδουν μυριάδες πτηνῶν, καὶ ἀρώματα παντοίων ἀνθέων ἐθυμίαζον πᾶσαν τὴν ἀτμοσφαίραν. Εἰς τὰς φυσικὰς δὲ ταύτας τέρψεις προσετίθεντο καὶ αἱ ἀπολαύσεις ὅσας χορηγεῖ μέγας πλοῦτος, ὅταν ψιλευόμενος ἀφειδῶς ὑπὸ εὐκόλου φιλοστοργίας.

Οὐδ' ἡ συναναστροφὴ δὲ ἐπέλειπεν, αὐτὴ ἡ τὴν ἀνεσιν καὶ εὐχέρειαν χορηγοῦσα τῶν τρόπων, ἥτις πολλάκις καὶ μόνη ἐπέχει πάσης ἄλλης ἀγωγῆς τόπον. Συνεχεῖς ἦσαν αἱ ἐπισκέψεις τῶν φίλων ἢ συγγενῶν, καὶ ἡ ἔπαυλις, ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶν δύω νεανίδων ἐμψυχουμένη, ἀντήχει σχεδὸν πάντοτε ἀπὸ ἄσματα καὶ ἀπὸ χορούς. Συνεχέστερον δὲ πάντων ἐπεσκέπτετο αὐτὴν ὁ Κόμης Φίλιππος Σικκάρδης, καὶ πολλάκις διέτριβεν ἐν αὐτῇ καὶ ἡμέρας, διότι, ὡς διϊσχυρίζετο, ἡ θέσις ἦτον ἐπὶ τοῦ ὄρους καταλληλος διὰ τὴν ἐπαγρύπνησιν ἐπὶ τῶν ληστῶν, ὧν ἡ καταδίωξις τῷ ἦν ἀνατεθειμένη. Καὶ αὐτὴ μὲν ἦτον ἡ πρόφασις ἣν ὡμολόγει εἰς τοὺς ἄλλους, ἴσως καὶ εἰς ἑαυτόν· ἡ δ' ἀληθὴς αἰτία ἐπεφαίνετο εἰς ὅλην τὴν διαδωγήν του, καὶ εἰς οὐδένα δὲν ἦτον δυσνόητος· διότι εἰς τοὺς περιπάτους κατὰ τύχην αὐτὸς ἔμενε νὰ δώσῃ τὴν χεῖρα εἰς τὴν Νίνναν. Εἰς τὴν τράπεζαν συνέπιπτε πλησίον τῆς Νίννας νὰ λάβῃ θέσιν· εἰς τοὺς χοροὺς διὰ διαφόρους περιστάσεις ἐχόρευε μὲ τὴν Νίνναν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μὲ τὴν Νίνναν ἐγυμνάζετο εἰς τὸ ἆσμα, καὶ αἱ μακραί των συνδιαλέξεις πέρας δὲν εἶχον. Ἦτον προφανὲς ὅτι ἠγάπα τὴν Νίνναν.

Ἐπίσης ὅμως πιθανὸν ἐφαίνετο ὅτι καὶ ἡ Νίννα δὲν ἦτον ἀδιάφορος πρὸς αὐτόν· ἄλλως δὲν ἤθελεν ἐπιτηδεύεσθαι νὰ τὸν ἀποφεύγῃ, νὰ ὁμιλῇ πρὸς πάντα ἄλλον μᾶλλον ἢ πρὸς αὐτὸν, ἐν ᾧ ὅταν ἐλησμονεῖτο, τὸ βλέμμα της τὸν ἐζήτει καὶ τὸν παρηκολούθει, εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της ἐσπινθηροβόλει χαρὰ ὅταν τὸν ἔβλεπεν, εἰς τὰ χείλη της ἐπήνθει μειδίαμα, ὅταν τὸν ἤκουε λέγοντά τι, ἀδιάφορον μὲν πρὸς τοὺς λοιπούς, εἰς αὐτὴν δὲ μόνην καταληπτὸν καὶ ἔχον πολλὴν σημασίαν. Προσέτι δὲ ἦσαν οἱ τρόποι της τόσον ἀφελεῖς, ὥστε ὅλοι ἔβλεπον τὸ αἴσθημά της ἀκτινοβολοῦν ἐπ' αὐτῆς, ἐνῷ ἴσως μόνη ἐνόμιζεν ὅτι τὸ ὑποκρύπτει.

Ἀλλ' οὐδ' εἶχε μεγάλην ἀνάγκην νὰ τὸ ὑποκρύπτῃ· ὁ πατήρ της, μόνην ἐπιθυμίαν ἔχων νὰ νυμφευθῶσιν αἱ θυγατέρες του ἄνδρας ἀξίους τῆς τάξεως εἰς ἣν τὰς ἀνεβίβασε, καὶ ἱκανοὺς νὰ τὰς καταστήσωσιν εὐτυχεῖς, ἠγάπα τὸν κόμητα Σικκάρδην, καὶ ἐνέκρινε τὰς ἀναφυομένας σχέσεις. Μετά τινα καιρὸν ὁ νέος κόμης ἠνέωξε τὴν καρδίαν του εἰς τὴν Νίνναν, ἥτις ἐρυθρίασεν, ἀλλὰ δὲν ἐθύμωσε, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπευθύνθη πρὸς τὸν πατέρα της, ὅστις τὸν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὸν ὠνόμασεν υἱόν του.

Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἐτελέσθη ὁ ἀῤῥαβὼν, καὶ ἐκτοτε ἦτον ὁ Φίλιππος ἀνεξάληπτος ἀπὸ τὴν ἔπαυλιν, ὡς ἦτον ἑπόμενον, ἐκτὸς τοῦ καιροῦ ὅσον τῷ ἀφῆρει ἡ καταδίωξις τῶν ληστῶν, ὧν διὰ τῆς δραστηριότητός του εἶχε γίνει τὸ φόβητρον καὶ ἡ μάστιξ. Ἡ δὲ Νίννα, πλέουσα εἰς εὐδαιμονίαν, ἔλεγεν ὅμως εἰς τὴν ἀδελφήν της, ἐναγκαλιζομένη αὐτὴν, ὅτι δὲν θέλει νυμφευθῇ πρὶν θελήσῃ ν' ἀποφασίσῃ καὶ ἐκείνη περὶ τῆς τύχης της, ὥστε οἱ γάμοι των νὰ τελεσθῶσι συγχρόνως.

Ἀλλ' εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ Ῥόζα ἐμειδία μόνον πικρῶς καὶ δὲν ἀπεκρίνετο. Τὸ κάλλος της τότε ἔθαλλεν εἰς ὅλην του τὴν ἀκμήν· αἱ φυσικαὶ χάριτές της εἶχον ἐξευγενισθῇ διὰ τῆς νέας διαίτης, καὶ λεπτὴ

μελαγχολία ἐπιπλανωμένη ἐπὶ τῆς ὅλης της ὄψεως, ἐπέχεεν ἐπ' αὐτῆς ποιητικόν τι καὶ ἀνυπόστατον θέλγητρον. Πολλοὶ ἑπομένως τὴν περιεστοίχιζον καὶ τὴν ἐθεράπευον, ἀλλὰ πρὸς ὅλους ἐδείκνυτο, περιποιητικὴ μέν, ἀγαθή, εὐπροσήγορος, συγχρόνως ὅμως καὶ ἀδιάφορος.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ πρίγκιψ Φραπόλις εἶχε ἀπέλθει εἰς Νεάπολιν, αἱ δὲ δύω δελφαὶ ἐκάθηντο εἰς τὸ πολυτελὲς ἀνθοκομεῖον τοῦ κήπου, διεσκευασμένον εἰς θερεινὴν δίαιταν δι' αὐτάς, καὶ ὅπου πολλάκις πολλὰς διῆγον τῶν θερμοτέρων ὡρῶν τῆς ἡμέρας. Ἡ Νίννα, ἡπλωμένη εἰς κλίνην ἀπὸ χρυσόστικτον κασιμίριον, ἐξηρτημένην, ὡς αἱ τῶν ναυτῶν, ἑκατέρωθεν ἐκ χρυσῶν κρίκων κοσμούντων τοὺς τοίχους, παρεδίδετο, ἐνῷ περιέμενε τοῦ μνηστῆρός της τὴν ἐπιστροφήν, εἰς τῆς ζωῆς τὴν ἄπονον καὶ πλήρη ἀπόλαυσιν· ἡ δὲ Ῥόζα, εἰς τοὺς πόδας της καθημένη, εἶχε λάβει τὴν ἀγαπητήν της κιθάραν νὰ παίξῃ, ἀλλὰ τὴν ἀπέθεσε μετ' ὀλίγον βωβήν· ἔλαβεν ἔπειτα ἓν βιβλίον καὶ τὸ ἐφυλλολόγει, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί της ἦσαν προσηλωμένοι ἀλλοῦ, καὶ ἀλλοῦ ἐπλανᾶτο ὁ νοῦς της.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν λαμποτήτων ἐκείνων τοῦ ἄβροῦ βίου, ὅστις ἄλλοτε ἦτον τὸ σταθερὸν ὄνειρον τῆς παιδικῆς ἡλικίας της, ἐνεθυμεῖτο τὸ πτωχὸν χωρίον, καὶ ἀπὸ τοῦ χωρίου μετέβαινεν εἰς τὴν μικρὰν κοιλάδα, καὶ εἰς τὴν φαντασίαν της παρουσιάζετο ἡ σκηνὴ τῶν λῃστῶν, μεθ' ὅλης τῆς φρίκης της, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ κομψοῦ νεανίου ὅστις τὴν ἔσωσε, καὶ οὗ ἡ εἰκὼν ἀνέκυπτε καθ' ἑκάστην ζωηροτέρα εἰς τὴν καρδίαν της.

Αἴφνης πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ κήπου ἠκούσθησαν πυροβολισμοὶ καὶ συγχρόνως ἀλαλαγμοὶ ἄγριοι.

— Τὸν Φίλιππον, — θέλουν νὰ θανατώσουν τὸν Φίλιππον! ἀνέκραξεν ἡ Νίννα μὲ τὴν προφητικὴν φωνὴν τῆς καρδίας, καὶ ἐρρίφθη ἐκτὸς τοῦ ἀνθοκομείου.

Ἡ Ῥόζα, ἠγέρθη περίφοβος καὶ αὐτή, καὶ μὴ ἐννοοῦσα περὶ τίνος ἐπρόκειτο· ὅτε δὲ ἠθέλησε ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ἀδελφήν της, εἶδεν ἀνθρώπους ὧν ἡ ἀπαίσιος ὄψις τῇ ἀνεπόλησε τοὺς λῃστὰς τοῦ Σαντάλβου, ξιφήρεις καὶ δραμόντας πρὸς τὸ ἀνθοκομεῖον, οὗ τῇ ἀπέκλειον ἤδη τὴν ἔξοδον. Ἐκτὸς ἑαυτῆς ὑπὸ τρόμου, καὶ εἰς τὴν ἐνθύμησιν τοῦ φρικτοῦ κινδύνου ὃν εἶχε διατρέξει, ἐρρίφθη τότε εἰς τῆς σκιάδος τὸ βάθος, καὶ καλυπτομένη ἀπὸ τὴν ἐπιπροσθοῦσαν κρεμαστὴν κλίνην, διέβη, πρὶν τὴν ἰδῶσι, τὴν ὑαλίνην θύραν, ἥτις ἠνοίγετο πρὸς ἐσωτερικὴν ἄλλην τοῦ ἀνθοκομείου διαίρεσιν, ἐκλείδωσεν αὐτὴν ἐσωτερικῶς, καὶ ἔπεσεν ἄπνους σχεδὸν μεταξὺ τῶν πληρούντων τὴν ὑελόκτιστον ἐκείνην αἴθουσαν ἐξωτικῶν δένδρων, ὧν τὰ πλατέα φύλλα τὴν ἔκρυπτον ἀπὸ τὰ βλέμματα τῶν κακούργων.

Τὴν αὐτὴν σχεδὸν στιγμὴν εἰσώρμησαν εἰς τὴν πρώτην αἴθουσαν τοῦ φυτοκομείου οἱ λῃσταί, διώκοντες ἄνθρωπον ὃν εἶχον ἤδη ἀφοπλίσει, καὶ ὃν ἡ Ῥόζα ἀνεγνώρισεν ἀμέσως ὡς τὸν κόμητα Σικκάρδην. Ἡ πρώτη ὁρμὴ τῆς καρδίας της τὴν ἐκίνησε νὰ ῥιφθῇ πρὸς βοήθειάν του, ἢ κἂν νὰ φωνάξῃ· οὐ μόνον ὅμως ἡ φρίκη τῇ ἐδέσμευε μέλη καὶ γλῶσσαν, ἀλλὰ συγχρόνως ἐννόησεν ὅτι πᾶν της κίνημα ἦτον ἀνωφελές, καὶ ἤθελεν μόνον τὴν παραδώσει εἰς τοὺς λῃστάς· ἔμεινεν ἑπομένως ἀκίνητος καὶ ἄφωνος, συγκεντρώσασα ὅλας τὰς δυνάμεις της εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, οὓς ἐκράτει τεταμένους ὁ φόβος, καὶ βλέπουσα χωρὶς νὰ φαίνηται ὑπὸ τῶν φύλλων τὸ πύκνωμα.

Ὁ Σικκάρδης, ἅμα εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἀνθοκομεῖον, βλέπων ὅτι διεκφυγὴν πλέον δὲν εἶχεν, ἐστράφη αἴφνης κατὰ τῶν διωκτῶν του, ὡς τὸν λέοντα ἢ τὸν κάπρον ὃν οἱ ἐκπρευταὶ περιεκύκλωσαν πανταχόθεν, καὶ ῥιφθεὶς καθ' ἑνὸς αὐτῶν, ὅστις ἐφαίνετο ὡς ὁ ἀρχηγός, καὶ ἐφόρει προσωπίδα μόνος μεταξὺ ὅλων, ἠθέλησε νὰ τῷ ἁρπάσῃ τὰ ὅπλα του. Ἀλλ' ὁ λῃστὴς ἦτον εὔρωστος καὶ συνέστη πάλιν, ἐφ' ᾗς ὁ Σικκάρδης ὡς μαινόμενος, διότι ἔβλεπεν ὅτι ἐλαττοῦται, ἥρπασε τὴν προσωπίδα τοῦ ἀνταγωνιστοῦ του καὶ τὴν ἀπέσπασεν.

— Αὐτὸς ἦτον ὁ θανατός σου! εἶπεν ὁ λῃστὴς φοβερῶς διαστρέφων τὸ πρόσωπον, καὶ ὑψώσας τὸ ξίφος νὰ τὸν διατρυπήσῃ. Ἀλλὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν δύω ἄλλοι ἐκ τῶν λῃστῶν εἶχον συλλάβει τὸν Σικκάρδην καὶ τῷ εἶχον δέσει τὰς χεῖρας.

— Ἂς εἶναι, εἶπεν ὁ ἀρχιλῃστής, περιδεόμενος πάλιν τὴν προσωπίδα. Νεκρὸς δὲν μᾶς βλάπτει, ζῶν ἠμπορεῖ ἴσως νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ. Ἄφρων! ἐπρόσθεσεν ἔπειτα πρὸς τὸν αἰχμάλωτόν του ἀποτεινόμενος· ἀφ' οὗ μὲ ἴδες, ἀπὸ τὰ δεσμά μου δὲν θὰ σ' ἀπαλλάξῃ ποτὲ ἄλλος ἀπὸ τὸν θάνατον.

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἠκούσθησαν ὀξεῖς συριγμοί, οὗς ἐπανέλαβον, περίφοβοι γενόμενοι, οἱ λῃσταί.

— Φημώσατέ τον, καὶ φεύγωμεν! εἶπεν ὁ προσωπιδοφόρος.

Ἀμέσως τῷ ἔδεσαν τὸ στόμα σφοδρῶς, καὶ κυκλώσαντές τον τέσσαρες ὁπλοφόροι ἀπῆλθον δρομαίως, καὶ δι' ὁδῶν μυστικῶν κατέφυγον εἰς τὸ ὄρος.

Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἔφθασαν οἱ στρατιῶται τοῦ Σικκάρδου, οἵτινες παραμονεύοντες τοὺς λῃστὰς, ἐννόησαν ἀλλ' οὐχὶ ἐγκαίρως τὸ κίνημά των· καὶ αὐτῶν μὲν οὐδὲν ἴχνος ἀπήντησαν, διαῤῥήξαντες ὅμως τὴν ἔνδοθεν κεκλεισμένην θύραν τοῦ ἀνθοκομείου, εὗρον ἐν αὐτῷ ἐκτάδην κειμένην καὶ ἀναίσθητον τὴν Ῥόζαν, καὶ δαψιλεύσαντες αὐτῇ πᾶσαν περιποίησιν, τὴν ἀνεκάλεσαν εἰς τὴν ζωήν· μετὰ ταῦτα δέ, ἐντὸς τοῦ οἴκου εὗρον τὸ ταμεῖον διεῤῥηγμένον καὶ λεηλατηθέν, καὶ ἐντὸς σκοτεινοῦ ὑπογείου ὅλους τοὺς ὑπηρέτας, καὶ μετ' αὐτῶν τὴν Νίνναν, ἐγκεκλεισμένους καὶ δεσμευμένους ὑλικῶς μὲν διὰ σχοινίων, ἠθικῶς δὲ συγχρόνως διὰ τοῦ φόβου.

— Ποῦ εἶναι ὁ κόμης Σικκάρδης; ποῦ εἶναι ὁ ἀρχηγός σας; ἀνέκραξεν ἡ Νίννα, ἅμα τῇ ἀπεδόθη ἡ ἐλευθερία.

Ἀλλ' οἱ στρατιῶται ἐθεώρουν ὁ εἷς τὸν ἄλλον καὶ ἐσιώπων.

— Ὦ! τὸν ἐφόνευσαν! τὸ βλέπω, τὸν ἐφόνευσαν! εἰπέτε μοι! τὸν ἐφόνευσαν! ἔκραξεν αὐτὴ ὡς παράφορος, καὶ κτυπῶσα τὴν κεφαλήν της.

Τότε ἡ Ῥόζα ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας της, σφοδρῶς κλαίουσα ὑπὸ τοῦ ἀγῶνος ὃν ὑπέστη.

— Ὄχι, φιλτάτη Νίννα, καθησύχασε, εἶπε· δὲν τὸν ἐφόνευσαν, ἥμην παροῦσα. Τὸν ἠχμαλώτησαν μόνον καὶ τὸν ἀπήγαγον ζῶντα. Τοὺς ἤκουσα λέγοντος ὅτι δὲν θὰ τὸν φονεύσωσι.

Καὶ ὁ πρίγκιψ τὸ ἑσπέρας, ἀφ' οὗ ἐπέστρεψε καὶ ἔμαθε τῆς οἰκίας του τὴν λεηλασίαν, βλέπων τὴν ἀπελπισίαν τῆς θυγατρός του, τὴν παρηγόρει λέγων ὅτι οἱ λῃσταὶ ἥρπασαν τὸν Σικκάρδην ἐπ' ἐλπίδι λύτρων· ὅτι οἱ συγγενεῖς του εἶναι πλούσιοι ἱκανῶς, ὥστε ταχέως νὰ τὸν ἐξαγοράσωσι, καὶ ὅτι ἄλλως τε αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι πρόθυμος νὰ δώσῃ καὶ τὸν ἔσχατον ὀβολὸν τῆς περιουσίας του διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ φίλου του.

Ἡ Νίννα ἐρρίφθη εἰς τὴν χεῖρα τοῦ πατρός της, καὶ φιλοῦσα αὐτὴν, τὴν ἔβρεχε μὲ τὰ δάκρυά της.

Ἀλλὰ τὰ δάκρυα ταῦτα δὲν ἔμελλον νὰ στερεύσωσι ταχέως. Ἡ πρᾶξις τοῦ Καπρέρα ἦτον ἡ δεινοτέρα ἀφ' ὅσας ποτὲ ἀπετόλμησε καθ' ὅλον τὸ στάδιον τοῦ λῃστρικοῦ βίου του. Εἰς αὐτὴν τὸν ἐκίνησεν ἡ ἀνάγκη τοῦ ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ κινδυνωδεστέρου ἐχθροῦ του, οὗ ἡ δραστηριότης καὶ ἡ ἐπιτηδειότης ἠπείλουν νὰ ἐπιφέρωσι τῆς λῃστρικῆς συμμορίας τὴν προσεχῆ ἐξολόθρευσιν, ἡ ἐλπὶς ὅτι κατεστρατήγει αὐτὸν εὐκολώτερον ἤδη, ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἀντιπερισπώμενον, ἡ φήμη τοῦ πλούτου τοῦ πρίγκιπος, ἡ πιθανότης ὅτι πρὸ ὀλίγου ἐλθὼν, καὶ ἀτελῶς τὰ συμπτώματα τοῦ ἐδάφους γνωρίζων, δὲν θὰ εἶχε καταλλήλως ἐξησφαλισμένην τὴν ἔπαυλιν. Ἀλλ' ἐν καθαρᾷ μεσημβρίᾳ νὰ προσβάλῃ καὶ λεηλατήσῃ κατοικούμενον τόπον, τὴν ἔπαυλιν ἑνὸς τῶν πρωτίστων ἀριστοκρατῶν, νὰ δεσμεύσῃ τὴν οἰκογένειαν καὶ τοὺς ὑπηρέτας του, καὶ ν' ἀπαγάγῃ αἰχμάλωτον δημόσιον ἀξιωματικὸν, ταῦτα ἦσαν τολμήματα, ἅτινα δὲν ἐδύναντο οὔτε νὰ παροραθῶσιν, οὔτε νὰ μείνωσιν ἀνεκδίκητα. Ὁ Καπρέρας τὸ ἤξευρε, καὶ ἔλαβεν ἀναλόγως τὰ μέτρα του. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης οὔτ' ἐφάνη πλέον οὔτε ἠκούσθη, οὐδ' αὐτὸς, οὐδ' οἱ σύντροφοί του. Ὅλαι αἱ ἐρευναι, ὅλαι αἱ προσπάθειαι, αἱ ὑποσχέσεις ἢ αἱ ἀπειλαὶ τῆς ἀστυνομίας ἀπέβησαν μάταιαι. Καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐπεκράτησε φήμη, ἀδέσποτος ὅμως, καὶ ἐκ συμπερασμοῦ πηγαζουσα μᾶλλον, ὅτι φυγὼν διὰ θαλάσσης, ἐπνίγη μεθ' ὅλων τῶν ὀπαδῶν καὶ μετὰ τοῦ αἰχμαλώτου.

Μετὰ τὸ φοβερὸν τοῦτο συμβὰν ἀμφότεραι αἱ νεάνιδες ὑπέπεσαν εἰς κινδυνώδη ἀσθένειαν, ἣν ἤρκει ὅπως ἐπιφέρῃ ὁ φόβος, κλονίσας τὰ ἀσθενῆ νεῦρά των· διὰ δὲ τὴν Νίνναν ὑπῆρχεν, ὅπως τὴν παρατείνῃ, καὶ ἡ ἀπελπισία ἣν τῇ ἔδιδεν ἡ πεποίθησις ὅτι ὁ Σικκάρδης ἐσφάγη, ὅτι δὲν θέλει τῇ ἀποδοθῇ πλέον, ὅτι ἀπέθανε τῶν λῃστῶν θῦμα. Καὶ ὅμως, ὡς ἄλλοτε τὴν μητέρα της, οὕτως ἤδη αὐτὸν, τὸν περιέμενε πάντοτε, καὶ πᾶσαν στιγμὴν ἠρώτα τὴν Ῥόζαν ἂν δὲν ἐπέστρεψε, καὶ πρὶν ἀκούσῃ τὴν ἀπόκρισιν ἐξεῤῥήγνυτο εἰς δάκρυα, διότι ἤξευρεν ὅτι δὲν ἐπέστρεψεν.

Οὕτω παρῆλθον πολλοὶ μῆνες· τέλος ὑπερίσχυσεν ἡ νεότης τῆς νόσου, καὶ μετ' ὀλίγον ἀνέλαβον καὶ αἱ δύω.

— Φιλτάτη Νίννα, τῇ ἔλεγε μίαν ἡμέραν ἡ ἀδελφή της, ἐναγκαλιζομένη αὐτήν· τὸ ἤξεύρω, χωρὶς νὰ μοὶ τὸ εἰπῇς πόσον ἀνίατος εἶναι ἡ πληγὴ τῆς καρδίας σου, πόσον ἀστέρευτος τῶν δακρύων σου ἡ πηγή. Ἀλλὰ, Νίννα μου, ἐνθυμήθητι τὸν πατέρα μας. Ἡμῶν χρέος εἶναι νὰ φαιδρύνωμεν τὴν ζωήν του, ὄχι νὰ τὴν λυπῶμεν. Ἂν ἔχωμεν δάκρυα, πρέπει νὰ τὰ φυλάττωμεν δι' ἡμᾶς· ὁ πατὴρ τὸ μειδίμά μας μόνον πρέπει νὰ βλέπῃ.

— Ναὶ, ἔχεις δίκαιον, εἶπεν ἡ Νίννα. Εἰς τὸ ἑξῆς θέλω πάντοτε μειδιᾷ.

Καὶ τοῦτο ἔλεγε κλαίουσα. Ἐκτοτε τῷ ὄντι προσήρχετο πάντοτε πρὸς τὸν πατέρα της μὲ μειδιῶντα

τὰ χείλη. Ἀλλὰ τὸ μειδίαμα ἐκεῖνο ἦτον δακρύων πικρότερον· καὶ ἡ ὠχρότης τῶν παρειῶν της δὲν ἦτον τῆς φθινούσης νόσου χροιά, ἀλλὰ τοῦ ἀκμαίου ψυχικοῦ πόνου. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ θλίψις της ἀντανεκλᾶτο καὶ εἰς τὴν ἀδελφήν της, διότι εὐκόλως ἐφαίνοντο καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίπλαστον ταύτης φαιδρότητα ἐσβεσμέναι τῶν βλεμμάτων της αἱ ἀρχαῖαι ἀκτῖνες, καί τις ἔκφρασις ἐγκαρτερήσεως μὴ ἀπηλλαγμένη ἀπελπισίας· οὐδὲ στιγμὴν δὲ δὲν ἐγκατέλειπε τὴν Νίνναν, ἀλλὰ πᾶσά της ἡ φροντὶς ἦτον νὰ τὴν περιθάλπῃ ὡς ἀσθενῆ, νὰ τὴν ὑποστηρίζῃ, νὰ κλαίῃ μετ' αὐτῆς, καὶ δι' ἀδελφικῆς ἀγάπης νὰ τὴν ἀνταμείβῃ δι' ὅ,τι εὐθυσίαζεν εἰς τὸ υἱικὸν καθῆκον. Ὁ δὲ πατήρ των, ὅστις ἄλλον σκοπὸν δὲν ἐγνώριζε τῆς ζωῆς του ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν τῶν θυγατέρων του, ἐπροσπάθει διὰ παντὸς λόγου νὰ παραμυθήσῃ τὴν Νίνναν, καὶ διὰ παντὸς τρόπου νὰ ταῖς ἀποδώσῃ τὴν εὐθυμίαν, καὶ καθ' ἑκάστην ἐφεύρισκε καὶ ἐπρότεινε νέας διασκεδάσεις, αἵτινες ἴσως τὸ ἐναντίον ἐπέφερον ἀποτελέσμα τοῦ ὃ αὐτὸς ἐπροσδόκα, ἃς ὅμως ἐδέχοντο αἱ θυγατέρες του εὐπειθῶς, διὰ νὰ μὴν τὸν λυπήσωσιν.

Οὕτω καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἐγγιζούσης τῆς ἑορτῆς του, ἀπεράσισε νὰ δώσῃ μέγαν χορὸν εἰς τὴν ἔπαυλίν του, εἰπὼν εἰς τὰς θυγατέρας του ὅτι ἐλπίζει πρὸς χάριν του ν' ἀποσείσωσιν ἐκείνην τὴν ἑσπέραν πᾶσαν θλιβερὰν ἐνθύμησιν, καὶ ν' ἀναλάβωσι τὴν παλαιὰν εὐθυμίαν των. Ἡ Νίννα τὸ ἤκουσε καὶ ἡ καρδία της συνεσταλη, ἀλλ' ἐσιώπησε· καὶ ἡ Ῥόζα φιλήσασα τὸν πατέρα της εἰς τὸ στόμα, ὑπεσχέθη ὅτι θέλουσι πράξει ὅ,τι δύναται νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ.

Ἡ ἑορτὴ αὕτη ἦτον ἡ πρώτη ἣν ἔδιδεν ὁ πρίγκιψ Φραπόλης μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του· διὰ τοῦτο ἐριλοτιμήθη νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ὅσον ἐνεδέχετο λαμπροτέραν, καὶ νὰ προσκαλέσῃ πᾶσαν τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Νεαπόλεως, μεθ' ἧς ἤθελε νὰ συνδέσῃ τὰς ἀρχαίας σχέσεις τῆς οἰκογενείας του, ὡς καὶ τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν ἐπιδήμων ξένων. Ἡ ἔπαυλις τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἀπηύγαζεν ὅλη ἀπὸ φῶτα ὡς πυρπολουμένη, καὶ ἀπέστιλβε χρυσοῦ καὶ ἀργύρου· πανταχόθεν δὲ συνέῤῥεον ἐφ' ἁμαξῶν οἱ προσκεκλημένοι, καὶ μετὰ πολλῆς χάριτος τοὺς ὑπεδέχετο ὁ πρίγκιψ μετὰ τῶν θυγατέρων του, ὧν τὸ κάλλος, ὑπὸ τὰς λαμπράς των στολάς, ἔλαμπεν ἀπαράμιλλον. Ἡ εἶχε δὲ ἐξαλείψει ἡ Νίννα ἀπὸ τῆς ψυχῆς της καὶ τὸ τελευταῖον ἴχνος τῶν πενθίμων της ἐνθυμήσεων, ἢ ὁ ἐσωτερικός της ἀγὼν ἦτον τόσῳ μείζων καθ' ὅσον κατώρθου νὰ τὸν ἐγκλείσῃ ὅλον εἰς τὴν καρδίαν της, χωρὶς οὐδὲ σημεῖον αὐτοῦ νὰ φαίνηται ἐξωτερικῶς.

Πρό τινος ἤδη εἶχε συνέλθει ἡ συντροφία, αἱ αἴθουσαι ἀντήχουν ἀπὸ λαμπρὰν μουσικήν, καὶ αἱ ὀρχήσεις εἶχον ἀρχήσει, ὅταν δύω ἐκ τῶν προσκεκλημένων προσῆλθον ἔσχατοι, καὶ ἐχαιρέτησαν τὸν πρίγκιπα, ἱστάμενον πλησίον τῆς θύρας. Ὁ πρίγκιψ περιέφερε πέριξ τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ ἰδὼν τὴν Ῥόζαν ἱσταμένην εἴς τινα ἀπόστασιν, τῇ ἔνευσε, καὶ τῇ παρουσίασε τοὺς δύω Οὔγγρους εὐγενεῖς, τὸν κόμητα Ζαγαδῖνον καὶ τὸν κύριον Βάϊμακ. Ὁ κόμης ἀπέτεινε τινὰς λέξεις πρὸς τὴν νέαν, καὶ μετὰ ταῦτα ὡδήγησεν ὁ πρίγκιψ ἀμφοτέρους πρὸς τὰς ἐνδοτέρω αἰθούσας, ὅπου ἐγίνετο ἡ χαρτοπαιξία.

Ἡ δὲ Ῥόζα, οὔτε εἰς τὰς λέξεις τῶν δύω ξένων ἀπεκρίθη, οὔτε, ἀφ' οὗ αὐτοὶ ἀνεχώρησαν μετὰ τοῦ πατρός της, μετεκινήθη, ἀλλ' ἔμεινεν ὡς τις στήλη ἅλὸς, ὡς ἂν εἶχεν ἰδῇ τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης καὶ ἀπελιθώθη. Καὶ τῷ ὄντι ὡς ἀπολιθωθεῖσα ὡμοίαζε, διότι ὅλον τὸ αἷμα ἔφυγεν ἀπὸ τὰς παρειὰς καὶ ἀπὸ τὰ χείλη της, καὶ συνεσταλη εἰς τὴν καρδίαν της, ὥστε παρ' ὀλίγον, ἂν δὲν ἐκρατεῖτο εἰς τὴν θύραν, ἤθελε πέσει ἀναίσθητος κατὰ γῆς. Ἀλλὰ διὰ δραστηρίας θελήσεως συνελθοῦσα, περιέφερε πανταχοῦ τὸ βλέμμα ὅπως ἀνακαλύψῃ τὴν Νίνναν· μὴ ἰδοῦσα δὲ αὐτὴν, περιῆλθε πᾶσαν τὴν αἴθουσαν μὲ βῆμα σπασμωδικὸν, καὶ μετ' αὐτὴν πάσας τὰς ἄλλας αἰθούσας, καὶ εἰς τὴν τελευταίαν εἶδε τοὺς δύω Οὔγγρους παρισταμένους εἰς χαρτίων τράπεζαν, καὶ παίζοντας φλωρίων ποσότητας εἰς τὸν Φαραώ. Ἡ κεφαλή της ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ σκοτοδινιᾷ· παράδοξον εἶδος στενοχωρίας ἐπίεζε τὴν καρδίαν της, καὶ σχεδὸν φρίκη ἐφαίνετο ἐπιγεγραμμένη ἐπὶ τοῦ προσώπου της, ὅταν ἐῤῥίφθη ἔξω τῆς αἰθούσης ταύτης εἰς ἀναζήτησιν τῆς ἀδελφῆς της. Ἀλλὰ μὴ εὑρίσκουσα αὐτὴν οὐδαμοῦ, διευθύνθη, ὡς ἐννοοῦσα τὴν ἀλήθειαν, εἰς τὸν κοιτῶνά των. Ἐκεῖ εὗρε τῷ ὄντι τὴν Νίνναν πρηνῆ ἐπὶ τῆς κλίνης κειμένην. Ἡ κόμη της ἦτον λυτὴ, εἶχεν ἀποσπάσει τὰ ἄνθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς της, καὶ οἱ ὀλοφυρμοί της ἠκούοντο εἰς ὅλον τὸν θάλαμον. Ἡ συμπεπιεσμένη θλίψις της εἶχεν ἐκραγῆ μὲ ὁρμὴν πολλαπλάσιον. Πλήρης οἴκτου ἐπλησίασεν ἡ Ῥόζα καὶ τὴν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν χεῖρα.

— Δὲν ἠμπορῶ, ἀδελφή, δὲν ἠμπορῶ τὰς ἑορτάς των, ἀνέκραξεν ἡ Νίννα, χιλιάκις πνιγομένη ἀπὸ τὰ δάκρυα· δὲν ἠμπορῶ τοὺς χοροὺς καὶ τὰς εὐθυμίας των, ὅταν ἔχω τὸν θάνατον ἐντὸς τῆς καρδίας μου. Τί θέλουν αὐταὶ αἱ στολαὶ δι' ἐμὲ, τί θέλουν αὐτὰ τὰ ἄνθη καὶ αὐτοὶ οἱ ἀδάμαντες; Εἰς τὸν τάφον κεῖται ἐκεῖνος. Φορέσατέ με τὸν νεκρικὸν στέφανον.

— Νίννα μου, φιλτάτη μου Νίννα, τί εἶναι αὐτοὶ οἱ ἀπαίσιοι λόγοι; ἀνέκραξεν ἡ Ῥόζα κλαίουσα.

— Ἐκεῖνος ὁ εὐγενὴς, ἐκεῖνος ὅστις τὸ πᾶν ἐθυσίαζε δι' ἐμὲ, ἀπέθανεν, ἀπέθανε Ῥόζα, καὶ ἡμεῖς χορεύομεν, καὶ ἡμεῖς εὐθυμοῦμεν. Ὦ! ἐπληρώθη τῆς καρδίας μου ἡ φιάλη· μία ῥανὶς τῇ ἔλλειπε, καὶ αὐτὴν ἐπρόσθεσεν ἡ αὐθάδης αὐτὴ εὐωχία. Εἰς τὸν τάφον του χορεύομεν, ἐφυβρίζομεν εἰς τὸν θάνατόν του.

— Ἀλλὰ, ἀγαπητὴ ἀδελφὴ, δὲν ἀπέθανεν ὁ Φίλιππος. Ζῇ, τὸ ἠξεύρεις· αἰχμάλωτον μόνον τὸν ἔλαβον οἱ λῃσταί.

— Ζῇ! ἀνέκραξεν ἡ Νίννα. Τὸν ἔλαβον αἰχμάλωτον, καὶ μοὶ τὸ λέγεις τοῦτο ὡς παρηγορίαν! Τὸν ἔλαβον αἰχμάλωτον, καὶ ἢ συναπώλετο μετ' αὐτῶν, ἢ στενάζει καὶ θὰ στενάζῃ ὅλον τὸν βίον του εἰς καταχθόνιόν τι βάραθρον, εἰς ἅδην ἐπίγειον, εἰς τὰ δεσμὰ τῶν θηρίων ἐκείνων.

Καὶ ῥιφθεῖσα ἐκ νέου εἰς τὸ προσκεφάλαιον, ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς.

— Φιλτάτη ἀδελφὴ, ἐξηκολούθησε, σὲ λυπῶ, τὸ

ἠξεύρω· ἀλλὰ συγχώρησόν με. Δὲν εἶμαι πλέον εἰς στάσιν νὰ νικήσω τὸν ἑαυτόν μου. Ἀλλὰ δὲν θὰ εἶναι διὰ πολὺν καιρὸν πλέον. Ἡ φύσις εἶναι ἰσχυροτέρα τῆς θελήσεώς μου. Ἡ μακρὰ πάλη μὲ κατέβαλεν ἐντελῶς. Μὴ κλαίῃς, ἀδελφὴ, χαῖρε ἐξ ἐναντίας. Ἐντὸς ὀλίγου θὰ παύσω τοῦ νὰ πάσχω. Αὕτη εἶναι ἡ ἐσχάτη, ἡ μόνη μου σωτηρία.

— Ὄχι, Νίννα μου! Τοῦτο δὲν θέλει γίνει· ὑπάρχει ἄλλη διὰ σὲ σωτηρία· ὑπάρχει διὰ σὲ εὐτυχία ἀκόμη, καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀπολαύσῃς.

Καὶ ἀνοίξασα τὴν θύραν, ἔνευσε πρὸς ἕνα ὑπηρέτην, καὶ τῷ εἶπε νὰ καλέσῃ τὸν πρίγκιπα.

— Διατί θέλεις, Ῥόζα, νὰ πικράνῃς τὸν πατέρα μας διὰ τῆς θέας μου; εἶπεν ἡ Νίννα. Ἄφες τον νὰ νομίζῃ ὅτι φυσική τις ἀσθένεια μὲ ἀνήρπασε· θὰ τῷ μείνῃς σὺ χαρὰ καὶ παρηγορία. Προσπάθησον νὰ τῷ παρηγορήσῃς τὰς τελευταίας στιγμάς του, καὶ νὰ τῷ ἀποδώσῃς ὅλην τὴν εὐτυχίαν ὅσην ἐγὼ τῷ ἀφῄρεσα.

Ταύτην τὴν στιγμὴν εἰσῆλθεν ὁ πρίγκιψ Φραπόλις.

— Νίννα μου, εἶπε, τεθλιμμένος, καὶ φιλῶν αὐτὴν περιπαθῶς εἰς τὸ πρόσωπον. Πάσχεις φιλτάτη! Ἠλπιζον ἡ ἑορτὴ αὕτη νὰ σὲ ὠφελήσῃ· ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἀπέτυχον. Ἡ στάσις σου, κόρη μου, μὲ τρομάζει.

— Πάτερ, εἶπεν ἡ Ῥόζα, ἡ στάσις τῆς Νίννας σὲ τρομάζει δικαίως. Ἀλλὰ θαῤῥεῖ, ἐσώθη! Εἰπέ μοι, πάτερ! Πόθεν γνωρίζεις τοὺς δύω ἐκείνους Οὔγγρους εὐγενεῖς, οἵτινες ἦλθον ἀπόψε οἱ τελευταῖοι;

— Τοὺς εἶδα εἰς ἑνὸς γνωρίμου μου οἶκον εἰς τὴν Νεάπολιν, εἶπεν ὁ πρίγκιψ, ἐκπληττόμενος διὰ τὴν ἐρώτησιν. Μοὶ τοὺς παρουσίασαν ὡς πρὸ ὀλίγου ἐλθόντας ἐκ Γερμανίας.

— Πάτερ, ἐπανέλαβεν ἡ Ῥόζα μετ' ἀγῶνος. Πάτερ, ἐκεῖνος ὃν μὲ ὠνόμασες κόμητα, . . . ἐκεῖνος εἶναι . . . ὁ λῃστὴς ὅστις ἥρπασε τὸν Ῥικκάρδην!

Καὶ ἅμα ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, ἐῤῥίφθη εἰς τὸν τράχηλον τῆς ἀδελφῆς της κλαίουσα μεγαλοφώνως, καὶ μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἔπεσε κατὰ γῆς εἰς λειποθυμίαν. Ὁ πρίγκιψ ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ τῇ δαψιλεύσῃ πᾶσαν ἀναγκαίαν θεραπείαν, καὶ ἅμα τὴν ἀνεκάλεσεν εἰς ἑαυτὴν, καλέσας δύω θαλαμηπόλους, ἐξῆλθεν ὁ ἴδιος, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ μὲ μειδιῶντα τὰ χείλη καὶ μὲ ἀτάραχον βῆμα. Ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν χαρτοπαιγνίων, ὅπου ὡμίλησε μετὰ διαφόρων, καὶ μεταξὺ ἄλλων καὶ μετά τινος κυρίου, φέροντος στολὴν, καὶ ὅστις ἦν ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας τῆς Νεαπόλεως. καὶ ἔπειτα ἐλθὼν εἰς τὴν τράπεζαν ὅπου ἔπαιζον οἱ δύω Οὔγγροι, κατέθεσέ τινα φλωρία εἰς τοῦ ἑνὸς τὸ χαρτίον. Μετά τινας στιγμὰς εἰσελθὼν ὑπηρέτης, εἶπε κρυφίως εἰς τὸν Οὔγγρον κόμητα, ὅτι ἄνθρωπος ἐλθὼν ἔξω ζητεῖ νὰ τὸν ὁμιλήσῃ. Ὁ κόμης ἐφάνη ἐλαφρῶς ταραχθεὶς, καὶ εἰπὼν ὅτι ἀμέσως θέλει ἐπιστρέψει, παρακαλέσας δὲ τὸν πρίγκιπα Φραπόλιν νὰ ἐπιτηρῇ τὸ χαρτίον του, ἐξῆλθε. Μετ' ὀλίγον ὁ αὐτὸς ὑπηρέτης ἐπανελθὼν, εἶπε κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον εἰς τὸν ἄλλον Οὔγγρον, ὅτι ὁ κόμης τὸν παρακαλεῖ νὰ ἐξέλθῃ ἐπὶ μίαν στιγμήν· καὶ αὐτὸς, ἐγερθεὶς ἀμέσως ἠκολούθησε τὸν ὑπηρέτην. Οὔτε ὁ εἷς ὅμως οὔτε ὁ ἄλλος δὲν ἐπέστρεψαν πλέον. Ὁ δὲ χορὸς, μετὰ λαμπροῦ δείπνου, ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς τρίτης ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον, πρὸς κοινὴν εὐχαρίστησιν τῶν προσκεκλημένων, οἵτινες μόνον ἐλυποῦντο διότι αἱ δύω νέαι πριγκιπέσσαι, εἰς ἀνάῤῥωσιν ἀκόμη οὖσαι ἀπὸ τῆς πρό τινων μηνῶν μακρᾶς ἀσθενείας των, δὲν ἐδύναντο νὰ μείνωσιν εἰς ὅλον τὸ διάστημα τῆς νυκτερινῆς εὐωχίας, ἀλλ' ἀπεσύρθησαν ἐνωρὶς εἰς ἀνάπαυσιν.

Οἱ ὑποτιθέμενοι Οὔγγροι μεγιστάνες συνελήφθησαν καὶ ἀπήχθησαν εἰς τὴν ἀστυνομίαν οὐχὶ ὁμοῦ, ἀλλ' ἕκαστος κατ' ἰδίαν. Ὀλίγον δὲ μετὰ τὴν ἐγκατάκλεισίν των εἰς χωριστὰς φυλακὰς, ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας ἦλθε πρὸς τὸν λεγόμενον κόμητα Ζαγαδῖνον ὅπως τὸν ἐξετάσῃ. Ἀλλ' αὐτὸς τὸν ἐδέχθη μετὰ πολλῆς προπετείας, τὸν ὕβρισεν αὐθάδη, τολμήσαντα νὰ ἐπιβάλῃ χεῖρα εἰς Οὔγγρον κόμητα, τῷ ἔδειξε τὸ διαβατήριόν του, καὶ τὸν ἠπείλησε δι' ὅλων τῶν κεραυνῶν τῆς ὀργῆς τῆς Αὐστριακῆς κυβερνήσεως.

Μετὰ ταῦτα δ' ὁ ἀστυνόμος μετέβη πρὸς τὸν κύριον Βάϊμακ. Οὗτος ἐξ ἐναντίας, ἄνανδρος ὡς λῃστὴς, εἶχε πέσει εἰς μίαν γωνίαν καὶ ἔκλαιε. Προσελθὼν δ' εἰς αὐτὸν ὁ ἀστυνόμος, τῷ εἶπε μετά τινος ἠπιότητος.

— Μὴ κλαίῃς. Ὑπάρχει τρόπος νὰ ἐξαγοράσῃς τὴν ζωήν σου. Ἐγὼ ἠμπορῶ νὰ σοὶ τὴν ἐγγυηθῶ.

Ὁ λῃστὴς, ἀκούσας τὰς λέξεις ταύτας, ἀνεκάθησε, καὶ ὑπὸ χαρᾶς οἱ ὀφθαλμοί του ἠκτινοβόλησαν.

— Σᾶς συνελάβομεν, ἐξηκολούθησεν ὁ διευθυντής. Ὅλα τὰ μέτρα ἐλήφθησαν ὅπως μὴ διαφύγητε. Ὁ σύντροφός σου τὰ πάντα ὡμολόγησεν· ἀλλ' εἰς αὐτὸν δὲν θὰ γίνῃ χάρις. Βοήθησε σὺ τὴν ἀρχὴν εἰς τὰς ἀνακαλήψεις της, καὶ σώζεσαι. Θέλεις;

— Ἀφοῦ ὡμολόγησεν ὁ Καπρέρας, εἶπεν ὁ λῃστὴς τρέμων, ὁμολογῶ καὶ ἐγώ. Ἀλλ' εἶμαι βέβαιος περὶ τῆς ζωῆς μου;

— Τοῦτο, ὑπέλαβεν ὁ διευθυντὴς, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἀκρίβειαν τῶν πληροφοριῶν σου. Ὁ Κόμης Ζαγαδῖνος λοιπὸν εἶναι ὁ Καπρέρας;

— Δὲν τὸ ὡμολόγησεν ὁ ἴδιος; ἐρώτησεν ὁ λῃστὴς διστάζων.

— Ὁ ἴδιος τὸ ὡμολόγησε, καὶ ἄλλοι, ὡς βλέπεις, τὸν ἐπρόδωκαν, εἶπεν ὁ ἀστυνόμος. Ἀλλ' ἀνάγκη νὰ τὸ μαρτυρήσῃς καὶ σύ, ὅπως ἐξαγοράσῃς τὴν συγχώρησίν σου.

— Ἐκεῖνος εἶναι, ἀπεκρίθη ὁ λῃστὴς ἐνδίδων.

— Καὶ πῶς ἔχει διαβατήριον Οὔγγρου κόμητος;

— Ἐφόνευσε τὸν κόμητα καὶ ἕνα ὀπαδόν του, ἐρχομένους εἰς Ἰταλίαν, καὶ ἔλαβε τὸ διαβατήριον ἐκείνου καὶ τὸ ἐδικόν μου.

— Ποῦ ἑδρεύει ἡ συμμορία του;

— Μέρος διεσπάρη πρὸς τὸ παρὸν, μέρος μετέβη εἰς τὴν Παππικὴν ἐπικράτειαν, ὅπου ὁ Καπρέρας μετεβίβασε καὶ τοὺς θησαυρούς του, καὶ ὀλίγοι μόνον ἀκόμη κρύπτονται εἰς τὰ πέριξ ὄρη. Αὐτοὶ φρουροῦν τὸν αἰχμάλωτον Σικκάρδην, ὅστις φυλάττεται ὡς ἐνέχυρον, ἂν ἤθελε συμβῇ ποτὲ τίποτε εἰς τὸν ἀρχηγόν.

— Θὰ μοὶ παραδώσῃς τὸ Σικκάρδην ζῶντα, καὶ σώζεσαι.

Ὁ λῃστὴς ἦτον πρόθυμος εἰς πᾶν ὅ,τι παρ' αὐτοῦ ἀπῃτεῖτο, καὶ ἔδωκεν ὅλας τὰς πληροφορίας ὅσων εἶχεν ἀνάγκην ὁ ἀστυνόμος. Ὅταν δὲ οὗτος ἔλεγεν ὅτι εἰς τὸν Καπρέραν χάρις δὲν θέλει γίνει, δὲν ἐψεύδετο. Πρὸς φρικτὸν παράδειγμα ἡ ἐξουσία εἶχεν ἀπόφασιν, ἅμα τὸν συλλάβῃ, ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν νὰ τὸν δικάσῃ, καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ.

Τὴν ἐπαύριον ἑπομένως ἀπὸ πρωΐας ἤρχισεν ἡ ἀνάκρισίς του μυστικώτατα· συγχρόνως δὲ ἐδόθησαν εἰς τὴν ἀστυνομίαν τῆς Ῥώμης αἱ δέουσαι πληροφορίαι πρὸς σύλληψιν τῶν συνενόχων του. Περὶ δὲ τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἄνθρωποί τινες, ἐνδεδυμένοι ὡς χωρικοί, ὑπὸ τὰ ἐνδύματά των ὅμως κρύπτοντες ὅπλα, ἀνέβαινον δυσβάτους τινὰς καὶ ἀκατοικήτους τοῦ ὄρους χαράδρας. Ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας μετὰ στρατιωτῶν καὶ μετὰ τοῦ λῃστοῦ, ὅστις προειδοποιήθη ὅτι δύω στρατιῶται εἶχον τὴν ἐντολήν, ἅμα ἐφαίνοντο ἐκ μέρους του τὰ ἐλάχιστα συμπτώματα προδοσίας, νὰ τῷ ὑυθίσωσι τὰς μαχαίρας των εἰς τὸ στῆθος.

Τὸ σκότος εἶχεν ἤδη ἐπέλθει ὅταν εἰσῆλθον εἰς κοιλάδα τραχεῖαν καὶ σύμρυτον, μεμακρυσμένην δὲ ἀπὸ πᾶσαν πεπατημένην ὁδόν. Ἀφ' οὗ ἐπροχώρησαν ἐπ' ὀλίγον, ἀπὸ τοὺς κλάδους ἑνὸς δένδρου ἠκούσθη ὀξεῖα φωνὴ γλαυκός· εἰς αὐτὴν δὲ ὁ λῃστὴς ὅστις τοὺς συνώδευεν ἀπήντησεν ἀμέσως δι' ὁμοίας φωνῆς· καὶ ὡς ἀπάντησις εἰς τὸ σύνθημα τοῦτο ἠκούσθη ἀπὸ τὸ αὐτὸ μέρος φωνὴ αἰλούρου. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ὁ ἀστυνόμος ἀφῆκε δύω στρατιῶτας νὰ ἐνεδρεύωσι. Μετά τινων δὲ λεπτῶν πορείαν ἀνεκάλυψεν εἰς τὸν βράχον προσωκοδομημένην μικρὰν καλύβην, ἥτις εἰς τὸν τόπον ἦτον γνωστὴ ὡς κατοικία ἀνθρακοποιῶν. Ὁ λῃστὴς ἐλθὼν εἰς τὴν θύραν, ἐκτύπησε τρεῖς κατ' ἰδιαίτερον τρόπον.

— Τίς εἶναι, ἔκραξεν ἔσωθεν φωνὴ γυναικεία.

— Ἀνθρακοποιοί! ἀπεκρίθη ὁ λῃστής. — Ἄνοιξε, μάννα Βαρβάρα.

— Ἀ! ἀνθρακοποιοί· εἶπεν ὠρυωμένη, ὡς δυστρόπου κυνός, ἡ φωνή Τῆς νυκτὸς τ' ἀγροίμια! Δὲν μ' ἀφίνουν στιγμὴν ἡσυχίαν! Ὅλην τὴν νύκτα μουγκρίζουν.

Καὶ ἡ θύρα ἠνεώχθη βιαίως, καὶ εἰς τὴν φλιὰν ἐφάνη γραία ἐρυννὶς, ῥυπαρὰ, μὲ τὴν κόμην βδελυρὰν καὶ λυτὴν, μὲ τὴν ὄψιν ἀπαίσιον, κρατοῦσα δὲ εἰς τὴν χεῖρα ἡμίσβεστον λύχνον.

— Ἄ! σὺ εἶσαι Πεδρούκκη!

Καὶ ἐκεῖνοι ἐκεῖ ποῖοι εἶναι; εἶπε μὲ τὸν αὐτὸν τόνον ἡ γραία, βλέπουσα εἰς τὸ σκότος τὰς σκιὰς τῶν στρατιωτῶν.

— Σιωπῆ, Βαρβάρα, μὴ γαυγίζῃς πάντοτε, ἀπήντησεν ὁ λῃστής. Αὐτοὶ εἶναι σύντροφοί μας, ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ῥώμην.

Καὶ εἰσελθὼν μὲ ὅλην τὴν συνοδείαν του,

— Ποῦ εἶναι οἱ ξυλοκόποι; εἶπεν.

— Εἰς τὸν κλίβανον, ἀπεκρίθη ἡ γραία.

— Πρέπει νὰ ἔλθουν νὰ γνωρισθοῦν μὲ τοὺς νέους ἀνθρακοποιοὺς, ἀπήντησεν ἐκεῖνος.

Τότε ἡ γραία πορευθεῖσα πρὸς τὸν κλίβανον, ὅστις ἔκειτο εἰς τὸ βάθος τοῦ δωματίου, ἔθεσε τὴν κεφαλήν της εἰς τὴν ὀπὴν, καὶ ἐφώναξε.

— Ὁ βοσκὸς ἦλθε καὶ θέλει ἄνθρακας!

Μετ' ὀλίγον μία θύρα καταπακτὴ, ἀφανὴς ἕως τότε, ὀπίσω δὲ τοῦ κλιβάνου κειμένη, ἠνεώχθη εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἀπ' αὐτῆς ἐξῆλθον δύω κακοῦργοι, οὓς ἔλαβε κατὰ μέρος ὁ Πεδρούκκης διὰ νὰ τοὺς ὁμιλήσῃ.

Ἐν ᾧ ὅμως αὐτοὶ ἐπρόσεχον εἰς τούτου τοὺς λόγους, οἱ στρατιῶται, ῥιφθέντες, συνέλαβον αὐτοὺς καὶ τὴν γραίαν, καὶ τοῖς ἔκλεισαν τὸ στόμα, πρὶν δυνηθῶσιν οὔτε μίαν φωνὴν νὰ ἐκπέμψωσιν. Συγχρόνως δὲ ἐκτείνας ὁ Πεδρούκκης τὴν χεῖρα εἰς τὴν ζώνην ἑνὸς ἐξ αὐτῶν,

— Φέρ' ἐδῶ τὰ κλειδία, Παυλέτε, εἶπεν· εἶναι περίττὸν ν' ἀρρίζῃς καὶ νὰ δαγκάσῃς. Δὲν ἠμπορεῖς νὰ μὲ φάγῃς, φίλε μού· ἡ τύχη βλέπεις οὕτω τὰ ἔφερε.

Καὶ λαβὼν τὰ κλειδία, ἀνάψας δὲ καὶ δαυλὸν εἰς τὸν λύχνον, ἔνευσε πρὸς τὸν ἀστυνόμον, ὅστις μετά τινων στρατιωτῶν τὸν ἠκολούθησε διὰ τῆς ἀνοιγείσης καταπακτῆς εἰς ὁδὸν σκοτεινὴν καὶ ὑπόγειον, προχωροῦσαν εἰς μακρὸν διάστημα. Ἐντὸς τῆς σύριγκος ταύτης ἀπήντησαν δύω θύρας, καὶ τὰς ἠνέωξαν ἀλληλοδιαδόχως. Τέλος ἔφθασαν εἰς ἄλλην τρίτην, καὶ ἐμπρὸς αὐτῆς ὁ Πεδρούκκης, νεύσας εἰς τοὺς στρατιώτας νὰ ὀπισθοδρομήσωσι καὶ νὰ μείνωσι σιωπῶντες, ἔσβυσε τὸν δαυλὸν, καὶ τὸ περιέχον ἐβυθίσθη εἰς πυκνὸν σκότος· ἔπειτα δὲ ἔκραξεν ὡς ἐντὸς τοῦ δάσους, μιμούμενος τὴν φωνὴν τῆς γλαυκὸς, καὶ ἡ αὐτὴ φωνὴ ἠκούσθη ἀντηχοῦσα καὶ ὄπισθεν τῆς θύρας. Μετὰ τὴν φωνὴν δὲ ταύτην ἀντήχησεν ἐκ τοῦ ἐντὸς τῆς θύρας πάλιν φωνὴ αἰλούρου, καὶ εἰς αὐτὴν ἀπήντησε δι' ὁμοίας ὁ Πεδρούκκης.

Τότε ἠνεώχθη ἡ θύρα, καὶ ἔδειξε τὸ ἐμβαδὸν σπηλαίου, εἰς οὗ μίαν γωνίαν, ἀέρα λαμβάνουσαν διά τινων ἑλικοειδῶν σχισμάδων τοῦ βράχου, ἔκειτο ὑπὸ κρεμαστὸν λύχνον, καὶ ἐπὶ ἀχύρου σαπροῦ ὁ αἰχμάλωτος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἵστατο, κρατῶν γυμνὸν ἐγχειρίδιον εἷς τῶν λῃστῶν, ἕτοιμος νὰ τὸν θανατώσῃ ἂν ὁ εἰσερχόμενος δὲν ἦτον ἐκ τῶν συντρόφων.

— Ὁ Πεδρούκκης, εἶπεν ὁ ἀνοίξας τὴν θύραν. Τότε ὁ ἄλλος φρουρὸς ἀφῆκε τὸν αἰχμάλωτον καὶ ἐπλησίασε.

— Ναί, ἐγώ! ἀπεκρίθη ὁ Πεδρούκκης. Στέλλομαι ἀπὸ τὸν κόμητα νὰ εἰπῶ τινὰς λέξεις εἰς αὐτὸν μυστικάς. Ἐξέλθετε μίαν στιγμήν.

Οἱ δύω λῃσταὶ ὑπήκουσαν. Ἀλλ' ἅμα ἐξῆλθον εἰς τὸ σκότος τῆς παρόδου, περιεκυκλώθησαν ἀμέσως ἀπὸ τοὺς στρατιώτας, ἀφωπλίσθησαν καὶ ἐδέθησαν. Εἰσελθὼν δὲ ὁ ἀστυνόμος, ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν Σικκάρδην, ὅστις κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι ἦλθον νὰ τὸν φονεύσωσι, καὶ ἠγέρθη ὑπερηφάνως, ὅπως δεχθῇ τὴν πληγὴν ἀνδρικῶς ἔπειτα δὲ μαθὼν τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἐδύνατο νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν ἐλευθερίαν, ἣν ἐνόμιζεν ὅτι ἀποχαιρέτησε διὰ παντότε. Ἡμίγυμνος, ῥυπαρὰ φορῶν ῥάκη, μακρὸν ἔχων γένειον καὶ ἀτημέλητον κόμην, ἦτον ὡς σκιὰ ἑαυτοῦ, καὶ ὅμοιος μᾶλλον μὲ τοὺς λῃστὰς ἀφ' ὧν τὰ ξίφη ἐσώθη. Ἀφ' οὗ δ' ἐνηγκαλίσθη τὸν ἀστυνόμον, καὶ τὸν εὐχαρίστησε ζωηρῶς διὰ τὴν σωτηρίαν του, μεσιτεύσας συγχρόνως καὶ ὑπὲρ τοῦ Πεδρούκκη, ὅστις συνετέλεσεν εἰς αὐτὴν, τὸν ἠκολούθησεν ἔπειτα ἐκτὸς τῆς ζοφερᾶς του εἱρκτῆς· καὶ ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ ὕπαιθρον, καὶ τὸ στῆθός του ἐπλήσθη κατὰ πρῶτον μετὰ τόσους μῆνας ἀέρος καθαροῦ, ἐρρίφθη εἰς τὰ γόνατα καὶ προσηυχήθη θερμῶς.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς εἰσῆλθεν ἡ ἐλπὶς εἰς τὴν καρδίαν τῆς Νίννας, ἐδίωξεν ἀπ' αὐτῆς τὴν ἡσυχίαν, ὡς καὶ τὸν ὕπνον ἀπὸ τὰ βλέφαρά της. Ἀντὶ τῶν πρῴην δακρύων, τὴν ἐκυρίευεν ἤδη νευρικὸς γέλως· ἀδιακόπως εἶχε τὸ βλέμμα εἰς τὴν θύραν ἐστηριγμένον, καὶ εἰς τὸν ἐλάχιστον κρότον ἐνόμιζεν ὅτι ἀκούει τοῦ Φιλίππου τὸ βῆμα.

Ἡ Ῥόζα δὲν εἶχε τοὺς αὐτοὺς λόγους ἀνυπομονησίαν. Εντελῶς ὅμως ἀτάραχος δὲν ἦτον οὐδ' αὐτή. Ἦτον μὲν σιωπηλὴ, καὶ οὐδὲν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν της δὲν ἐπρόδιδε καρδίας ἀνησυχίαν. Ἀλλὰ ἓν σύμπτωμα ἦτον παράδοξον παρ' αὐτῇ, ὅτι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, καὶ σχεδὸν δι' ὅλης νυκτὸς περιεπάτει ἀδικόπως ἄνω καὶ κάτω, ὡς ἂν δὲν ἐδύνατο οὐδὲ στιγμὴν νὰ μείνῃ ἀκίνητος, καὶ ὡς ἂν σφοδρὰ ἐσωτερικὴ ταραχὴ ὑπεξήριξεν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν τὰς σωματικάς της δυνάμεις.

Τὴν δ' ἐπαύριον τῶν συμβάντων ἐντὸς τοῦ δάσους, ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ὅπου ἦσαν αἱ δύω ἀδελφαὶ μετὰ τοῦ πατρός των, ἠνεώχθη, καὶ ὁ Σικκάρδης εἰσῆλθεν. Ἡ Νίννα ἐξέπεμψε μεγάλην φωνὴν καὶ ἐρρίφθη εἰς τὰ ἀγκάλας του, καὶ ὁ πρίγκιψ Φραπόλις καὶ ἡ Ῥόζα ἔσπευσαν πρὸς αὐτόν.

Λαβὼν δ' ὁ πρίγκιψ τὰς χεῖρας τῆς Νίννας καὶ τοῦ Φιλίππου,

— Τώρα πλέον ἡνωμένοι, εἶπε, διὰ νὰ μὴ χωρισθῆτε. Ἤθελες, φιλτάτη Νίννα, νὰ νυμφευθῇς τὴν αὐτὴν ἡμέραν μετὰ τῆς ἀδελφῆς σου. Ἐπιμένεις καὶ τώρα εἰς τὴν ἀπόφασίν σου;

Τὴν στιγμὴν ταύτην ἠκούσθη τυμπανισμὸς, ἡ θύρα ἠνεώχθη ἐκ νέου, καὶ εἰσῆλθεν ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας ἐν πλήρει στολῇ.

— Ἔρχομαι, κύριε πρίγκιψ καὶ κυρίαι, εἶπε, νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, ὅπως μὴ φοβηθῆτε. Ἐφέραμεν τὸν Καπρέραν. Τὸ δικαστήριον ἀπεφάσισε νὰ θανατωθῇ ἐκτὸς τῆς πύλης τῆς ἐπαύλεως ταύτης, ὅπου ἔγινε τὸ τελευταῖόν του ἔγκλημα.

Τότε ἡ Ῥόζα ἐγερθεῖσα, ἦλθε πρὸς τὴν Νίνναν, καὶ τὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρός

— Ἀδελφή, τῇ εἶπεν, ἤθελες νὰ νυμφευθῶμεν τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Εκπληρῶ τὴν ἐπιθυμίαν σου. Σήμερον σὺ νυμφεύεσαι τὸν κόμην Σικκάρδην. Ἐγὼ νυμφεύομαι τὸν Χριστόν. Λαμβάνω τὸ κάλυμμα μοναχῆς.

— Ῥόζα! τί λέγεις Ῥόζα μου! ἀνέκραξεν ἡ Νίννα, ἀναπηδήσασα ὑπ' ἐκπλήξεως.

— Τί λέγεις, θύγατερ! εἶπεν ὁ πρίγκιψ, ἐλθὼν καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν Ῥόζαν.

Ἄφνης ἠκούσθη ἰσχυρὰ βροντὴ ὡς πολλῶν πυροβόλων κροτούντων ὁμοῦ.

— Ὁ λῃστὴς Καπρέρας ἦτον ὁ σωτήρ μου εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Σανταλθοῦ! ἀνέκραξεν ἡ Ῥόζα, καὶ ἐπεσεν ὡς νεκρὰ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς της.

Ρ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ.

(Ἴδε Φυλλ. 24.)

Ζ.) *Συμαῖς.* Τέλος ἀνάγομαι εἰς τὸ ἀχανὲς πέλαγος τῶν ἱστορικῶν, φιλολογικῶν, τεχνολογικῶν, εἰδήσεων τῆς Συμαΐδος, καὶ ὡς ἡ περιστερὰ τῆς κιβωτοῦ, δὲν ἔχω ποῦ νὰ θέσω τὸν πόδα, χωρὶς νὰ τὸν ἐμβάψω εἰς βόρβορον. Ἐνόμισα δ' ἀναγκαῖον νὰ προπαρασκευάσω τὴν περὶ αὐτῆς κρίσιν διὰ τῆς ἐκτιμήσεως ὅλων τῶν λοιπῶν χειρογράφων ὅσα κέκτηται ὁ ἐκδότης αὐτῆς, διότι μεταξὺ ὅλων αὐτῶν εὑρίσκω μεγίστην ὁμοιότητα καὶ παράδοξόν τινα χαρακτῆρα συγγενείας.

Ἡ Συμαῖς μᾶς παρατίθεται ὡς προϊὸν τοῦ καλάμου Μελετίου τινὸς Χίου, Μοναχοῦ τοῦ ἁγίου Ὄρους, ἀκμάσαντος τὸ 1236 μ. Χ. καὶ περιέχει κυρίως τὴν ἱστορίαν περιφήμου τινὸς σχολῆς καλουμένης Ἀπολλωνιάδος ἐν νήσῳ Σύμῃ, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς ἐν ἔτει 377 μ. Χ. μέχρι τῆς καταστροφῆς της ἐν ἔτει 1148 μ. Χ. Ἐν ἐπιμέτρῳ δὲ περιέχει καὶ δύω χρυσόβουλα αὐτοκρατορικὰ, καὶ τὸν βίον Εὐλύρου· προσέτι δ' ὁ ἐκδότης πρὸς φωτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος προσέθεσεν εἰς 88 σελίδας τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου Σύμης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, χωρὶς οὐδὲ Ἰώτα νὰ παραλείψῃ· ὥστε δυνάμεθα νὰ παρηγορηθῶμεν τοῦ λοιποῦ ἂν αἱ *Ἀτθίδες* καὶ τοῦ Πολέμονος τὰ συγγράμματα ἀπωλέσθησαν· διότι ἂν ἀτελῶς μόνον γνωρίζωμεν τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ καλλιτεχνήματα τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, μᾶς ἀποζημιοῦσιν αἱ λεπτομερεῖς καὶ ἀκριβέσταται περὶ Σύμης εἰδήσεις. Επλούτισε δὲ τέλος τὸ ἤδη ὑπέρπλουτον τοῦτο σύγγραμμα καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων περικοπῶν κλασικῶν συγγραφέων, οἷον τοῦ Εὐλύρου, τοῦ Λαοστέρου, πρὸ πάντων δὲ διὰ θαυμασίας περιγραφῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Ὁμήρου, ἐξαχθείσης ἀπὸ τοῦ Λεοστέρου τὴν ποικίλην ἱστορίαν. Καὶ τοσον περίεργα, θαυμάσια, ἐξαίσια, ἀκατανόητα εἶναι ὅλα τὰ τοῦ βιβλίου τούτου, ὥστε ὁμολογῶ ὅτι μένω ἐμπρός του ἐκπεπληγμένος, καὶ δὲν ἠξεύρω τί μᾶλλον νὰ θαυμάσω, τοῦ συγγραφέως, ὅστις ποτ' ἂν ᾖ, τὴν θρασύτητα, ἢ τῶν ἀναγνωστῶν, ἄν τινες ὦσι, τὴν ὑπομονὴν, καὶ διστάζω πόθεν ν' ἀρχίσω καὶ ποῦ νὰ τελειώσω.

Ι.) *Ὄγκος.* Ἐν ἀπὸ τὰ περιεργότερα φαινόμενα ὅλων ὁμοῦ τῶν ἀνεκδότων χειρογράφων ὅσα κέκτηται ὁ ἐκδότης τῆς Συμαΐδος, εἶναι ἡ ὁμοιότης τοῦ ὕφους των. Θαρρεῖς ὅλων οἱ συγγραφεῖς, ἢ ἀρχαιότεροι εἶναι ἢ νεώτεροι, εἰς ὅσον ἀφεστῶτας αἰῶνας καὶ τόπους ἂν ὑποτίθενται γράψαντες, ὅτι εἶχον τὴν αὐτὴν γραμματικὴν καὶ τὸν αὐτὸν διδάσκαλον, ἢ ὀρθότερον

ὅτι οὔτε γραμματικὴν οὔτε διδάσκαλον εἶχον ποτέ. Ἂν δὲν ἔβλεπες τὴν διαφορὰν τῶν ἐπιγραφῶν, ἤθελες νομίσει ὅτι μία καὶ ἡ αὐτὴ χεὶρ, χεὶρ ἀμαθὴς καὶ ἀγράμματος, ἐχάραξε καὶ τοῦ Πανσελήνου τὰς δαγερροτυπικὰς ἐφευρέσεις, καὶ τοῦ Εὐλύρου τοὺς λήρους, καὶ τῆς Συμαΐδος τὰ θαύματα, καὶ τὸ περιεργότερον, καὶ αὐτὰ τὰ προλεγόμενα τοῦ ἐκδότου της. Πανταχοῦ εὑρίσκεις εἰς πάντα στίχον ὄχι μόνον ἀνορθογραφίας, ἀσυνταξίας, σολοικισμοὺς, ἀλλὰ, τοῦτο εἶναι τὸ κατόρθωμα, — τοὺς αὐτοὺς σολοικισμοὺς, τὰς αὐτὰς ἀσυνταξίας, τὰς αὐτὰς ἀνορθογραφίας. Ἰδοὺ παραδείγματα ἐκ πολλοτάτων ὀλίγιστα διὰ τοὺς διστάζοντας νὰ πιστεύωσι τὸ θαῦμα.

Ὁ ἐκδότης τῆς Συμαΐδος ἀγαπᾷ κατὰ κόρον τὸ ἀσυνάρτητον σχῆμα. Λαμβάνω τὰς περικοπὰς κατὰ τύχην, ὅπου ἀνοίξω. Προλεγ. Συμαΐδ. σελ. μζ'. στ. 3 *Ὀπλίζει αὐτοὺς κατὰ τῶν ἀρχόντων, διεγείρει στάσιν κατὰ τῶν καθεστώτων καὶ προσκαλεῖ συνέλευσιν·*

ς'. 8. *Θορυβεῖ ὁ λαὸς, . . . διεγείρει τὰ πάθη ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ζητοῦσι ἐπιμόνως τὴν ἐπάνοδον αὐτῶν, ἐξανίστανται κατὰ τῶν ἀρχόντων, ἐπεμβαίνει ὁ Τοπάρχης, . . . καὶ μὴ δυνάμενος ὀπισθοποδεῖ, αὐξάνει ὁ θόρυβος τοῦ λαοῦ, ἐξανίστανται καὶ κατὰ τῶν ἀρχόντων, ἐμπίπτει μετὰ μαχαιρῶν, . . . φονεύουσιν ἕνα ἐξ αὐτῶν. κτλ.*

ς'. 29. *Ἐνδίδει . . . καὶ καλεῖ τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν· εὐχαριστεῖ αὐτὸν. . . , ζητεῖ τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἰδοὺ φέρονται ἐν τῇ συνελεύσει, ἐξελέγχει αὐτοὺς . . . καὶ εἶτα παραδίδει δεσμίους τῷ δεσμοφύλακι, ἐπαναφέρει τοὺς ἐξοστρακισθέντας, . . . λαμβάνει συμβούλους, . . . ἀφαιρεῖ τὴν ἀρχιστρατηγίαν, . . . καὶ δίδει αὐτὴν κτλ.* Ἰδ. καὶ σελ. ν'. 11 καὶ νή. 23, καὶ ἐν γένει εἰς πᾶσαν σελίδα.

Ἀλλὰ καὶ ἐν Συμαΐδι σελ. 42, 11. *Προχωροῦν πρὸς τὰς φλόγας, . . . ἐξάπτονται θυμοῦ, τρύζουν τοὺς ὀδόντας, ζητοῦν τὸν ἐχθρόν, κτλ.*

Σελ. 51. 4. *Ἔσχισε. . . τὸν σάκκον του, ἐτύλιξε τὴν ἀριστεράν του χεῖρα, καὶ τοῦ δράκοντος τὴν κεφαλὴν ἔσφιξε, . . . ἐχώρισεν αὐτὴν ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ ἔρριψε μετὰ θυμοῦ. κτλ.*

Σελ. 75 2. . . *Καὶ τοῖς διδασκάλοις παραδίδει, ἐπιδίδει εἰς τὴν ῥητορικὴν, . . . ἀναγνωρίζεται διευθυντὴς, . . . γράφει ῥητορικὰ, . . . ἀναχωρεῖ τῆς πατρίδος του, . . . ἔρχεται εἰς Βυζάντιον, διδάσκει τὴν ῥητορικὴν, ἀπέρχεται εἰς Ρώμην, . . . γράφει τὰ ἀνέκδοτα αὐτοῦ, ἐπανέρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐγκαταλιμπάνει καὶ πάλιν κλαίων καὶ ἔρχεται εἰς Κρίδον. κτλ. κτλ. κτλ.*

Καὶ ὁ Θεοδόσιος ἐν τῷ χρυσοβούλῳ του, Συμ. προλεγ. σελ. ξθ'. ς. 9. *ἐξῆλθε τῆς παρθενικῆς μήτρας, . . . ἐξῆλθεν ὁ ἀπάτωρ, . . . ἐξῆλθεν ἡ καινὴ διαθήκη κτλ.*

Καὶ οἱ Κάσσιοι τὸ αὐτὸ σχῆμα μεταχειρίζονται εἰς τὸ ψήφισμά των, χαραχθὲν εἰς στήλην τὸ 826 μ. Χ. (Συμ. σελ. 99, τέλος)· *Υἱὸς θαλάσσης γίνεται, ἐντὸς σπλάγχνων αὐτῆς ἐπανέρχεται, ὁπλίζει αὐτὴν, . . . μεταβάλλει τὸ ὕδωρ αὐτῆς. . . ἐκσφενδονίζει τὸν νικηθέντα, . . . πληροῖ τὴν ἀτμοσφαῖραν, . . . ἐλευθεροῦται ἡ πόλις ἡμῶν. κτλ.*

Ἂς ἀναγνώσωσιν οἱ ἄπιστοι τὸ ψήφισμα τοῦτο καὶ ἂς πιστεύσωσι! Κλασικωτέρα ψηφίσματος σύνθεσις ἀπαντᾶται εἰς τὸν Δημοσθένην;

Ὑπάρχει δὲ καί τις Νεόκομος, ἱστορικὸς, λέγει, τοῦ ιά. αἰῶνος. Τὰ προλεγόμενα τῆς Συμαΐδος μᾶς δίδουσι περικοπὴν αὐτοῦ, ἐξ ἧς φαίνεται ἀμαθέστατος ὡς ὅλη ἡ συντροφία του. Ἀγαπᾷ δὲ καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιον σχῆμα.

Συμ. προλ σελ. οή. 6. *Ἐξῆλθον τοῦ ναοῦ. . . καὶ περὶ τὴν τράπεζαν ἐκάθεζον. Κρᾶμα μέλιτος . . . προσφέρει ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ σπονδὰς ποιοῦσι, καὶ τὰ ξίφη βάπτουσι· περιπτυχθέντες δὲ . . . κρεῶν μεταλαμβάνουσι, καὶ πρὸς ναῦν ἐπισπεύδουσιν. . . ἐπεβιβάζουσιν ἀγγέλους. . . χρίουσι τὸ μέτωπον, . . . λούουσι τὴν κόμην, . . . καὶ μετ' εὐφημιῶν ἀποπέμπουσι.* Καὶ κατωτέρω· *ἐξῆλθον τοῦ ναοῦ καὶ εἰς τὴν βουλὴν ἔφερον τοὺς ἀποστόλους, ἠσπάσαντο τὴν συμμαχίαν καὶ χρυσοῦν στέφανον ἐδώσατο αὐτοῖς, . . . ἐπλούτισαν δῶρα καὶ πιστήρια ὁρκίων δόσαντες εἰς Κρίδον ἀπέπεμψαν! κτλ.*

Ἔπειτα ὅλη αὕτη ἡ ἀγράμματος συγγραφέων ἀγέλη ἀγαπᾷ τὰς ἀπολύτους ὀνομαστικὰς καὶ τὰς ἀσυντάκτους γενικὰς, καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ συγγραφεὺς τῶν προλεγομένων. Ἀνοίγω ὅπου τύχῃ καὶ ἀντιγράφω ἐκ τῶν Προλεγομένων:

μζ'. 46. *Ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τοῦ λαοῦ, στεφανηφορουΝΤΕΣ δι' ὅλης τῆς νυκτός.*

ν'. 26, *ΟὐτωσὶΔιατώμενΟΙ οἱ κάτοικοι ἡσύχως, καὶ αὐξανόμενΟΙ καθ' ἑκάστην κατὰ πλοῦτον καὶ ταυτιλίαν, καὶ θαυμαζόμενΟΙ καὶ τιμώμενΟΙ δικαίως ὑπὸ τῶν πέριξ λαῶν, ἀναλάμπει ἐν τῇ νήσῳ σπινθήρ.*

νδ'. 3. *ΚαταβάντΕΣ δὲ, γίνεται ἡ ἀγόρευσις.*

νέ. 6. *Κυβερνήσαντες δὲ οὗτοι, . . . ἄλλοι διαδέχονται αὐτούς.*

νθ'. 19. *Τὰ χρήματα παραδΩσαντες, ὕψωσεν ὁ ῥήτωρ.*

μέ. 1. *ΑναγορευθέντΩΝ δὲ ΤΟΥΤΩΝ, ἐφιλοτιμήθησαν ἵνα φανῶσιν ἀξιώτεροι τῶν πρὸ αὐτῶν.*

ξγ'. 28. *ΓενομένΩΝ δὲ πάντΩΝ καλῶς, ἐξανίστανται.*

Οὕτω καὶ ἡ ΣΥΜΑΙΣ.

46, 28. . . . *ΦθάσαντΕς δὲ, ὑποδέχονται αὐτοὺς οἱ ἐν τῇ πόλει.*

51, 12. *ΑπομαχουνθέντΕΣ μικρὸν, ἄφησέ με.*

39, 5. *Σαλπίσαντες, ἠγέρθη. κτλ.*

29, 17. *ΚυλιομένηΣ ΤΗΣ ἐριΔΟΣ εἰς τὸ αἷμα αὐτῆς καὶ ὀδυρομένηΣ, εἴλκυσε πρὸς ἑαυτὴν τὴν συμπάθειαν πολλῶν.*

96, 10. *Ἀποπλεύσαντος δὲ ὁ στόλος κτλ.*

Καὶ ὁ ΝΕΟΚΟΜΟΣ:

οδ'. 20. *Ταῦτα τοῖς Συμαίοις καὶ Ῥοδίοις γνωστὰ γενόμενα ἐν καιρῷ, διακοσίας ναῦς . . . Συμαῖοι καὶ Ῥόδιοι ἠτοιμάσαντο.*

οή. 2. *Πᾶσαι πόλεις . . . συμμαχήσασαι, καὶ τὰ ὅρκια τὰ μεγάλα δόσασαι . . . Ἐξῆλθον τοῦ ναοῦ τὰς ὑσφύας συνσφίξαντες πάντες.*

οδ'. 17. *Τούτου ἁρπαγέντος βιαίως, τοὺς Συμαίους ἠρέθισε. κτλ κτλ.*

Καὶ τοῦ Θεοδοσίου τὸ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΟΝ.

ξθ'. 12. *Ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης, καὶ ποιήσας καὶ διδάξας, παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.*

Καὶ τοῦ Μιχαὴλ τὸ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΟΝ.

πά. 30. *Τὴν ἰσχὺν οὖν τούτων ἁπάντων στεφανώσασα ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ χεὶρ μου ὑπογράψασα, Σύμην τὴν νῆσον ἐπιβραβεύσω.*

Καὶ ἔχεις ποῦ νὰ ῥίψῃς τοὺς ὀφθαλμοὺς χωρὶς ν' ἀπαντήσῃς μυρίας ἀσυνταξίας;

ἐν ΛΑΟΣΤΕΦΩ Συμαΐδ. κά. 18 βρέτας . . . *ἀπεΧΟΥΣΩΝ τῶν κιόνων.*

21. *ἀπὸ βορρᾶν ἄρχει.*

23. *Τῇ τούτου Πελασγίου Ἑρμοῦ. κτλ.κτλ.κτλ*

κδ'. 5. *Σύγκειται ἡ βίβλος ἐκ πετάλων δὶς δύω ποδῶν τὸ μῆκος ἔχοντα.*

Ἐν ΣΥΜΑΙΔΙ.

12, 11. *Εἶχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τεσσαράκοντα δύω πέπλα, θέοντες τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ἐνόησαν τὰς δύω ἀρχὰς ἑκάστου πρῶτον καὶ ἀπέχων ἕκαστον κτλ.*

62, 17. *παρὰ τῷ Πολιφθόρμῳ . . . καὶ Σελήνῃ . . . ΤΟΥΣ ΚριδΙΟΥΣ*

Ἐν τῷ Χρυσοβούλῳ τοῦ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ.

οά. 13. *Πρὸς τούτοις ἔδοξέ μοι μόνοι οἱ Συμαῖοι δύνανται ταυτιφορεῖν.*

26. *Χρὴ καὶ ΟΥΤΟΙ τὴν διατήρησιν τῆς σχολῆς αὐτῶν φυλάττειν.*

Ἐν τῷ Χρυσοβούλῳ τοῦ ΜΙΧΑΗΛ.

πά. 7. *Ἔτι δὲ καὶ δικαίωμα ἔχειν πάντΕΣ Σμαῖοι.*

Καὶ ἂν ἤθελον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ἐξακολουθήσω, ἐδυνάμην ν' ἀντιπαραβάλω ὅλην τὴν Συμαΐδα πρὸς ὅλον τὸν Λαόστεφον, καὶ πρὸς ὅλον τὸν Νεόκομον, καὶ πρὸς ὅλον τὸν Εὔλυρον, καὶ πρὸς ὅλα τὰ Χρυσόβουλα, καὶ πρὸς ὅλα τὰ προλεγόμενα, καὶ νὰ εὕρω ὅλα ἓν φύραμα, ὅλα ἀλλήλων ἄξια κ' οὐδὲν ὑγιές! Ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν ἀς ἀρκέσωσι τὰ ὀλίγα ταῦτα ἀντὶ πολλῶν, καὶ ἂς θαυμάσωμεν ὀλίγον τὸν ἄλλον ἑλληνισμόν, τὴν χρῆσιν τῶν λέξεων, τὴν σύνθεσιν τῶν φράσεων. Ἐδῶ ἐγκαταλείπω πλέον τὰ *Προλεγόμενα*, ὧν τὴν σύνταξιν δι' ἄλλο δὲν ἀνέφερα μέχρι τοῦδε, εἰμὴ διὰ νὰ δείξω ὅτι ἡ τῶν ἐκδιδομένων συγγραφέων σύνταξις εἶναι ὁμοιοτάτη κατὰ τοὺς σολοικισμούς της πρὸς τὴν τοῦ ἐκδότου αὐτῶν. Ἰδοὺ δὲ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν λοιπῶν τινὰ δείγματα.

Τῆς ΣΥΜΑΙΔΟΣ, συγγραφείσης τὸ 1236.

σελ. 4, 3. *Κτήσας φήμην.*—4, 11. *Εὐεργέτην* 'της. —6, 24. *γραμμέτον.*—8, 23. *Ἀναχωρῶ καὶ ἐπιστρέφω ΜΕ πλοῖον ΔΙΑ ΝΑ ἐλευθερώσω ἡμᾶς.* —11, 4. *Ἔχει κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα.*—12, 2 καὶ 23. *μὲ τὴν ἀπαιτουμένην ἐκκλησιαστικὴν λαμπρότητα* (τοῦτο δὲ ἀντέγραψεν ὁ πατὴρ Μελέτιος ἀπὸ τὰ προγράμματα τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημ. ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου). 11, 17. *μὲ νομίσματα ἀρκετά.*—*κοσμήματα περὶ τῶν ἄκρων,*—13. *Τζακίζεται.*—18, 5 καὶ 94. 6. *ἐν ῥΟπῇ ὀφθαλμοῦ.*—23 *τὰ καταστήματα ἔπαυσαν* (ὅς τις γνωρίζει τὴν γλῶσσαν τῶν παρ' ἡμῖν διαταγμάτων καὶ ἐγκυκλίων ἐννοεῖ τί σημαίνει).—24. *ἤνοιξεν ἄνευ ὀρέξεως* —27. *ἡ κολοφόνιος δόξα!* —49, 29. *βασιζόμενος.*—51. *βουρκώδεις ὀφθαλμοί.*—52. *Τὶ φυσικὸν ΤΟΥΣ.* —53, 20. *ὑποχρεώνειν* (obliger)—59, 2. *ἔχασαν τὴν λαμπρότητα.*—60. *Ἀδύνατον εἶναι, συναδελφέ μου, νὰ μὴ δακρύσω* (ὕφος τοῦ 13ου αἰῶνος!).— 62. *Ἁγιογραφικὴ ΚΑΘΕΔΡΑ!*—63. *σημαντικὴν ἐπαισθητὴν λύπην.*—*ἀφῆκεν ἐποχὴν* (μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).—67. *θελήσει τοῦ αὐθεντός του.* —79. *δυνάμει τοῦ πλούτου αὐτῶν.*—120, 20. *μάχαι ἔλαβον χώραν!* (ont eu lieu).—131, 7. *σώματα σπαράττοντα* (δηλ. σπαίροντα). —135, 29. *ἀξιωματικοὺς* (ἴσως *ἀνθυπολογαγοὺς τοῦ πυροαυλικοῦ*;) —151 *οὕτωσὶΝ.*—*μεγαλεπίβολος.*—*ἔδεσαν συνθήκας.*—154. *τῆς κολοσσαίας ἐκείνης Συμαίας σχολῆς.* 166. *μάχας δόσας.* 170. *Ναυμαχίαν δόσας.* (livrer bataille).

Καὶ εἰς τὴν Βυζαντίδα τοῦ αὐτοῦ Μελετίου: *οὐκ ἠξιώθειν δὲ βαλεῖν κἀνὲν εἰς χεῖρας* (νὰ βάλω εἰς τὸ χέρι.).

Καὶ αὐτὰ εἶναι *ῥωμαϊκὰ* τῆς 13ης ἑκατονταετηρίδος. Τὸ ὕφος τῶν Βυζαντινῶν εἶναι ἀναμφιβόλως πολλάκις ἄθλιον. Ἀλλ' ἂς εἰπῇ ὅστις ποτὲ ἔλαβε καὶ ἓν μόνον βυζαντινὸν βιβλίον εἰς χεῖρας, ἂν ὁ ἑλληνισμὸς τῶν συγγραφέων τοῦ 13ου αἰῶνος, τοῦ Νικήτα Χωνιάτου, τοῦ Παχυμέρου, τοῦ Γρηγορᾶ, τοῦ Ἀκροπολίτου, τοῦ Καντακουζηνοῦ, ὁμοιάζῃ τὸν τοῦ Λαοστέφου, Νεοκόμου, Βυζαντίδος, Συμαΐδος καὶ τοῦ ἐκδότου της. (ε)

Ἀλλ' ἂς ἰδῶμεν τὸν ΛΑΟΣΤΕΦΟΝ, ὅστις εἶναι ὄχι τοῦ 13ου ἀλλὰ τοῦ 6ου αἰῶνος:

Ἐν Προλεγ. τῆς Συμαΐδος, σελ. κά. *Τέχνη Ἴωνος.* δηλ. Ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ; αὐτ. *Τὰ ἔσω ὁ ναὸς πεποικιλμένα χάριτος φέρει, καὶ ἀναθημάτων παντοδαπῶν γέμει, καὶ ἐκτὸς δαιδάλεον πάνυ!*

κγ'. *Λέοντες δὶς τρὶς φυσικῷ μεγέθει.*

τράπεζα λευκῷ λίθῳ.

Ἡ βίβλος ἣν ὁ Ἑρμῆς τῇ τέχνῃ προσψαύει.

κδ'. *ὁ ἀνδριὰς ΚΑΤΕΧΕΙ ξίφος.*—*Ὁ καὶ Θουκυδίδης μέμνηται.*

κστ'. *ξίφος ἀποσπῶν* (ἤγ. σπῶν). κτλ. κτλ.

Οὕτως ἔγραφον τὰ ἑλληνικὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα.

Τὸν δὲ ἑνδέκατον ἰδοὺ πῶς ἔγραφεν ὁ ΝΕΟΚΟΜΟΣ:

(ε) Καὶ ἐν τούτοις ὅτι οἱ πεπαιδευμένοι τῶν Βυζαντινῶν ἐκαθάριζον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον περὶ τὴν γλῶσσαν μέχρις αὐτοῦ τοῦ ΙΕ'. αἰῶνος, ἴδ. τὴν μαρτυρίαν τοῦ Φιλέλφου, γαμβροῦ τοῦ Χρυσολορᾶ, ἐν ἐπιστολῇ τοῦ ἔτους 1451, ἐξ Ὀδίου, σ. 188: Graeci quibus lingua depravata non sit . . . ita loquuntur vulgo hâc etiam tempestate ut Aristophanes comicus, aut Euripides tragicus, oratores omnes, ut historiographi, ut philosophi . . . litterati autem homines et doctius et emendatius . . . nam viri aulici veterem sermonis dignitatem atque elegantiam retineliant, imprimoque ipsae nobiles mulieres; quibus cum nullum esset omninò cum viris peregrinis commercium, merus ille ac purus graecorum sermo servabatur intactus.

σέ. μὴ θέλων δοκιμᾶσαι ἄλλην ἤττων.

—ἠξιώθησαν στήλης χαλκῆς χρυσοῦν στέφανον φερούσας κορωνίδος.

οή. δόσασαι — *Ἀντιπροσώπων* (οἱ γεννάδαι εἶχον ἐφεύρει ὄχι μόνον τὴν βαμβακοπυρίτιδα, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους!) — *ἑκάθεζον* — *ἐπλούτισαν δῶρα.*—*ἑνὸς καὶ ἑβδομήκοντα πρὸς τοῖς ἑπτακοσίοις ἔτεσιν ὕλης παρέγοντα* (Ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ συγγράμματος τοῦ Νεοκόμου, ἐν Ἐλπίδι, ἀρ 485.)— Αὐτόθεν: *Τῇ μνεΙΑΙ τῶν μεταγενεστέρων χαριζόμενος.* —*ἐπὶ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Ἰσαποστόλου ἀνέθηδρόνον, καὶ τὴν ἀμάθειαν ἔσπειρε τῷ ἔθνει τῶν Ἑλλήνων.*—*τὴν ἀμάθειαν ζηλώσαντι κάλλιον ἢ τὴν παιδείαν.*

Κατὰ δὲ τὸν 14ον αἰῶνα ὁ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ἐπέγραφε τὸ βιβλίον του (Συμ. σελ. 178). *Νικηφόρου Κερκυραίου Δαιδάλου.* Τὸ πατρωνυμικὸν μετὰ τὸ ἐθνικὸν ἔχει χάριν ἀνέκφραστον, καὶ εἰς ὅλην τὴν ἀρχαιότητα ἀπαραδειγμάτιστον.

Γράφει δὲ αὐτὸς ὁ καλὸς Νικηφόρος τοῦ 14ου αἰῶνος. σ. 179. *προσκολληθεὶς.* — *ἀριστείοις ἐτιμήθη τῇ τοῦ αὐτοκράτορος χειρί,* (Κρίμα ὅτι δὲν μᾶς λέγει ἂν ὁ αὐτοκράτωρ τῷ ἔδωκε τὸν μεγαλόσταυρον ἢ τὸν σταυρὸν τῶν ταξιαρχῶν!) — *Ἐκαταῖον τὸν περιΑ-Μέκον βουλευόμενος ἀεὶ.*—*ὙπέργυρΟς πάνυ γερόμενος. Ὀκτὼ γὰρ καὶ ἑκατὸν* (ϛ'.) *διῆγε τὴν ἡλικίαν.*

Καὶ οἱ αὐτοκράτορες δὲ ἐπίσης *Τρακατρύπαι* καθὼς καὶ οἱ ὑπήκοοί των, ἂν καὶ τὰ χρυσόβουλά των ἐγράφησαν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἤθει ὁ Ἑλληνισμὸς εἰς τὸ Βυζάντιον, εἰς ἐποχὴν (424 καὶ 860 μ. Χ.) καθ' ἣν ἤκμασαν κομψοὶ συγγραφεῖς, καὶ καθ' ἣν τὰ δημόσια τοὐλάχιστον ἔγγραφα ἐκαθάριζον ἀκριβέστατα. Ἰδοὺ ὅμως ὀλίγα τινὰ δείγματα καὶ τοῦ ἑλληνισμοῦ τῶν χρυσοβούλων τούτων·

Εἰς τὸ τοῦ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ἀξιοσημείωτοι εἶναι οἱ *Προγομοιοῦχοι!*(σ. ὁ.) λέξις ἐφευρεθεῖσα, ὡς ἐνομίζομεν, ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς δημοσιογράφους μας. Ἀλλ' ἡ Συμαὶς τὸ ἀπέδειξε· τίποτε δὲν ἐφευρέθη σήμερον· ὅλα εἶναι ἐφευρέσεις τῆς θαυμασίας βυζαντινῆς ἐποχῆς, καὶ αὐτοὶ οἱ *Προγομιοῦχοι!*

ΤΑ καλΑ τῆς γῆς γεύσονται.

Χάριν τούτων (grâce à eux.)

Ὁ ζῆλος ἀπαράμιλλος ἔσται. Ὁ Θεοφρούρητος ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ὁ *Μικρὸς* ἐνόμιζεν ὅτι *ἔσται* εἶναι ἐνεστώς!

Κηρυττω ἀνεξαρτήτους. Ὁ Θεοδόσιος ὁ Μικρὸς, ἂν ἔζη σήμερον, ἤθελε, δὲν ἀμφιβάλλω, εὐδοκιμήσει ὡς ἐφημεριδογράφος.

Ὁποῖα δήποτε. Ἰδοὺ ἔκφρασις τοῦ 5ου αἰῶνος!

οά. Τὰ μέσα (les moyens) *οβ'. ἐπικερδῆ πλεονεκτήματα.*

Ὁ δὲ ΜΗΧΑΗΛ γνωρίζει καὶ αὐτὸς τοὺς *ἀνεξαρτήτους* (σ. π.)

Εἰς ἣν ὁρῶμεν θέσιν. — *οὐ θεωρῶ καλὸν τοῦτο* —*σ. πά. πάντων τῶν ἀγαθῶν πλεονεκτημάτων αὐτῶν χάριν* (καθαρὰ 9η ἑκατονταετηρίς).—*ἀξιῶ αὐτοῖς ταῦτα, ἃ Θεοδόσιος οὐκ ἠξίωσε* (δὲν τοὺς ἀξίωσε, δὲν τοῖς ἔδοσε!) —*Στεφάνους, ἵνα τὰς μορφὰς αὐτῶν περιβάλωσι!*

Ὁ Μηχαὴλ γράφων περὶ τοῦ Θεοδοσίου, λέγει, ὁ καὶ *Μικρὸς ἐπιλεγόμενος* (σ. π.), ὡς ἂν ἔγραφέ τις περί τινος, ὁ καὶ *ἀμαθὴς*, ὁ καὶ *ἀπατεὼν*, ὁ καὶ *κακοήθης* ἐπιλεγόμενος. Τὸν δὲ Ἰουστινιανὸν ὑβρίζει κατὰ τρόπον τοσοῦτον *βάναυσον* (*Τὸ ἀνόσιον ἀδίκημα τοῦτο· ὅπερ ἴδιον ἐστὶ βαρβάροις . . .*), ὥστε νομίζεις ὅτι ἀναγινώσκεις ἀναγώγου τινὸς ἀρθρογράφου κακοήθη λίβελλον.

Ὁ δ' ἐκδότης, καλὰ ἡμῖν εὐαγγελιζόμενος, μᾶς λέγει (σ. πδ'. σημ.) *Ἐκτὸς τῶν δύω Χρυσοβούλων λόγων τούτων . . . οὓς ηὐτύχησΟΝ νὰ ἔχω, ἠξιώθην νὰ ἰδῶ καὶ ἄλλους 27 εἰς ἀριθμὸν . . . περὶ ὧν ἄλλοτε θέλομεν ὁμιλήσει.* Χαρὰ εἰς ἡμᾶς!

2) *Ὀνόματα.* Ταῦτα περὶ τοῦ ὕρους, διότι ἀηδιάζω νὰ γράψω ἑκατονταπλάσια. Μεταβαίνω δ' εἰς ἄλλο ἀντικείμενον, οὐχ ἧττον θαυμασμοῦ ἄξιον δι' ἐμὲ, τὰ ὀνόματα.

Ἐνόμιζον πάντοτε, καὶ ἐδιδάχθην ἀπὸ τοὺς σοφωτέρους κριτικοὺς, ὅτι ἡ σύνθεσις τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομάτων ἀκολουθεῖ κανόνας τινὰς παραγωγῆς καὶ ἐτυμολογίας. Περὶ τούτων ἠξεύρετε πόσα, ἐκτὸς ἄλλων, σοφὰ ἔγραψεν ὁ Πάππε εἰς τὸ λεξικόν του, καὶ ἀρτίως ὁ Λετρόννος εἰς τῶν σοφῶν τὴν ἐφημερίδα. Ἀλλ' ὁ Κιμολέων, καὶ ὁ Ἀντίδρας, καὶ ὁ Κίνδανος (κστ'.) καὶ ἡ Μάκαρ (λ'.), καὶ ὁ Γλακοκηπόδων, καὶ ὁ Ἐρίσσοκέφαλος (λέ.), καὶ ὁ Γυρτοβλέφαρος, καὶ ὁ Περικμέδων, καὶ ὁ Ἀπελέανδρος, (νζ'), καὶ ὁ Χάρβαλος, καὶ ὁ Ἐάρδημος, (ξ'.), καὶ ὁ Κόρδομος, (113), πότε καὶ ποῦ ἠκούσθησαν ὡς ὀνόματα Ἑλληνικά, πόθεν καὶ πῶς παράγονται ἢ ἐτυμολογοῦνται; Ὑπάρχουσι τῷ ὄντι τινὰ ὧν ἡ ἐτυμολογία εἶναι διαφανὴς, οἷον τὸ τῆς πρώτης βασιλίσσης τῆς νήσου, *Καλλίπυγος!* (λϛ'.) ὦ τὴν ἀναίσχυντον!

Ἡ Σύμη ἦτον εἰδωλολάτρις μέχρι τῶν 195 μ. Χ. καὶ εἶχε τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα ἑλληνικὰ ὀνόματα. Τότε αἴφνης ἔρχεται εἰς αὐτὴν σπινθὴρ χριστιανισμοῦ ἐξ Αἰγύπτου (προλεγ. ν.), καὶ βαπτίζονται πρῶτον οἱ ἄρχοντες καὶ ἔπειτα ὁ λαὸς ὅλος. Μόλις δ' ἐβαπτίσθησαν, καὶ γίνεται ἐκλογὴ νέων ἀρχόντων (νδ'.), ὧν πολλοί, ὦ τοῦ θαύματος! ἔχουσιν ὀνόματα χριστιανικὰ, Ἀβιμέλεχ, Βαρθολομαῖος, Εὐσέβιος, Ἐλεάζαρ, Ἰωακείμ, κτλ. Καὶ ἂς μὴ νομισθῇ ὅτι οἱ γενόμενοι χριστιανοὶ μετὰ τοῦ βαπτίσματος ἔλαβον νέα ὀνόματα. Παντάπασι. Διότι ἄλλοι τῶν ἀρχόντων καλοῦνται Χαρικλεῖς. Πυλαγόραι!, Ἡρακλῆς, Ἀργεικλῆς! Καὶ τὸ ἔτι παραδοξότερον τινὲς ἐξ αὐτῶν εἶναι υἱοὶ γονέων ἐχόντων χριστιανικὰ ὀνόματα. Ὁ Βαρθολομαῖος εἶναι υἱὸς Καλλίστου καὶ Μαρίας, καὶ ὁ Πυλαγόρας Ἡρακλέους καὶ Μαρίας!! Οὐδ' ἂς ὑποτεθῇ ὅτι κατ' ὀλίγον κἂν ὁ θρησκευτικὸς ζῆλος ἐξεφυλλοφόρησε τὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα ἀπὸ τὴν νῆσον. Ἐξ ἐναντίας. Μετὰ 33 ἔτη ἀπαντᾶται ἄρχων Ἐμπεδοκλῆς Μαρίας (νή.). Ὁ δὲ Εὔχριστος *Ταγκυσιπτέρου* (νϛ'.) δὲν λέγει ἡ ἱστορία ἂν ἦτον υἱὸς ἀετοῦ.

[ϛ] Σημ. Εἰς τὴν δευτέραν ἔκδοσιν [Γεωγρ. τε καὶ Νομ. α. δ'.] μετεβλήθη ἡ λέξις *ἑκατὸν* εἰς *ἐννενήκοντα ἐτῶν*. Ὅλοι οἱ μεγάλοι συγγραφεῖς ἔχουσι τὰς διαφόρους γραφάς των.

Ὁ χριστιανὸς *Ἐλαφηβόλιος* (π'.) ἔδωκεν, ὡς γνωστὸν, τ' ὄνομά του εἰς τὸν ἀττικὸν μῆνα. Καὶ ἰδοὺ τινα ὀνόματα Συμαίων χρονολογικῶς διατεθειμένα.

Συμ. σελ. 156, Βενέδικτος Ἐκλόγου καὶ *Κυρονίας* ἐν 322.

σελ. 159, Μητροφνάης Παυσανίου καὶ *Ἀφροδίτης* ἐν 590 μ. Χ.

σ. 113. Δάφνος Παράσχου, ἐν 953.

σ. 112. *Ἐπίτριτος* Περικλέους καὶ *Περσεφόνης* ἐν 960.

σ. 113. *Κόρδομος Κασταλίου καὶ Ἱππολύκης*, (αὐτὸς πρέπει νὰ ἦτον ἰχθὺς) ἐν 968.

σ. 114 *Εὔπολαρος* Ὀδυσσέως καὶ Χαριτίας Κεφαλλὴν ἐν 977.

σ. 164. Ἰωάννης ὁ Εὐπύλαρος (φαίνεται Εὐπύλαρ, Εὐπύλαρος κλίνεται, καὶ Εὐπύλαρος Εὐπυλάρου).

σ. 170. Ἡλιοθώραξ. Ἐτεοκλῆς. ἐν 1105

σ. 171. Εὐμενίδης Παράσχου, ἐν 1148. (Ἡ οἰκογένεια, ὡς βλέπομεν, ἄρχεται κατὰ τὰ 953, καὶ, ὡς γνωστὸν, σώζεται μέχρι τοῦδε ἐν Ἀθήναις)

Ἄλλο παράδειγμα διαρκείας οἰκογενειῶν εἶναι οἱ *Σπανδονῆδες.* Ὁ Πανσέληνος ἐγεννήθη τὸ 441 μ. Χ ὁ πάππος του ὠνομάζετο *Σπανδονῆς* (Ἀμάλθεια, ἀρ. 508). Κρίμα νὰ μὴ διατηρήτη ἡ ἱστορία καὶ τὸ πολύτιμον ὄνομα τῆς μάμμης του· εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐκαλεῖτο *Μαροῦκα.*

Πρὸ πάντων δὲ ἐπαινῶ τὸν ἀρχιναύαρχον τῶν Συμαίων (σελ. 30). ὅστις, ὅταν ἐγεννήθη, εἶχε τὴν φρόνησιν νὰ ὀνομασθῇ *Θαλασσόφθογγος.*

3.) *Ἱστορία.* Ἡ Σύμη ἡ ἄσημος, ἡ Σύμη ἡ πολλάκις ἔρημος, ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων μόλις, καὶ σπανιώτερον ἀναφερομένη ἀπὸ πολλοὺς τοῦ Αἰγαίου σκοπέλους, ὑπὸ δὲ τῶν Βυζαντινῶν οὐδόλως μνημονευομένη, αὐτὴ, τίς τὸ ὑπέθετεν; ἦτον νῆσος μεγάλη, λαμπρὰ, ἐπίσημος, ἔχουσα σχολὰς περιφήμους, ἔχουσα καλλιτεχνικὰ ἐργοστάσια, στόλους, στρατηγοὺς καὶ ἀρχιναυάρχους, ἐφευροῦσα τὰ δυνατὰ καὶ τ' ἀδύνατα, νικήσασα τοὺς γείτονάς της, καὶ αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα! Καὶ ἠξεύρετε πότε ἦτον ἡ μεγάλη ἀκμή της; Ἀπὸ τοῦ 377 μέχρι τοῦ 1148 μ. Χ.

Ἰδίως κατὰ τὰ 420 μ. Χ ἦλθεν ἡ Γερουσία τῆς Σύμης εἰς τὸ Βυζάντιον, φέρουσα τοὺς μαθητὰς τῆς σχολῆς της, οἵτινες, περίφημοι ἀρχιτέκτονες ὄντες, ἔμελλον νὰ βοηθήσωσιν εἰς τὴν ἀνέγερσιν διαφόρων ναῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Καὶ οἱ Γερουσιασταὶ (μὲ τοὺς ἀρχιτέκτονας, ἐλπίζω) *ἀριστοποιήσαντες πάλιν, ἐπροσκύνησαν τὸν αὐτοκράτορα ἑπτάκις,* ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος τὴν Σύμην *καθέδραν τῶν ἀνατολικῶν Σποράδων ἀνέδειξε* (προλογ. Συμ. ξή.) καὶ λαμπρὸν χρυσόβουλον λόγον ὑπὲρ τῶν Συμαίων ἐξέδωκεν.—Ἐν δὲ 518 μ. Χ οἱ Συμαῖοι, δυσαρεστούμενοι κατὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐξεστράτευσαν κατ' αὐτοῦ, τὸν ἐνίκησαν, (προλ. Συμ. οδ'.) καὶ ἐκηρύχθησαν ἀνεξάρτητοι, μέχρις οὗ ὁ αὐτοκράτωρ Μηχαὴλ ὁ Θεοφίλου τοὺς ἀνεγνώρισεν ὡς ἀνεξάρτητον ὑποτελῆ πολιτείαν ἐν 860 μ. Χ.

Ταῦτα πάντα εἶναι γνωστὰ εἰς τὸν Λαόστερον καὶ τὸν Νεόκομον καὶ συνεταίρους, εἰς οὐδένα δὲ τῶν γνωστῶν συγγραφέων δὲν εἶναι γνωστά. Συνέβη δὲ καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα ἐγίνοντο, ἀπὸ τῶν χρόνων καθ' οὓς ὁ Θεοδόσιος ἐκήρυττε τὴν Σύμην καθέδραν τῶν ἀνατολικῶν Σποράδων, μέχρι τῶν ἡμερῶν καθ' ἃς οἱ Συμαῖοι ἐνίκων τὸν Ἰουστινιανὸν, συνέβη νὰ ζῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀνὴρ καλούμενος Στέφανος. Οὗτος δὲ ὁ Στέφανος συνέγραψε Λεξικὸν γεωγραφικὸν, καὶ τὴν Σύμην αὐτὸς ἠξεύρετε πῶς τὴν ἀναφέρει; *Ὡς Καρικὴν πόλιν,* παραπέμπων εἰς τὸν Ὅμηρον, ἐξ οὗ καὶ μόνου γνωρίζει τὸ ὄνομά της. Παράδοξος τῷ ὄντι ἡ ἄγνοιά του!

Ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος εἰς τὸ *Περὶ θεμάτων* τῆς Αὐτοκρατορίας σύγγραμμά του δὲν ἀναφέρει τὴν Σύμην, τοῦτο ἴσως πρέπει ν' ἀποδώσωμεν εἰς κακοβουλίαν καὶ ζηλοτυπίαν αὐτοῦ.

Διακόσια λοιπὸν ἔτη ἀφ' οὗ ἡ Σύμη παρεδέχθη ὅλη τὸν χριστιανισμὸν (πλὴν μόνης τῆς Αἴγλης, ἥτις ἔμεινε Πελαγική, προσκυνοῦσα τὸν Ὅμηρον καὶ τὴν Ἱστορίαν), οἱ εὐσεβεῖς αὐτῆς ἄρχοντες ἀνήγειραν *σχολὴν μεγαλοπρεπεστάτην τῆς τῶν ἁγιογράφων τέχνης* (Συμ. σ. 3). Πῶς δ' ἐκάλεσαν τὴν σχολὴν ταύτην; τίνος ἁγίου ἐπώνυμον τὴν κατέστησαν; Ἴσως τοῦ ἀποστόλου Λουκᾶ, τοῦ πρώτου τῶν ἁγιογράφων; Ἁγίου καὶ ἀποστόλου; πολλὰ μακρὰν ὅλα ταῦτα ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῶν Συμαίων! Οἱ Συμαῖοι ἦσαν *ἰσχυρὰ πνεύματα* (des esprits forts). Οἱ Συμαῖοι κατεδάφισαν τὸ διατείχισμα τὸ μεταξὺ τοῦ Παραδείσου καὶ τοῦ Ὀλύμπου, καὶ τὴν σχολὴν των προσηγόρευσαν εἰς τὸν . . . Ἀπόλλωνα, καὶ τὴν ἐκάλεσαν *Ἀπολλωνιάδα!* Τὸ μόνον παράδοξον εἶναι ὅτι ὁ πατριάρχης δὲν τοὺς ἀφώρισεν ὅλους ἀπὸ πρώτου μέχρις ἐσχάτου καὶ μέχρι τελευταίας γενεᾶς, διὰ ὃ δὲν ἤθελεν ἔχει ἄδικον. Ἀλλὰ πῶς νὰ τολμήσῃ ὁ δυστυχὴς Πατριάρχης, ὅταν ἐμπρὸς τῶν ὀφθαλμῶν του εἰς αὐτὴν τὴν πρωτεύουσαν τῆς ὀρθοδοξίας, οἱ εὐσεβέστατοι καὶ φιλόχριστοι αὐτοκράτορες ἀνήγειραν καὶ διετήρουν σχολὴν τὴν . . . *Ἑλικωνιάδα!* Καὶ ὅμως τὸν *Ἰουλιανὸν* ἔλεγον παραβάτην!

Ἀλλὰ τί ζητοῦμεν τὴν Κωνσταντινούπολιν· ἂς μείνωμεν εἰς τὴν Σύμην, ἥτις εἶναι ἡ κυρίως νῆσος τῶν θαυμάτων. Κατὰ τὰ 896 π. Χ. (προλ. λέ.) οἱ Συμαῖοι ὑπέταξαν τὴν Καρίαν καὶ τὴν Λυκίαν, βοηθείᾳ τῶν Ῥοδίων. Τίς ἤθελε πιστεύσει τοῦτο, ὅστις γνωρίζει ὅτι ἡ μὲν πόλις Ῥόδος ἐκτίσθη μόνον τὸ 408 π. Χ., ἡ δὲ νῆσος στόλον καὶ πολιτικὴν ὕπαρξιν ἔλαβε πρῶτον ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου; Ἀλλὰ ταῦτα εἶναι ὅσα μνημονεύουσιν οἱ Θουκυδίδαι καὶ οἱ ἔωλοι ἐκεῖνοι ἱστορικοί. Ἂς ἔλθωσι νὰ διδαχθῶσι τὴν *ἀληθῆ* ἱστορίαν εἰς τὸν Νεόκομον, καὶ τὸν Λαόστερον, καὶ τὸν ἱερὸν Μελέτιον, καὶ τὸν μέγαν Νικηφόρον.

Ἂς ἀφήσωμεν ὅμως καὶ τὴν κλασικὴν ἱστορίαν. Τὴν Ῥόδον οἱ *Ἀγαρηνοὶ* (Συμ. σελ. 82 καὶ 102) ἐκυρίευσαν τὸ 653 μ. Χ., καὶ κατ' αὐτῶν ἐξεστράτευσαν οἱ Ἄραβες ἐν 748. Ἂν οἱ Ἀγαρηνοὶ εἶναι οἱ *Τοῦρκοι,* μία μόνον δυσκολία ὑπάρχει, ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐφάνησαν εἰς τὴν ἱστορίαν κατὰ πρῶτον ἀπὸ Μαχμοὺτ

τοῦ Γαζνεβίδου, δηλ. τὸ 997 μ. Χ. καὶ κατὰ πρῶτον ἐκίνησαν τὰ ὅπλα των κατὰ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας (κατὰ τῶν ἀνατολικωτέρων αὐτῆς ἐπαρχιῶν) τὸ 1063 μ. Χ., τὴν δὲ μικρὰν Ἀσίαν ἐκυρίευσαν μόνον τὸ 1074 μ. Χ. ὥστε τὴν Ῥόδον κατὰ τὴν Συμαΐδα ἐκυρίευσαν 344 ἔτη πρὶν νὰ ὑπάρχωσιν! Ἂν δὲ διὰ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐννοῇ τοὺς Ἄραβας Μωαμεθανοὺς, εἰς τὰ 653 ἐβασίλευεν ἀκόμη αὐτῶν ὁ Καλίφης Ὀθμάν. Μόνον εἰς τὰ 655 (δηλ. δύω ἔτη μετὰ ταῦτα) ἐκυρίευσε τὴν Ῥόδον ὁ Ἀλῆς, καὶ τότε προσωρινῶς, ὄχι μέχρι τῶν 748, ὅτε περίεργον ὅτι οἱ Ἄραβες ἐξεστράτευσαν κατ' Ἀράβων!

Ἀλλὰ κατὰ τῆς Ἀπολλωνιάδος σχολῆς ἐξεστράτευσαν οἱ κακοῦργοι σταυροφόροι μετὰ 500 πλοίων ὑπὸ τὸν πλοίαρχον Δομέτιον, κατὰ τὸ 1148 μ. Χ. (Συμ. σ. 129 ἐπ.) καὶ συμμαχήσαντες μετὰ τῶν ἐν Ῥόδῳ Ἀγαρηνῶν (σ. 185), οἱ φωτοσβέσται καὶ μισαπόλλωνες οὗτοι, κατέστρεψαν τὴν περιδόξον ἐκείνην σχολήν!

Ἡ πρᾶξις τῶν σταυροφόρων ἦτον βεβαίως βανδαλικὴ καὶ ἀξία τῆς διπλῆς ἀγανακτήσεως τοῦ συγγραφέως καὶ τοῦ ἐκδότου τοῦ Συμαΐδος· ἀλλ' ὅ,τι κατὰ μέρος τοὺς δικαιοῖ, εἶναι τὸ ἑξῆς. Τὸ ἔτος 1148, ὅτε μὲ 500 πλοῖα κατέστρεφον τὴν Ἀπολλωνιάδα σχολὴν τῆς Σύμης, εἶναι τὸ δεύτερον ἔτος τῆς δευτέρας σταυροφορίας. Οἱ δ' ἀρχηγοὶ τῆς σταυροφορίας ταύτης, ὁ Κονράδος καὶ ὁ Λουδοβίκος, ἂν εἶχον ὄχι πεντακόσια, ἀλλὰ πεντήκοντα μόνα πλοῖα, πιθανὸν εἶναι ὅτι δὲν ἤθελον ἀσχοληθῇ εἰς φιλολογικὰς ἐκστρατείας, ἀλλ' ἤθελον τὰ μεταχειρισθῇ νὰ μετακομίσωσι διὰ θαλάσσης τοὺς στρατιώτας των ἢ κἂν μέρος αὐτῶν, εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἀντὶ διαβιβάσαντες αὐτοὺς διὰ ξηρᾶς διὰ μακρᾶς καὶ ἐπιπόνου ὁδοῦ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, νὰ τοὺς ἐκθέτωσιν εἰς τὸ ν' ἀποδεκατισθῶσι καὶ διὰ τῆς ὁδοιπορίας τὸ μῆκος καὶ τὴν δυσχέρειαν, καὶ διὰ τῶν κατοίκων τὴν δυσμένειαν καὶ τὴν προδοσίαν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Νικήτας. Ὡς γνωστὸν, εἰς τὴν τρίτην σταυροφορίαν κατὰ πρῶτον (ἐν 1189 μ. Χ.) ἓν μέρος τοῦ στρατεύματος, οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Γάλλοι ἐξεστράτευσαν διὰ θαλάσσης.

Ἀλλ' ἄλλο περιεργότερον! *Ὅτε οἱ ἐσπέριοι στράτευσαν, ἤρα τὴν ἱερὰν γῆν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἁρπάσωσιν ἀπὸ τὰς τῶν Ἀγαρηνῶν* ΚΑΙ ΑΡΑΒΩΝ *χεῖρας καὶ ἐνικήθησαν ἀπειρίᾳ τῶν στρατηγῶν αὐτῶν, αἰχμαλωτισθέντων καὶ σφαγέντων τῶν πλείστων, ἐπέπεσον κατὰ τῶν νήσων οἱ διαφυγόντες τὴν μάχαιραν* . . . (ἀναγκάζομαι ν' ἀντιγράφω τὴν Συμαΐδα, σελ 120, διότι αἰσθάνομαι ὅτι ἀδυνατῶ νὰ φθάσω τὸ ὕψος της). Τότε δὴ, ἀπόσπασμα τῶν φυγάδων τούτων, συγκείμενον ἐκ 50 πλοίων, ἦλθεν εἰς Σύμην, καὶ συνεκροτήθη ἰσχυρὰ ναυμαχία, ὅπου οἱ σταυροφόροι ἔπαθον τὰ ἐπίχειρα τῆς κακίας των. Τοιαύτη ὅτι ἦτον ἡ ἔκβασις τῆς πρώτης σταυροφορίας ἃς μάθωσιν ὅσοι μέχρι τοῦδε ἐνόμιζον ὅτι οἱ σταυροφόροι, διαβάντες τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐκυρίευσαν τὴν Νίκαιαν, τὴν Ἔδεσσαν, τὴν Ἀντιόχειαν καὶ τέλος τὴν Ἱερουσαλήμ. Λέγω δὲ τῆς *πρώτης* τοὐλάχιστον, διότι *ἑνιαυτοὶ παρέρχονται δέκα μετὰ τὴν μάχην ταύτην καὶ ἀπέρχεται καὶ Ἰωάννης ὁ Δημητρίου* (Συμ. 123) . . . ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Δημητρίου *ἀπέρχεται ἐν Κυρίῳ τῷ ἀοῒ*, ἄρα ἡ μάχη τῶν φυγάδων σταυροφόρων συνέβη τῷ 1068 ἤτοι εἰκοσιτέσσαρα ἔτη *πρὶν* Πέτρος ὁ Ἐρημήτης ἀρχίσῃ νὰ κηρύττῃ τὴν πρώτην *σταυροφορίαν*! Ἐξαίσιον βιβλίον εἶναι ἡ ΣΥΜΑΙΣ. Ὅστις ἔδωκε τὰς πέντε δραχμάς του διὰ νὰ τὴν ἀγοράσῃ, ἂς μὴ φεισθῇ ἄλλων πέντε διὰ ν' ἀποκτήσῃ καὶ τὴν Βυζαντίδα.

Εἰς αὐτόν των τὸν διωγμὸν ἐπέπεσον οἱ σταυροφόροι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ κατὰ τοῦ *Καστελορίζου* (σ, 121). Τὸ Καστελόριζον εἶναι ἡ ἀρχαία *Φοινικοῦς*, ἥτις ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν, ὅταν πολὺ μεταγενεστέρως ἔπλειον τὰς θαλάσσας ταύτας, μετεφράσθη *Καστὲλ Ῥόσσο*, καὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων παρεφθάρη εἰς Καστελόριζον. Ἀλλ' εἰς τοὺς Συμαίους τί ἦτον νὰ προϊδοῦν καὶ τὴν ἐφεύρεσιν ταύτην, εἰς τοὺς Συμαίους οἵτινες τί καὶ τί δὲν ἐφεῦρον; Αὐτοὶ τὴν *φωτοτυπίαν*, αὐτοὶ τὴν *χαλκογραφίαν*, *τὴν ξυλογραφίαν*, *τὴν λιθογραφίαν*, αὐτοὶ *τὴν τυπογραφίαν* (Γουττεμβέργε, Γουττεμβέργε, πίεζε τὴν κεφαλήν σου μὲ τὰ πιεστήριά σου!), αὐτοὶ τὸν *σεβαστηρὸν χάρτην*, ἐφ' οὗ ὁ ἐκδότης τῆς Συμαΐδος ἔχει ἡ θ' ἀποκτήσῃ ἐκτετυπωμένον τὸν Παναθηναϊκὸν τοῦ Ἰσοκράτους (σ. 17.). Εἶναι δὲ περίεργον πῶς Σεβατσὸς ὁ Συμαῖος εὗρε τὸν χάρτην τοῦτον. Τί νομίζετε ὅτι τῷ ἐχρειάσθη; Ἀγανακτῶν διότι ἐξώδευε πολὺν περγαμηνὸν χάρτην, ἐκλείσθη εἰς τὸν θάλαμόν του, κατεκερμάτισε τὰ ἐνδύματά του, τὰ ἔβαλεν εἰς δεξαμενὴν, *καὶ ἐπὶ ἡμέρας ἀρκετὰς ἄφησε, καὶ πάλιν συνέθλαττε διὰ συνθλαστήρων· ἤνωσε καὶ ἄλλας ὕλας, καὶ ὑπὸ κιλύνδρων μηχανικῶν διαπεράσας τὴν ὕλην, καὶ μεταδοὺς δι' αὐτῶν εἰς ἄλλους πεπυρακτωμένους, ἐποίησε χάρτην πολυτιμώτατον λεῖον καὶ λεπτότατον.*

Πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ μηχανοποιοὶ τῆς νήσου εἶχον προϊδῇ τὴν μέλλουσαν ἐφεύρεσίν του, καὶ τῷ εἶχον προπαρασκευάσει τοὺς μηχανικοὺς κιλύνδρους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς πεπυρακτωμένους. Ἀλλὰ καὶ δὲν ἔπαιζον οἱ Συμαῖοι μὲ τὴν πολύτιμον αὐτὴν ἐφεύρεσιν. *Θάνατος ἐζημιώθη ὑπὸ τῶν ἀρχόντων εἰς τὸν ὅντινα ἤθελε φωραθῇ ὅτι ἐξάγει τῆς νήσου τὸν Σαβαστηρὸν χάρτην*, διὰ τὴν ὡραιότητά του βεβαίως, διότι ἄλλος χάρτης ὑπῆρχεν εἰς τὸν κόσμον.

Τόσον ζηλότυποι ὅμως δὲν ἦσαν τῶν λοιπῶν ἐφευρέσεών των· διότι ἀκόμη ἐφεῦρον τὰ *ἀτμοκίνητα*, τὰ *ὑδραργυροκίνητα* (τὰ ὁποῖα ἀκόμη ζητεῖ ματαίως ὁ Λόρδος Δυνδονάλδ. Τί δὲν πηγαίνει εἰς τὴν Σύμην; Ἐκεῖ, εἰς γνωστόν τι ὑπόγειον, διατὶ πλησίον πολλῶν χειρογράφων νὰ μὴν εὕρῃ σωζόμενον καὶ κἀνὲν *ὑδραργυροκίνητον*;) αὐτοὶ τὰ *ταχύπλοα*. Αὐτοὶ *ἀπὸ σύμπτωσιν καυστικῶν ὑλῶν ὁδηγούμενοι* εὗρον τὸ *τηλεσκόπιον* (σ. 19.). Ἀκούετε; ἀπὸ σύμπτωσιν καυστικῶν *ὑλῶν*! Αὐτοὶ τὴν *πυρίτιδα* καὶ τὴν *βαμβακοπυρίτιδα*, καὶ τὰ *πυρόαυλα*, καὶ *πυρίνας* καὶ δὲν ἠξεύρω τί ἄλλας *σφαῖρας*. Αὐτοὶ πλοῖα πλέοντα εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης, σφενδονίζοντα τὴν θάλασσαν εἰς 13 ὀργυιῶν ὕψος καὶ ἔπειτα τρέχοντα εἰς τοὺς βράχους καὶ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων (σ.103).

Ὁ δ' ἐφευρετὴς αὐτῶν εἶναι ὁ Εὔδουπος, ὅστις *ἀφῆκε τὸν μηχανικὸν αὐτοῦ νοῦν γεγραμμένον εἰς βιβλία δυωκαίδεκα* (σ. 105.). Ὅστις δὲ ὀρέγεται βιαίων συγκινήσεων, ἂς ἀναγνώσῃ τοῦ *πυροαύλου* τὴν τραγικὴν καταστροφὴν, ἐν σ. 145. Αὐτοὶ ἀκόμη εὗρον *τὸν τρόπον τοῦ μεταβάλλειν τὰ μάρμαρα εἰς ὕλην ῥευστὴν* (σ. 117.). Τὸν τρόπον τοῦτον εὗρον *μετὰ τριάκοντα ἡμερῶν ἀγῶνα!* Ἦτον δὲ θαυμάσιον πρᾶγμα τὸ ὑγρὸν τοῦτο μάρμαρον. *Καὶ δένδρα ἐποίει ὅμοια ΜΕΤΑ τῆς φύσεως!* Καὶ ἠξεύρετε πῶς; Ἔκλειεν ἕκαστον δένδρον (ἴσως καὶ ὅλον δάσος) εἰς ὕλην τινὰ, τὴν ἄφηνε κ' ἐξηραίνετο· ἔπειτα τὴν ἔκοπτε, καὶ εἰς αὐτὴν, ὡς εἰς τύπον, ἔχυνε τὸ μάρμαρόν του, καὶ ἐξήρχετο τὸ δένδρον μὲ τὰ χρώματά του κτλ. Ἀλλὰ παραιτοῦμαι τοῦ νὰ περιγράψω τὴν ζωηρότητα τοῦ διὰ τῆς ὕλης ταύτης παρασταθέντος Ἰούδα τοῦ *ἀπιγχονιζομένου*, οὗ ἐφαίνοντο αἱ χεῖρες καὶ πόδες ὡς κινούμενα καὶ αἱ αἱ φλέβΑΙ καὶ τὰ νεῦρα *ἐξογκουούμενα!* — Αὐτοὶ, ἠμπορῶ ἀκόμη νὰ προσθέσω πρὸς δόξαν των, εὗρον καὶ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην ῥητορείαν, ἧς θαυμάσιον δεῖγμα μᾶς δίδει ἡ Συμαὶς εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς ἔριδος, ἣν ἀνάγνωθι πρὸς χάριν μου ἐν σελ. 29. — Τὴν καλλιτεχνίαν παρασιωπῶ μεταξὺ τῶν ἐφευρέσεών των, διότι ἂν καὶ ὑπερέβησαν πολὺ τοὺς Ἀπελλεῖς καὶ Φειδίας, ἀλλὰ τοὺς ἀνεγνώριζον πάντοτε, ἂν ὄχι ὡς ἀνωτέρους των, ὡς ἀρχαιοτέρους των ὅμως. Κρίμα ὅτι ἀπωλέσθη τοῦ *Ἐλεάνδρου ἡ Οὐρανία, ἤτοι γνώμη τῶν οὐρανίων σωμάτων τῆς τέχνης*. (Συμ. σ. 91). Τὸ περίεργον δὲ εἶναι ὅτι ἡ *ἁγιογραφική των καθέδρα* δὲν περιωρίζετο εἰς μόνην τὴν ζωγραφικὴν, ἀλλ' ἐξετείνετο καὶ εἰς τὴν ὁπωσοῦν βέβηλον καὶ σχισματικὴν γλυπτικήν. Καὶ πῶς ἤσκει αὐτήν! ἐγὼ δὲν θὰ σοὶ τῷ εἰπῶ. Ἐρυθριῶ μέχρις ἄκρου τοῦ καλάμου. Ἀνάγνωθι, ἂν ἡ αἰδὼς σοὶ τὸ ἐπιτρέψῃ, τὴν σελ. 10, καὶ εὐλόγησον τὸν ἐφευρετήν!

Μεταξὺ τῶν ἐφευρέσεών του δὲν πρέπει νὰ λησμονήσω τὴν χημείαν καὶ Ἀλχημίαν, πρὸ πάντων περιέργοῦς ἐπιστήμας διὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἤκμαζον ἐν Σύμῃ. Πεισίστρατος ὁ Ῥόδιος ἐπέδωκεν εἰς τὴν *χημείαν* ἐν ἔτει 398 καὶ ἔγραψε καὶ *ἀλχημίαν* (σ. 64). Τὸ ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι ἀμφότεραι αἱ λέξεις εἶναι ἀραβικαὶ, καὶ τὸ 398 Ἄραβες δὲν ὑπῆρχον.

Καὶ ποίαν ἐπιστήμην δὲν ἤσκησαν! Εἰς τὴν ἀστρονομίαν ὁ Εὐθύδουλος ἀνεκάλυψεν *ἀγνώστους ἀστέρας*!! καὶ ἐκτὸς τούτων καὶ ἕνα πλανήτην, τίς ἤθελε τὸ πιστεύσει; *ἀνώτερον τῆς Σελήνης*!! (σ. 74). Καὶ ὁ Χέρσος, ὅστις ἔγραψεν *ἐμπορικὸν κώδηκα* (οὕτω κατὰ λέξιν, σ. 79).

Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦσαν καὶ τόσον πλούσιοι οἱ Συμαῖοι, ὥστε εἰς ἕκαστον ἔμπρορον ὅστις κατ' ἔτος ἐδείκνυτο ὁ ἱκανώτερος, ἔδιδον ἀνὰ ἕνα χρυσοῦν στέφανον, καὶ ἀνὰ *δώδεκα ἑκατομμύρια* δραχμῶν (τριάκοντα σφίγγας χρυσᾶς.) Λέγω δὲ κατ' ἔτος, διότι δὲν ἠξεύρω νὰ ὑπολογίζω κατὰ τὰς *χαραγὰς* (ἴδε Συμ. προλ. σελ. ιά.). Δια τοῦ πλούτου των δὲ τούτου καὶ τί δὲν ἀπελάμβανον! Τοὐλάχιστον ὅταν ἐγράφη ἡ Συμαὶς (εἰς τὰ 1236 λέγει ὁ ἐκδότης της), εἶχον ζάχαριν, ὅταν ζάχαρις δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸν κόσμον.

Τοιαύτη εἶναι περίπου καὶ ἡ *Συμαΐς*. Σοὶ ἔδειξα τὸν ὄνυχα διὰ νὰ ἐννοήσῃς τὸν λέοντα, καὶ ἂν ἰδῇς ὑπὸ τὴν λεοντῆν, ἴσως θέλεις εὕρει τὸ ἀληθὲς ζῶον. Ὅσον διὰ τὸν τραγέλαφον τοῦ ναοῦ τοῦ Ὁμήρου [προλεγ. σ. ιζ'. ἐπ.], ἠξεύρεις τίς εἶναι ἔνοχος; Τοῦ Κ. Ῥὸς ἡ Ἀρχαιολογία καὶ τοῦ Κ. Καραθεοδωρῆ τὸ ἐν Δελφοῖς Εἶ. Ἀπὸ τῆς μὲν ὁ συῤῥάψας, ὅστις ποτ' ἂν ᾖ, τὸ γελοῖον ἐκεῖνο ἀποκύημα κεφαλῆς πυρεσσούσης, ἐδανείσθη τινὰς ἐπωνυμίας χωρὶς νὰ τὰς ἐννοῇ, ἀπὸ τοῦ δὲ ἔλαβε τὰ δὶς δύω καὶ τρὶς πεντάκις τρία, νομίζων ὅτι εἶναι βαθέα ἑλληνικὰ, καὶ ἐξ ὅλων τούτων παρήγαγε τὸν ναυτιώδη ἐκεῖνον πολτόν.

Ὅσον δὲ περὶ τῶν χρυσοβούλων, εἶναι ἀνάγκη, ἀφ' οὗ σοὶ ἐξέθεσα ὅτι ἔχουσι τὸ αὐτὸ βάρβαρον καὶ σόλοικον ὕφος τῆς Συμαΐδος καὶ τῶν προλεγομένων της, νὰ σοὶ ἐπαναλάβω ὅτι κατὰ τὴν πεποίθησίν μου εἶναι ἐπίσης πλαστὰ ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ὅλα; Τὸ ἐν πρωτοτύπῳ δῆθεν ἐκδεδομένον, εἶναι γελοία, ὄχι μίμησις, ἀλλὰ προσποίησις τῆς βυζαντινῆς γραφῆς, ἱκανὴ ν' ἀπατήσῃ μόνους τοὺς οὐδεμίαν ἔχοντας ἕξιν εἰς τῶν διπλωμάτων τὴν ἀνάγνωσιν. Ἡ γραφὴ τῶν βυζαντινῶν χειρογράφων εἶναι τῷ ὄντι πολλάκις περιπεπλεγμένη καὶ δυσανάγνωστος, οὐδέποτε ὅμως εἰς τοῦτον τὸν βαθμὸν, καὶ πρὸ πάντων κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον βεβιασμένη, συνεστραμμένη καὶ ἀφανίζουσα τὸ ἓν γράμμα ἐντὸς τοῦ ἄλλου. Ὅστις ἀνέγνω ποτὲ χειρόγραφα μ' ἐννοεῖ. Ἀλλ' ἡ περὶ τῆς γραφῆς ἀνάπτυξις αὕτη ἤθελε μὲ παρασύρει εἰς λεπτολογίαν ἐκτεταμένην καὶ ὀχληρὰν, διὰ τοῦτο περιορίζομαι μᾶλλον εἰς παρατήρησιν συντομωτέραν καὶ εἰς πάντα καταληπτὴν, ὅτι δηλαδὴ ἔπρεπε νὰ κοπῇ ἡ χεὶρ ἐκείνου, ὅστις δήποτε καὶ ἂν εἶναι, τοῦ τολμήσαντος νὰ χαράξῃ τὴν ἐπὶ τοῦ χρυσοβούλου εἰκόνα, καὶ νὰ παραστήσῃ τὸν αὐτοκράτορα μεγαλήτερον ἀπὸ τὸν Χριστόν! Εἰς αὐτὴν δὲ προσθέττω καὶ τὴν ἄλλην, ὅτι τοῦ Χριστοῦ οὔτε τὸ πρόσωπον, οὔτε ἡ κόμη, οὔτε ὁ πώγων, οὔτε ὅλη ἡ ἀναβολὴ καὶ αἱ πτυχαὶ αὐτῆς, οὔτε ἡ θέσις τοῦ σώματος εἶναι βυζαντινὰ ἢ τοῦ μεσαιῶνος, ἀλλ' ὅλα νέα, ὅλα ἀνεπιτηδείου χειρὸς ἀνεπιτήδειον ἀντίγραφον ἐξ εἰκόνος Ἰταλικῆς. (ζ'.)

Ἰδοὺ, κύριε Διευθυντὰ, ἡ ἐντύπωσις ἣν μοὶ ἀφῆκαν ὅσα περὶ τῶν χειρογράφων τούτων ἤκουσα ἢ ἀνέγνων. Τὰ θεωρῶ ὡς πλαστογραφηθέντα ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἀνεπιδεξίως, ἀμαθῶς, καὶ χωρὶς πολλοῦ κόπου. Διότι κηρύττονται μὲν ὑπάρχοντα 150 χειρό-

---

[ζ] Σημ. Ὁ ἐκδότης τῆς Συμαΐδος ἀφιέρωσεν αὐτὴν, κακῶς ποιῶν, εἰς τὸν σοφὸν Μουσοξύδην. Ἐν δὲ τοῖς Γεωγραφικοῖς τε καὶ νομικοῖς [σ. ις'.] δημοσιεύει ἀρχὴν τῆς ἀπαντήσεως τοῦ περιωνύμου ἀνδρὸς, εὐχαριστοῦντος διὰ τοὺς δαψιλευσμένους αὐτῷ ἐπαίνους, καὶ προσθέτοντος· οὐδ' ἔχω πῶς κάλλιον ν' ἀποδώσω τὴν μαρτυρίαν ἧς μὲ ἀξιώσατε προτιμήσεως. . καὶ τὸ τέλος τῆς φράσεως καὶ τῆς ἐπιστολῆς λέγει ὁ ἐκδότης ὅτι θέλει δημοσιεύσει ἐν οἰκείῳ τόπῳ. Ἄραγε ἀπατώμεθα νομίζοντες ὅτι ἡ φράσις ἐπερατοῦτο περίπου ὡς ἕπεται: « Ἐμὴ προτρέποντες ὑμᾶς νὰ καύσητε τὴν ἐκθεθεῖσαν Συμαΐδα καὶ νὰ παραιτηθῆτε τοῦ τοιούτου εἴδους τῶν φιλολογικῶν ἀσχολιῶν σας;»

(Τὴν σημείωσιν ταύτην ἐγράφομεν πρό τινων ἐτῶν. Ἡ ἐν Φυλλαδίῳ ΙΑ'. τῆς Πανδώρας ἐπιστολὴ τοῦ Κ. Μουσοξύδου ἀποδεικνύει ἂν ἐπροφητεύσαμεν. Δὲν καυχώμεθα ὅμως διὰ τὴν προφητείαν· δὲν ἦτον δύσκολος.)

γραφα, ἐξ ὧν μόνος ὁ Ἀριανὸς σύγκειται ἐκ 30 τόμων· ἀλλὰ, μέχρις οὗ δειχθῶσιν αὐτὰ, ἰδοὺ ποῖον μόνον κόπον δικαιούμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἔλαβεν ὁ πλαστογραφήσας αὐτά·

ά°ν. Ν' ἀντιγράψῃ τὸν Πανσέληνον συνθεὶς καὶ προσθεὶς τὸ περὶ Ἡλιοτυπίας κεφάλαιον. Ἐργασία ἑνὸς, ἔστω καὶ δύω μηνῶν.

β°ν. Ν' ἀντιγράψῃ τὸν Ἡσίοδον (δὲν ἠξεύρω ἂν τὸν δεικνύῃ ὅλον ἢ μίαν μεμβράναν), προσθεὶς καὶ τὰ *Σιγαλόεντα!* Ἐργασία δεκαπέντε ἡμερῶν. Ἔστω ἑνὸς μηνός.

γ°ν. Ν' ἀντιγράψῃ τὰς 3 πρώτας ῥαψῳδίας τῆς Ἰλιάδος. Ἐργασία τριῶν ἑβδομάδων.

δ°ν. Ν' ἀντιγράψῃ τὸν Ἀνακρέοντα. Ἐργασία μιᾶς ἑβδομάδος.

ε°ν. Ν' ἀντιγράψῃ τοῦ Πυθαγόρου τὰ χρυσᾶ ἔπη. Ἐργασία μιᾶς ἡμέρας.

ς'. Νὰ συνθέσῃ τέσσαρας σελίδας *Εὐλύρου*. Ἐργασία τεσσάρων ἡμερῶν. Ἔστω τεσσάρων ἑβδομάδων.

ζ'. Νὰ συνθέσῃ τὴν Συμαΐδα, ἧς, εἰκάζω, κατ' ἀρχὰς συνεγράφησαν αἱ σελίδες 1—16 μετὰ ταῦτα, καὶ μεθ' ὡριμωτέραν σκέψιν, προσετέθησαν ἡ *ἀναπλήρωσις ἢ λεξικὸν*, τὰ προλεγόμενα μὲ τὸν Ναὸν τοῦ Ὁμήρου, ἡ ἐπιστολὴ, ἡ διαθήκη, τὰ χρυσόβουλα, καὶ τὰ λοιπὰ παραρτήματα. Δι' ὅλα ὁμοῦ ἓν ἔτος δὲν εἶναι ὀλίγον. Ὥστε ὅλον, ὁλόκληρον τὸ πλαστουργικὸν τοῦτο οἰκοδόμημα ἠδύνατο μὲ μεγίστην ἄνεσιν ν' ἀνεγερθῇ εἰς ἓν καὶ ἥμισυ ἔτος· ἀφ' ὅτου δὲ πρῶτον ἐξέπληξε τὸ δημόσιον ἡ ἀγγελία τοῦ Πανσελήνου μὲ τὴν φωτοτυπίαν του, παρῆλθον τοὐλάχιστον πέντε ἢ ἓξ ἔτη.

Ἀποπερατῶν τὰς παρατηρήσεις ταύτας, χρεωστῶ νὰ ὁμολογήσω Κ. Διευθυντά, ὅτι ποτὲ δὲν ἠσθάνθην μεγαλητέραν ἀηδίαν παρ' ὅταν τὰς ἔγραφον. Οὐδένα θέλω ὑβρίσει, ὑποθέτων ὅτι δὲν ἐννόησεν ὅλα ταῦτα πολὺ πρὸ ἐμοῦ. Ἀλλ' εἰς τὸν ὅστις ἤθελεν ἐκλάβει τὴν κοινὴν σιωπὴν ὡς προερχομένην ὄχι ἐκ περιφρονήσεως ἀλλ' ἐξ ἐλλείψεως ἀποδείξεων, ἂς χρησιμεύσωσι ταῦτα ὡς μαρτυρία τοῦ ἐναντίου.

(Ἐξακολουθεῖ τὸ περὶ Ὀβελίσκου.)

Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ ΕΝ ΝΕΑΠΟΛΕΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΞ ΑΥΤΗΣ.

Ἦτο μεγάλη πέμπτη ὅτ' ἐφθάσαμεν εἰς Νεάπολιν. Ἐπειδὴ τοῦ ἀτμοπλοίου ἡ μηχανὴ εἶχε βλαφθῇ καὶ ἔχρῃζεν ἐπισκευῆς, ἐδέησε νὰ μείνωμεν, ὄχι πλέον ὥρας τινὰς, ἀλλ' ὁλοκλήρους ἡμέρας εἰς τὴν ὡραίαν Παρθενόπην. Ἡ διακοπὴ αὕτη τοῦ ταξειδίου μας δὲν μὲ δυσηρέστησε, διότι ἔμελλον νὰ θαυμάσω καὶ αὖθις τὸ περικαλλὲς ἂν καὶ ἀσθενὲς ἀπεικόνισμα τῆς ἀπαραμίλλου πατρίδος μου, τῆς πόλεως τοῦ Κωνσταντίνου. Μετὰ πολύωρον καὶ κοπώδη ἐκδρομὴν εἰσῆλθον εἰς ξενοδοχεῖον λιμώττων, καὶ ἐζήτησα ῥόφημα ἐκ κρέατος. Ποῦ νὰ ἐνθυμηθῶ ἐγὼ ὁ αἱρετικὸς καὶ ἀμαθὴς φιλόσοφος, ὅτι εἰς τὴν κλασικὴν γῆν τοῦ παπισμοῦ δὲν παραβιάζονται ἀτιμωρητὶ οἱ κανόνες τῆς ἐκκλησίας! «No signore, ἐφώναξεν ὀργίλως ὁ ξενοδόχος· δὲν εἴμεθα διαμαρτυρόμενοι.» Καὶ συγχρόνως ἤκουσα ἄλλην φωνὴν τρέμουσαν, φωνὴν γραιδίου· « Τοῦρκος εἶναι αὐτός; Πῶς; κρέας τὴν μεγάλην ἑβδομάδα;

— Συμπάθειον, εἶπον, κύριε ξενοδόχε, ἐλησμόνησα ὅτι εἶναι μεγάλη ἑβδομάς. » Καὶ τῳόντι, εἶπον ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Ἔσπευσα δὲ νὰ προσθέσω ὅτι, ἐπειδὴ δὲν ἤμην καθολικὸς, δὲν ἦτο χρέος μου ν' ἀκολουθῶ τοὺς κανόνας ξένης θρησκείας. Ἀλλὰ, χάρις εἰς Γάλλον ἱερέα ἀπερχόμενον εἰς Σμύρνην, τὸν ὁποῖον εἶχον γνωρίσει ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, μ' ἐπετράπη νὰ προγευθῶ ὡς ὁδοιπόρος νόμον οὐκ ἔχων, ἢ itineris causâ, ὡς ἔλεγεν ὁ θεολόγος συμπλωτήρ μου.

Μόλις παρηγόρησα ὀλίγον τὸν ὀδυνώμενον στόμαχόν μου διὰ χοιρομηρίου, καὶ τυροῦ, καὶ ὠῶν, καὶ ἐπανέλαβον τὴν ἐκστρατείαν μου. Σιωπὴ βαθεῖα ἐπεκράτει παντοῦ· πλῆθος ἀνθρώπων, μελανειμόνων τῶν πλείστων, περιεφέροντο κατηφεῖς, οἱ σκοποὶ ἐκράτουν τὰ ὅπλα ἀνεστραμμένα, τὰ ἐργαστήρια ἦσαν κλειστὰ, πλὴν ἐκείνων ὅπου ἐπωλοῦντο συγχωροχάρτια, αἱ πλατεῖαι παντέρημοι, καὶ ἅμαξαι δὲν ἐφαίνοντο διόλου οὐδ' εἰς αὐτὴν τὴν θορυβώδη, — chiassosa — ὁδὸν τοῦ Τωλήτου. Ἡ Νεάπολις ὅλη ἐπενθηφόρει! Ἀπεφάσισα ἄρα νὰ πενθηφορήσω κ' ἐγὼ, σκεπτόμενος πολλὰ ὀρθῶς βεβαίως, ὅτι ἐπειδὴ δὲν συνηρμόσθην εἰς τὸ ξενοδοχεῖον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, δὲν ἔπρεπε νὰ φανῶ τόσῳ ἀνεύλαβὴς, ἀποποιούμενος καὶ πᾶσαν μετοχὴν εἰς τὰς ἱερὰς τελετὰς τῆς μεγάλης ἑβδομάδος. Ἀνεμίχθην λοιπὸν μὲ τὸ πλῆθος, καὶ παρακολουθῶν αὐτὸ εἰσῆλθον εἰς πολλὰς ἐκκλησίας, ἑωσοῦ ἔφθασα εἰς τὴν τοῦ Νέου Ἰησοῦ —Jesù Nuovo.— Διὰ τί τὸν ὀνομάζουσι νέον Ἰησοῦν; Ὦ; πρὸς τοῦτο ἀδυνατῶ νὰ εὐχαριστήσω τὴν περιέργειαν τοῦ ἀναγνώστου. Καὶ ἐγὼ κατὰ πρῶτον ὑπέθεσα ὅτι θὰ ἦτο νεώτερός τις Ἰησοῦς. Ὅταν ὅμως εἶδον πρὸς τὸ βάθος τῆς ἐκκλησίας τάφον ὅπου ἀνεπαύετο ὁ Σωτὴρ, ἐπείσθην ὅτι ἦτον αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ σταυρωθεὶς καὶ παρεὶς πρὸ χιλίων ὀκτακοσίων πεντήκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν. Οἱ τοῖχοι ἦσαν ὅλοι κατάμαυροι, τὸ δὲ φῶς μόλις εἰσέδυε διὰ τῶν παραπετασμάτων τῶν παραθύρων. Μυριάδες λαμπάδων ἔκαιον, καὶ αἱ φλόγες αὐτῶν ἐλαμπύριζον ἀμαυραὶ ἐν μέσῳ νεφῶν πυκνοτάτων λιβανωτοῦ. Ἀλλ' ὅταν ἤχησεν εἰς τὰς ἀκοάς μου ἡ οὐράνιος καὶ ἄῤῥητος μελῳδία τοῦ Σιμαρόσα διὰ τοῦ λάρυγγος τῶν περιφημοτέρων prime donne τῆς Νεαπόλεως, συνοδευομένη καὶ ἀπὸ ἐπιτηδειοτάτους μουσικοὺς, ἡ καρδία μου, ἂν καὶ αἱρετικὴ, κατενύχθη βαθέως! Αἴσθημα εὐσεβείας καὶ θρησκείας κατεκυρίευσεν αὐτήν!

Τὸ πένθος τοῦτο, ἡ κατήφεια αὕτη, ἐξηκολούθησε καὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν, καὶ τὸ σάββατον μέχρι μεσημβρίας, ὅτε οἱ κώδωνες ἤχησαν αἴφνης μεγαλοψόφως καὶ ἁρμονικῶς. Παρευθὺς ἅμαξαι ἤρχισαν νὰ κυλίωνται εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰ ἐργαστήρια ἠνοίχθησαν, αἱ ἀγοραὶ κατεκλύσθησαν ἀπὸ πωλητὰς καὶ ἀγοραστὰς,

αἰγίδια ἐξολισμένα μὲ ταινίας καὶ μὲ ἄνθη περιεφέροντο ἀγεληδὸν, καὶ τὰ πλήθη ἐσωρεύθησαν περὶ τοὺς πωλοῦντας κόκκινα ὠὰ, τυρὸν καὶ πλακούντια.

Ἔφθασε καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα, ἡμέρα θορύβου καὶ σάλου, καὶ ταραχῆς. Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῶν περιξ χωρίων, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία συνέῤῥευσαν εἰς τὴν μητρόπολιν, καὶ καταλύσαντες εἰς καπηλεῖα συνευωχοῦντο καὶ συνευφραίνοντο. Καθ' ὅλην τὴν διακαινήσιμον τὰ περίχωρα ἦσαν σχεδὸν ἔρημα· θελήσας νὰ ἐπισκεφθῶ μετά τινων συνοδοιπόρων μου τὴν Πομπηΐαν, μόλις εὕρηκα ὁδηγόν. Ἀφοῦ ἐθαυμάσαμεν τὰ μνημεῖα τῆς νεκροπόλεως ἐκείνης, διευθύνθημεν πρὸς Σάλερνον δι' ὁδοῦ ὀρεινῆς, καθ' ἣν ἀπηντήσαμεν πολλοὺς χωρικοὺς τραγῳδοῦντας καὶ φέροντας στεφάνους ἐκ κοτίνου. Buona Pasqua . . . Buona Pasqua, Signori! οὕτω πως μᾶς ἐχαιρέτισαν ἅμα ἰδόντες ἡμᾶς, περιορισθέντες εὐτυχῶς εἰς τοῦτον μόνον τὸν ἀσπασμόν. Ἔτρεμον ἀπὸ τὸν φόβον μου μὴ πάθω ὅ,τι μὲ συνέβη τὸ 1828 κατὰ τὴν Περιβόλαν τῆς Αἰγίνης, τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ὅτε, περιπεσὼν εἰς ἑκατοντάδα ναυτῶν ἐπαναλαμβανόντων θορυβωδῶς τὸ *Χριστὸς βοσκρὲς*, ἐβιάσθην, ἐπὶ ποινῇ γρονθοκοπήματος, νὰ ὑποβάλω τὰς παρειάς μου εἰς ἄλλην φρικτοτέραν, εἰς τὸ νὰ δεχθῶσιν ἀνὰ τρία φιλήματα ἀφ' ἑκάστου τῶν οἰνοφλύγων ἐκείνων ἑορταστῶν τῆς Ἀναστάσεως. Μετ' ὀλίγον εἴδομεν τὸ Σάλερνον, ἐξ ἑνὸς μὲν στολιζόμενον ἀπὸ λειμῶνας καὶ λιβάδεια, καὶ ἐξ ἄλλου βρεχόμενον ἀπὸ τὴν θάλασσαν.

Ὅταν ἐφθάσαμεν ἐκεῖ, ὁ λαὸς, συμπιεζόμενος εἰσέῤῥεεν ὡς χείμαῤῥος εἰς τὰς ἐκκλησίας. Μετὰ μικρὰν δὲ διαμονὴν, ἱππεύσαντες ἐκ νέου, καὶ ἀμφιβάντες τὸν Σίλαριν, κατελύσαμεν εἰς χωρίον ζητοῦντες ξενοδοχεῖον. Ἀλλὰ ξενοδοχεῖον δὲν ὑπῆρχε, καὶ καλός τις ἱερεὺς, συνευθυμῶν μετὰ τῶν ἐνοριτῶν του, μᾶς ἐπροσκάλεσε νὰ συμμεθέξωμεν τοῦ γεύματός του. « Ἐὰν ἔχῃ, μᾶς εἶπεν, ὀρεξιν ἡ εὐγενεία σας δὲν θὰ δυσκολευθῇ νὰ χορτάσῃ ἀπὸ τὰ φαγητά μας· ὅ,τι ἔχομεν, εἶπε, τὰ βλέπετε ἐπάνω εἰς τὴν τράπεζαν. » Ἡ εὐγενεία μας ὅμως δὲν εἶχεν ὄρεξιν, ἀλλὰ βουλιμίαν. Ἐκαθήσαμεν ἑκατέρωθεν τοῦ ἑστιάτορός μας, καὶ κατεβροχθίσαμεν μακαρόνια, κρέας ἐρίφειον, ὠὰ καὶ τυρίον· τὸ ἐρίφειον κρέας εἶναι τὸ κλασικὸν φαγητὸν τῶν Νεαπολιτῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, ὡς παρ' ἡμῖν τὸ ἀρνίον. Δυστυχέστατος ὅστις δὲν ἔχει ἐν τοὐλάχιστον τεταρτημόριον ἐπὶ τῆς τραπέζης του! Κατ' ἀρχὰς οἱ συμπόται, συσταλέντες ἀπὸ τὴν παρουσίαν μας ἐσιώπων· μετ' ὀλίγον ὅμως ἀνέλαβον τὴν πρώτην φαιδρότητα, καὶ ἀνθαμιλλώμενοι ἐγκωμίαζον ἕκαστον φαγητὸν, καὶ μάλιστα τὸ spezzato, ἤτοι τὸ ἑψητὸν ἐρίφιον· διότι, καθὼς ἔλεγον, δὲν εἶχον φάγει κρέας ἀπὸ τῶν Χριστουγέννων. Ἀπερίγραπτος ἦτον ἡ εὐθυμία των· ἐγέλων ὡς παιδία ἀθῶα, καὶ ὁσάκις ὁ Σαλέρνειος ἀνθοσμίας κατέψυχε τὸν λάρυγγά των, ἐλύοντο ὅλα τῆς γλώσσης των τὰ δεσμὰ, καὶ ἡ εὐγλωττία των καθίστατο ἀτελεύτητος. Ὅλα τὰ ἀνέκδοτα τοῦ χωρίου, ἀρχαῖα καὶ νεώτερα, καλὰ καὶ κακὰ, ἐκυκλοφόρουν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, μετὰ σχολίων, καὶ προσθηκῶν, καὶ ἐπιδιορθώσεων.

Πρὸς τὸ τέλος τοῦ γεύματος μυρίαι φωναὶ ἀντήχησαν, καὶ τὴν σύγκρουσιν τῶν ποτηρίων διεδέχθησαν ᾄσματα, καὶ μουσικὴ, καὶ χορὸς ζωηρότατος, ὀνομαζόμενος tarantella. Τὸ ἑσπέρας, ὁ κώδων ἐκάλεσεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοὺς πιστοὺς, ὅπου ὁ ἱερεὺς ἐπεδαψίλευσε τὴν εὐλογίαν του. Ἐνθυμοῦμαι μὲ ἀληθῆ πόθον τὴν νύκτα ἐκείνην· ἡ ἐπωχρος λάμψις τῆς σελήνης, ὁ γλυκύτατος ζέφυρος, οἱ γραφικοὶ καὶ χλοανθεῖς λοφίσκοι, ἡ σύμμικτος βοὴ τῶν ἀνδρικῶν καὶ γυναικείων φωνῶν καὶ ᾀσμάτων, τὰ ἁπλᾶ καὶ ἀβραμιαῖα ἐκεῖνα ἤθη, ἐμάγευσαν τὴν φαντασίαν καὶ κατέθελξαν τὴν καρδίαν μου.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἐπεστρέψαμεν εἰς Νεάπολιν.

Ν. Δ.

ΞΥΛΟΓΡΑΦΙΑ.

Ὅτι ἡ εἰκονογραφία, εἰσαγομένη εἰς τὰ συγράμματα, καὶ μάλιστα τὰ περιοδικὰ, δὲν εἶναι ἁπλοῦν μόνον τῶν ὀφθαλμῶν ἐντύφημα, περὶ τούτου οὐδεὶς ἀμφιβάλλει σήμερον· διότι, καθὼς τὰ δράματα γίνονται καταληπτότερα παριστάμενα ἐπὶ τῆς σκηνῆς, οὕτω καὶ ἡ ζωγραφική, περιγράφουσα λεπτομερέστερον, ψηλαφητότερον τὰ ἀντικείμενα, ὑποβοηθεῖ τὴν διάνοιαν εἰς τὸ νὰ ἀντιληφθῇ εὐκοπώτερον, καὶ μετὰ πλειοτέρας ἀκριβείας αὐτῶν. Ἡ ὠφέλεια δὲ αὕτη, τοσούτῳ ἀπεδείχθη ἀναμφισβήτητος καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, ὥστε, παρὰ τὸ πλῆθος τῶν μετ' εἰκονογραφιῶν δημοσιευομένων περιοδικῶν φύλλων, ὀλίγοι συγγραφεῖς δραματικοὶ καὶ μυθιστοριογράφοι δὲν ἐξεδόθησαν εἰσέτι περίλαμπροι, — illustrés —, ὡς λέγουσιν οἱ Γάλλοι.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Πανδώρα, φιλοτιμηθεῖσα μεταξὺ τῶν πρώτων νὰ πολιτογραφήσῃ καὶ νὰ καταςήσῃ κοινοτέραν ἐν Ἑλλάδι τὴν ἐκ τῶν εἰκονογραφιῶν ὠφέλειαν καὶ τέρψιν, ἐφρόντισε μὲν νὰ φέρῃ ἐκ Γαλλίας πολλὰς εἰκόνας ὅπως κοσμήσῃ τὰ φύλλα αὐτῆς ὅ,τι μάλιστα, ἀλλὰ συγχρόνως ἠθέλησε νὰ ἐμψυχώσῃ καὶ ἀναπτύξῃ τὸ ἐφ' ἑαυτῇ τὴν τέχνην ταύτην καὶ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος. Γνωστὸν εἶναι ὅτι ἐν τῇ ἐνταῦθα Πολυτεχνικῇ σχολῇ, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀξίου ἡμῶν συμπολίτου Κ. Καυταντζόγλου, μεταξὺ ἄλλων τεχνῶν ἀσκεῖται καὶ ἡ Ξυλογραφία. Διὰ τοῦτο, μὴ φεισθεῖσα τῆς ἀδροτέρας δαπάνης, ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν γλυφίδα ἑνὸς τῶν ἱκανωτέρων Ἑλλήνων ξυλογράφων, γυμνασθέντος ἐν ἐκείνῳ τῷ καταστήματι, πολλὰς τῶν εἰκόνων ἃς ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ πρώτῃ ἐτησίᾳ αὐτῆς περιόδῳ, καὶ ἐλπίζει ὅτι δὲν θέλει καταγνωσθῇ αὐτῇ καύχησις ἂν εἴπῃ, ὅτι πολλὰς, οὐδ' ὁ γεγυμνασμένος ὀφθαλμὸς δὲν θέλει διακρίνει εὐκόλως ἀπὸ τῶν Γαλλικῶν.

Τοιαῦται εἶναι ἡ τοῦ ἀεροστάτου τοῦ Πετίνου, τῶν Δελφίνων, τοῦ Ἄντρου τῶν προφητῶν, τοῦ Χαμαιλέοντος, τοῦ Οὐραγκουτάγκου, τοῦ Ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, τοῦ Ῥοβινσῶνος, τοῦ Βιλαρδουΐνου καὶ τοῦ ἱπποτικοῦ ἀγῶνος, τῶν Μακροκέρων ἐντόμων, καὶ τινες ἄλλαι, ὅλαι φιλοτεχνηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Π. Σκιαδοπούλου, περὶ οὗ ὡμίλησεν ἡ *Πανδώρα* ἐν τῷ ΙΑ'.

φυλλαδίῳ. Φρονοῦντες δὲ ὅτι ἡ ἅμιλλα τρέφει τὰς τέχνας, παρεδέχθημεν ἐπίτηδες καὶ τινων ἄλλων νεων τεχνιτῶν ξυλογραφήματα, οἷον τὸ τοῦ Κροκοδείλου,

χαραχθὲν ὑπὸ Γ. Γεωργιάδου, καὶ τοῦ Ὄρρερ ὑπὸ Γ. Παναγιωτάκη, ὅπως καταδείξωμεν τὴν σχετικὴν ἑκάστου πρόοδον, καὶ διαγείρωμεν διὰ τῆς δημοσιότητος τὴν φιλοτιμίαν αὐτῶν. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐκδίδομεν καὶ σήμερον τέσσαρας εἰκόνας νέων ξυλογράφων Ἑλλήνων, χαραχθείσας, τὴν μὲν εἰκονίζουσαν τὴν ἐν τῇ ἑβδομάδι ταύτῃ ἑορταζομένην ἁγίαν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τὴν παριστῶσαν τὸν Εὐαγγελισμὸν, ὑπὸ Γ. Γραμμαντάνου, τὴν δὲ τοῦ ἵππου καὶ τοῦ ἱπποκόμου ὑπὸ Ἠλία Μελαχούρη, καὶ τὴν τοῦ Γαλλικοῦ ἀλέκτορος ὑπὸ Β. Βουλίκη. Τὴν αὐτὴν δὲ δικαιοσύνην θέλομεν ἀποδώσει διὰ τῶν ἑπομένων φύλλων καὶ πρὸς ἄλλους τῶν ὁμοτέχνων αὐτῶν, ἐπ' ἐλπίδι ὅτι θέλει προσκληθῇ ἡ κοινὴ προσοχὴ ἐπὶ τῆς προόδου καὶ τῆς ὠφελείας τῆς ἀξιολόγου ταύτης τέχνης ἐν Ἑλλάδι, καὶ ὅτι ἴσως θέλει [illegible]νει φ[illegible]τὶς, εἴτε ὑπὸ τῶν οἷς ταῦτα μέμηλεν, εἴτε ὑπὸ ἄλλων φιλογενῶν, περὶ τῆς ἐν Εὐρώπῃ τελειοποιήσεως τῶν δοκιμωτέρων κἂν ἐκ τῶν τοσαῦτα ὑποσχομένων τούτων νέων.

—=0=—

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Ἀνέκδοτον Νεαπολιτικόν.

—

Παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἐκ Νεαπόλεως εἰς Σάλερνον, ἐξ ἀριστερῶν, κεῖται ἐρείπια ὡραίας ἐπαύλιδος. Οἱ κῆποι, ὑποβασταζόμενοι ἀπὸ ἀψίδας τῶν ὁποίων οἱ τοῖχοι σώζονται καὶ σήμερον, συγκοινωνοῦσι διὰ κλιμάκων πλατυτάτων, ἐπὶ δὲ τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους αὐτῶν ἀναπηδῶσι κρουνοὶ ὕδατος διαυγοῦς, οἵτινες, καταπίπτοντες ὡς καταῤῥάκται, φθάνουσιν εἰς τὴν

κοιλάδα, καὶ κυλίονται ἐντὸς χλόης δροσερωτάτης. Ἡ διάταξις τοῦ ῥείθρου τούτου εἶναι τοσούτῳ προσφυὴς, ὥστε νομίζει τις ὅτι χεὶρ ἀνθρώπου δὲ ὑπεβάθησε τὴν φύσιν. Καὶ ὅμως οἱ χωρικοὶ βεβαιοῦσιν ὅτι τὰ ὕδατα ταῦτα ἔρχονται δι' ὑπογείων ὑδραγωγῶν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ ὅτι ἄλλοτε ἔῤῥεον διὰ κρήνης μαρμαρίνης περιεστολισμένης μὲ ἀγάλματα.

Ἡ περικαλλὴς αὕτη ἔπαυλις, ἧς τινος καὶ τὰ ἐρείπια αὐτὰ εἶναι τοσούτῳ μεγαλοπρεπῆ, ἀνῆκε πάλαι εἰς τὴν οἰκογένειαν Βελλόκου, ὁ δὲ τελευταῖος γόνος αὐτῆς, ὀνομαστὸς διὰ τὸ ἀξιέραστον τοῦ χαρακτῆρος, τὸ φιλόκομψον τῆς διαθέσεως, καὶ τὸ προσηνὲς καὶ φιλόῤῥον τῆς συμπεριφορᾶς, κατῴκει ἐκεῖ συνήθως. Νέος ἔτι, εἶχεν ἐπισκεφθῇ τὰς γνωστοτέρας χώρας τῆς Εὐρώπης, ἠσθάνετο δὲ

προτίμησιν διὰ τὴν Ἀγγλίαν, καὶ διὰ τοῦτο διέτριψε πολὺν καιρὸν ἐν Λονδίνῳ, συνοικειωθεὶς μετὰ πολλῶν μελῶν τῆς Βρετανικῆς ἀριστοκρατίας. Ὅθεν, ὁσάκις περιηγητής τις Ἄγγλος περιήρχετο τὴν Ἰταλίαν, ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ τύχῃ σπανίας ὑποδοχῆς παρὰ τῷ Κυρίῳ Βελλόκῳ. Ἐὰν δὲ, μετὰ τῶν ξένων, εὑρίσκοντο καὶ φίλοι ἀρχαῖοι τοῦ κόμητος, τότε αἱ περιποιήσεις του δὲν εἶχον ὅρια· τοὺς ἐλάτρευεν ὡς τ' ἀρχαῖα ἀγάλματα τῆς Νεαπόλεως, καὶ ἐπεσκέπτετο μετ' αὐτῶν τὸ Βεσούβιον, τὴν Πομπηΐαν, καὶ τὸ Ἡράκλειον.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, καθ' ἣν ἐπέστρεψεν ἐκ Σικελίας μετά τινος κυρίας, ἥτινος τὸ μὲν κάλλος ἦτο οὐράνιον, τὸ δὲ γένος ἔξοχον, καὶ τὴν ὁποίαν εἶ-

νυμφευθῆ πρὸ ὀλίγων μηνῶν, συνοδία Ἄγγλων ἔφθασεν εἰς Bellavista· τοιοῦτο ἦτο τὸ ὄνομα τῆς ἐπαύλιδος τοῦ κόμητος Βελλόκου. Μεταξὺ τῶν ξένων ἦταν καὶ πολλοὶ φίλοι του, τοὺς ὁποίους ἐδέχθη ἀσμένως, καὶ δὲν ἀρῆκε νὰ ἀναχωρήσωσι μέχρι τῆς ἑσπέρας, ὅτε εἶχε τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ εὕρισκε καταλύματα εἰς παρακείμενον μοναστήριον· ἀλλ' ὅταν τὴν νύκτα ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐκεῖ, δὲν εὗρε κἀμμίαν θέσιν κενήν, διότι εἶχον παραχωρηθῆ εἰς ἄλλους ὁδοιπόρους. Ὁ κόμης, λυπηθεὶς διὰ τὴν ἀποτυχίαν, ἀπεφάσισε νὰ συνοδεύσῃ τοὺς φίλους του μέχρι Νεαπόλεως, καὶ ἔστειλε τὸν ὑπηρέτην του Φραγκῖσκον νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν κόμησσαν περὶ τοῦ συμβεβηκότος, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου ἐβιάζετο νὰ μείνῃ μακρὰν αὐτῆς ἕως τῆς ἐπιούσης.

Ἦτο σχεδὸν μεσονύκτιον ὅτε ὁ Φραγκῖσκος ἔφθασεν εἰς τὴν ἐπαυλιν. Οἱ ὑπηρέται ἐκοιμῶντο τόσῳ βαθέως, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν διά τινος μικροῦ παραθύρου.

Κατὰ σύμπτωσιν πολλὰ περίεργον, ὁ ὕπνος εἶχε κατακυριεύσει καὶ Σικελόν τινα ζωγράφον, ὅστις πρὸ πολλοῦ κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ ζωγραφήσῃ τὰ δωμάτια τῆς οἰκίας, καὶ συνείθιζε νὰ μὴ κοιμᾶται τὴν νύκτα. Οἱ ὑπηρέται ἠπόρουν πῶς ἄνθρωπος προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν καὶ κράσεως ἐπισφαλοῦς, ἠγρύπνει ὁλοκλήρους νύκτας παρατηρῶν τὰς σκιὰς, καὶ τὸ φῶς τῆς σελήνης.

Πολὺ πρὸ τῆς αὐγῆς, ἡ γραῖα Ἀγάθη, τροφὸς καὶ φίλη ἐπιστήθιος τῆς κομήσσης, ἐξυπνίσθη ἀπὸ τὸν κρότον βημάτων ἀνθρώπου εἰσελθόντος ὁρμητικῶς εἰς τὸν κοιτῶνά της. Ἀνασηκωθεῖσα εἶδε τὴν κυρίαν της, ὠχρὰν, ἡμίγυμνον, μὲ κόμην λυτὴν, καὶ κρατοῦσαν λύχνον· τὰ μέλη της συνεταράσσοντο σπασμωδῶς ὡς ἂν εἶχε κάμει τρομερὰν τινα ἀνακάλυψιν.

Ἡ Ἀγάθη, ἀπολιθωθεῖσα καὶ τρέμουσα, τὴν ἠτένιζε χωρὶς νὰ δυνηθῆ νὰ προφέρῃ λέξιν.

« Φοβοῦμαι, φοβοῦμαι, ἀνέκραξεν ἡ κόμησσα ἀγωνιῶσα . . . Ἡ ἐντροπὴ δὲν μὲ ἀφίνει νὰ ὁμιλήσω. Ἐρυθριῶ ὡς ἄλλη κακοῦργος, καὶ ὡς τόσον δὲν εἶμαι ἔνοχος· μήπως ὀνειρεύωμαι; ὦ Θεέ μου! σῶσέ με ἀπὸ τὸ ὄνειρον τὸ ὁποῖον μὲ βασανίζει! . . . »

Ἡ Ἀγάθη, τρέμουσα ὁλόκληρος, ἐνδύεται διὰ νὰ καλέσῃ τοὺς ὑπηρέτας. Φθάσασα δὲ εἰς τὴν μεγάλην κλίμακα, βλέπει τὸν Φραγκῖσκον ἱστάμενον.

— Τί κάμνει ἡ κόμησσα; ἠρώτησεν ἀποτόμως.

Ἡ πιστὴ Ἀγάθη, μὴ παρατηρήσασα ἐν τῇ τόσῃ ταραχῇ της τὴν αὐθάδειαν τοῦ ὑπηρέτου, ἀπεκρίθη ὅτι ἡ κυρία του ἦτο κατατεταραγμένη ἐξ αἰτίας τῆς ἀπουσίας τοῦ κόμητος. «Ἀλλὰ ποῦ εἶναι ὁ κόμης;» ἠρώτησεν.

— Εἰς Νεάπολιν, ἀπεκρίθη ὁ Φραγκῖσκος, μὲ τοὺς φίλους του, καὶ μ' ἔστειλε νὰ εἰδοποιήσω τὴν κόμησσαν. Μήπως ἔχῃ ὑποψίας ἡ κυρία;

— Ποίας ὑποψίας; ἀνέκραξεν ἡ Ἀγάθη, προσβληθεῖσα αἴφνης ἀπὸ τὸ ἦθος καὶ τὸν τόνον τῆς φωνῆς τοῦ ὑπηρέτου.

— Δὲν ἠξεύρω, ἀπεκρίθη οὗτος συγκεχυμένως· ἐκοιμᾶτο.

— Ἐκοιμᾶτο! Πῶς τὸ ἠξεύρεις, Φραγκῖσκε;

— Δὲν μὲ ἀπεκρίθη ὅταν ἐκτύπησα τὴν θύραν της.

— Καὶ πῶς ἐτόλμησες νὰ κτυπήσῃς;

Καὶ ἡ γραῖα τροφὸς καταληφθεῖσα ἀπὸ φρίκην ἀκουσίαν, προσήλωσεν ὀξέα τὰ βλέμματά της ἐπὶ τοῦ ἀμηχανοῦντος ὑπηρέτου.

— Διὰ τί μὲ κυττάζεις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον· εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ μὲ ἤκουσε.

— Σὲ ἤκουσεν, αὐθάδη! Τί λοιπὸν ἐπροξένησε τὴν τόσην ἀπελπισίαν της;

— Εἶναι ἀπηλπισμένη; . . . καὶ διὰ τί; ἐγὼ τάχα εἶμαι ἡ αἰτία; . . . ἡ θύρα ἦτον ἀνοικτὴ, καὶ ὑπέθεσα ὅτι ἐγνώρισε τὴν φωνήν μου.

— Ἐμβῆκες; . . .

— Ναὶ, Ἀγάθη.

Εἶπε, καὶ ἔφυγε, τρέμων διὰ τὴν ὁμολογίαν.

Ἡ Ἀγάθη, μείνασα μόνη, ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητος.

« Προβλέπω, ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν, φρικῶδες μυστήριον. Ἀλλὰ, μία κυρία τόσον σώφρων, τόσον ἀφωσιωμένη εἰς τὸν ἄνδρα της . . .»

Ἡ ἀπροσδόκητος ἐμφάνισις τοῦ ζωγράφου Σαλμανοῦ, διέκοψε τὰς σκέψεις της.

— Τί ζητεῖς ἐδῶ; εἶπε πρὸς αὐτὸν τραχέως.

— Ἐσηκώθην διὰ νὰ παρατηρήσω τὴν αὐγὴν, ἐπειδὴ, ἐξ αἰτίας τῶν κόπων μου εἶχ' ἀποκοιμηθῆ ἐνωρίς. Πῶς δὲν εἶσαι μὲ τὴν κόμησσαν, Ἀγάθη; ἦλθα διὰ νὰ τὴν ἰδῶ ἐπειδὴ μ' ἐφάνη πολλὰ ἀνήσυχος.

— Ἀνησυχεῖ διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ κόμητος.

— Διὰ τοῦτο μόνον; ἐπανέλαβεν ὁ ζωγράφος.

— Ὑποθέτεις τίποτε ἄλλο;

— Ὄχι βέβαια, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος. Θὰ ἔδιδα ὅμως χίλια δουκάτα ἐὰν εἶχα ἐμπροσθέν μου τοιαύτην εἰκόνα ὅταν θὰ ζωγραφήσω τὴν Λουκρητίαν φεύγουσαν τὸν Ταρκύνιον.

— Ὁμολόγησε, εἶπεν ἡ γραῖα, ὅτι ἦτον πολλὰ δυσάρεστον νὰ περάσῃ μόνη τὴν πρώτην νύκτα τοῦ φθασίματός της εἰς τόπον ξένον.

— Ἡ πληγή της, Ἀγάθη, εἶναι βαθυτέρα!

— Πόθεν τὸ συμπεραίνεις; ἠρώτησεν ἐντόνως ἐκείνη.

— Δὲν ἠξεύρεις ὅτι εἶμαι ζωγράφος διακρίνων ἀπὸ τὸ πρόσωπον τὰ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς; Ποτέ μου δὲν εἶδα τὴν κόμησσαν εἰς τοιαύτην κατάστασιν. Ἴσως δὲν ἔχει παρὰ ὅ,τι λέγεις, Ἀγάθη. Ἰδοὺ, ἤρχισε νὰ ἐξημερόνῃ· στεῖλε τὸν Φραγκῖσκον εἰς τὸ σπουδαστήριόν μου. Τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ τὸ βλέμμα καὶ ἡ φυσιογνωμία δύνανται νὰ μὲ συντρέξουν εἰς τὸ νὰ ζωγραφήσω τὰ πρόσωπα τῶν δύω γερόντων οἱ ὁποῖοι παρευρίσκονται εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Σωσάννης.

Καὶ ἡ μὲν γραῖα τροφὸς, ὅλη περίλυπος, ἀνεχώρησε σιωπῶσα, ὁ δὲ ζωγράφος μετέβη εἰς τὸ σπουδαστήριόν του ὅπου δὲν ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ Φραγκῖσκος.

— Ἀ! καλῶς ὥρισες, εἶπεν ὁ Σαλμανὸς, μ' εὑρίσκεις ἀργόν.

— Βέβαια, εἶπεν ὁ Φραγκῖσκος μεμψιμοιρῶν, δὲν ἔγεινα ὑπηρέτης τοῦ κόμητος διὰ νὰ παρασταίνω τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰουδαίου ἱερέως, ἀλλὰ διὰ νὰ καταγίνωμαι εἰς τὰς ὑποθέσεις του.

— Ἠξεύρεις ὅμως ὅτι διέταξεν, ὥστε ὀσάκις ἔχω τὴν ἀνάγκην σου, ν' ἀφίνῃς κάθε ἄλλο ἔργον.

— Καὶ ὅμως πρέπει νὰ ὑπάγω εἰς Νεάπολιν.

— Πῶς; δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ σήμερον ὁ κόμης;

— Τί ἠξεύρω!

Ὁ Σαλμανὸς, ἀφοῦ ἠτένισε τὸν Φραγκῖσκον ἐν περίπου λεπτόν,

— Μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς σου, εἶπε πρὸς αὐτὸν, τὸ βλέμμα σου προδίδει ἐσωτερικὴν ταραχὴν καὶ φόβον· τί ἔκαμες;

— Τῇ ἀληθείᾳ, κύριε, δὲν ἐννοῶ τί λέγεις, ἀπεκρίθη τεταραγμένος ὁ Φραγκῖσκος.

— Δὲν εἶμ' ἐδῶ, ἐπανέλαβεν ὁ Σαλμανὸς, διὰ νὰ παρατηρῶ τί γίνεται· βλέπω ὅμως, ἐκτὸς μόνον ἂν λανθάνωμαι, ὅτι ἔπραξες ἔγκλημα, τὸ ὁποῖον σὲ δίδει ἐλπίδα ἀκατανόητον. Σκέψου καλά. . .

Καὶ ταῦτα εἰπὼν μετέβη εἰς τὸν κῆπον.

Ἀλλὰ μόλις ἐξῆλθε τοῦ δωματίου του, καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸ ἡ Ἀγάθη ἔμφροντις καὶ ἀνήσυχος. Ἐνῷ δὲ, μὴ εὑροῦσα τὸν ζωγράφον, ἡτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ, ὁ Φραγκῖσκος πλησιάσας αὐτὴν καὶ σφίγξας τὴν χεῖρά της,

—Δὲν ἀγαπῶ, εἶπε μὲ φωνὴν χαμηλὴν καὶ βλέπων περὶ ἑαυτὸν, τὸν ζωγράφον τοῦτον· ἂν ἤμεθα ἄλλοῦ, θὰ σ' ἔλεγα τὸ διατί. Ἀγάθη, ἔχεις καὶ πνεῦμα καὶ φρόνησιν . . . διὰ τί δὲν ἔχομεν περισσοτέραν ἀσφαλειαν . . . τί ἦθος εἶχεν ὅταν τὸν εἶδες τὸ πρωΐ;

Μ' ἐφάνη πολὺ ἀνήσυχος διὰ τὴν κατάστασιν τῆς κομήσσης.

— Ἐκοιμᾶτο ὅταν ἐπέστρεψα τὴν νύκτα, ἂν καὶ μόλις ἦσαν μεσάνυκτα . . . αὐτοὶ οἱ ζωγράφοι εἶναι πονηροί . . Καθὼς σὲ εἶπα ἐμβῆκα εἰς τῆς κομήσσης . .

— Ἔκαμες κάκιστα, ἀπεκρίθη ἡ Ἀγάθη μὲ ὀργήν· πῶς ἦτον ὅταν ἐτόλμησες νὰ τὴν ὁμιλήσῃς;

— Καθὼς ἡ Παυλίνα εἰς ταύτην τὴν εἰκόνα, λέγουσα ὅτι *ὁ Θεὸς Ἄνουβις δὲν εἶναι ἐραστής της.* Ὁ ζωγράφος θέλει νὰ φορτώσῃ εἰς τὴν ῥάχιν μου τὴν ὑπόθεσιν· πλὴν πίστευσέ με, αὐτοὶ οἱ καλλιτέχναι δὲν μελετοῦν τὴν νύκτα μόνον τὰς σκιὰς, καὶ τὸ φῶς τῆς σελήνης.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξῆλθεν ἀφεὶς τὴν Ἀγάθην ἐκστατικὴν καὶ περίλυπον. Αὐτὴ δὲ ἀνανήψασα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπὸ τὴν ἔκστασίν της, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν· « Κατ' ἀρχὰς ὑπωπτευόμην αὐτόν· πολλάκις τὸν εἶδα προσηλόνοντα τὰ βέβηλα βλέμματά του ἐπάνω της, ὁλόκληρος αὐτὸς μὲ δίδει ὑποψίας . . Καὶ ὁ Σαλμανὸς ἐπίσης τὴν βλέπει ἐνίοτε μὲ βλέμμα ἔνθερμον, ὄχι ὅμως καὶ μὲ τὸν ἴδιον τρόπον· σπουδάζει τοὺς χαρακτῆράς της μὲ ζέσιν σοφοῦ μελετῶντος . . θὰ τὸν ὑπέθετα μᾶλλον ἄξιον νὰ προσβάλῃ τὴν τιμὴν τῆς Ἀρτέμιδος· τοῦ ἀθλίου ὅμως ἐκείνου τὰ βλέμματα, τὰ ἐπίβουλα λόγια μὲ δίδουν φρικτὰς ὑποψίας! »

Ἐν τοσούτῳ ἐξύπνησαν οἱ ὑπηρέται· φόβος ἦτο ἐζωγραφισμένος εἰς ὅλων τὰ πρόσωπα· ὅλοι ἠρώτων κατ' ἰδίαν ὁ εἷς τὸν ἄλλον τί συνέβη. Ὁ Σαλμανὸς, τεταραγμένος ἐπίσης, ἐπεριπάτει εἰς τόπον παράμερον τοῦ κήπου. Ἡ δὲ Ἀγάθη, παρατηρήσασα αὐτὸν διά τινος παραθύρου, κατέβη καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Δὲν συνειθίζεις νὰ περιπατῆς εἰς τοιαύτην ὥραν· προτιμᾷς συνήθως τὴν νύκτα, ὅταν ὁ κόσμος ὅλος κοιμᾶται, ἐκτὸς ἐκείνων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ ἔρως καὶ τὸ ἔγκλημα ἀφαιροῦν τὸν ὕπνον.

— Τὸ ἐπάγγελμά μου ἀπαιτεῖ βαθεῖαν σπουδὴν τῶν σκιῶν καθ' ὅλας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός.

— Μὲ φαίνεται ὅτι αἱ παρατηρήσεις τῆς ἡμέρας ἔπρεπε νὰ σὲ ἀρκοῦν.

— Ὄχι, Ἀγάθη, ἡ κλίσις μου προτιμᾷ τὴν νύκτα καὶ τὴν σελήνην.

— Καὶ τί εἶναι αὐτὴ ἡ κλίσις;

— Αἴσθημα ζωηρὸν τὸ ὁποῖον μᾶς ὠθεῖ πρός τινα σκοπὸν, τὸν ὁποῖον τιμῶμεν πρὸ παντὸς ἄλλου.

— Ἡ κλίσις λοιπὸν, ἐπανέλαβεν ἡ Ἀγάθη μετὰ μικρὰν σκέψιν, εἶναι εἶδος ἐμφύτου ῥοπῆς, ἥτις φέρει πρὸς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀγαπῶμεν περισσότερον; Ὅταν θυσιάζῃς τὴν ἀνάπαυσίν σου εἰς τὴν μελέτην, ὅταν λησμονῆς, εἰς μίαν συναναστροφὴν, ὅλα τὰ περὶ σὲ διὰ νὰ παρατηρῆς μίαν καὶ μόνην ὡραίαν, θὰ εἰπῇ ὅτι εὐχαριστεῖς τὴν κλίσιν σου. Ἀλλ' ἡ κλίσις σου αὐτὴ εὐχαριστεῖται πάντοτε ἀπὸ τὰς κατὰ φαντασίαν αὐτὰς ἀπολαύσεις;

— Δὲν ἤξευρα, Ἀγάθη, ὅτι ἦσο τόσῳ μεγάλη μεταφυσική. Διὰ τί ἔχεις τοιοῦτον ἦθος ἀλλόκοτον;

— Τί ἔκαμνες σήμερον τὸ πρωΐ εἰς τὴν κλίμακα; Μὲ εἶπες ὅτι εἶχες σηκωθεῖ τότε.

— Σὲ εἶπα τὴν ἀλήθειαν, ἀπεκρίθη ὁ Σαλμανός.

— Ὦ κλοπὴ χιλιάκις χειροτέρα τοῦ φόνου! ἀνέκραξε μὲ τόνον ἀπελπισίας ἡ τροφός.

— Πῶς; κατηγοροῦμαι ἐπὶ κλοπῇ;

— Ὦ, ὄχι, ὄχι σύ! ἀπεκρίθη ἐκείνη, καὶ ἔδραμε πρὸς τὴν οἰκίαν. Ὁ καλλιτέχνης ἔκθαμβος ἡτοιμάζετο νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, ὅταν εἶδε τὸν Φραγκῖσκον ἐρχόμενον εἰς τὸν κῆπον, ὅπου δὲν εἶχεν ὑπηρεσίαν. Ὁ Σαλμανὸς, προχωρήσας πρὸς αὐτὸν, εἶπε μὲ φωνὴν ἔντονον·

— Ἔγκλημα ἐπράχθη τὴν παρελθοῦσαν νύκτα.

— Τὸ ἠξεύρω, ἀπεκρίθη ὁ Φραγκῖσκος· τολμᾷς νὰ μὲ τὸ προσάψῃς;

— Κακοῦργε!

— Θὰ μὲ καταστρέψῃς μὲ τὰ ὀνειροπολήματά σου.

— Ἄθλιε! ὁ οὐρανὸς δὲν θ' ἀφήσῃ ἀτιμώρητον τὸ ἔγκλημά σου.

Ὁ Φραγκῖσκος, κατακεραυνοβοληθεὶς ἀπὸ τὰ λόγια ταῦτα, ἵστατο σιωπηλῶς, ὅταν μία τῶν ὑπηρετίδων τῆς κομήσσης ἐλθοῦσα εἶπε πρὸς τὸν Σαλμανὸν, ὅτι ἐπεθύμει νὰ τὸν ἴδῃ ἡ κυρία της.

Ἐμβὰς εἰς τὴν οἰκίαν, ἀπήντησε τὸν σεβάσμιον Ἀλβανέλλην, ἀρχαῖον ἱερέα τῆς οἰκογενείας τοῦ Βελλόκου, ἐξερχόμενον τῶν δωματίων τῆς κομήσσης· ἠθέλησε ν' ἀπευθύνῃ ἐρώτησίν τινα πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' οὗτος, ὅλως ἔνδακρυς, ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν χωρὶς ν' ἀποκριθῆ.

Ὁ Σαλμανὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς κυρίας, καὶ τὴν εὗρε καθημένην μόνην καὶ ἀκίνητον ὡς νεκράν. Τὸ γαλήνιον βλέμμα της ἀνεδείκνυε λαμπρότερον τὸ κάλλος της.

— Ἡ τέχνη σου, ἀγαπητέ μου Σαλμανέ, εἶπε πρὸς τὸν ζωγράφον, σὲ ἀπεκάλυψε τὸ δεινὸν τῆς θέσεώς μου. Ἀνάλαβε τὴν διοίκησιν τῆς ἀθλίας ταύτης οἰκίας, διόρισε φυλακὰς εἰς ὅλας τὰς εἰσόδους, καὶ μὴ συγχωρήσῃς εἰς κανένα νὰ ἐκβῇ πρὶν ἔλθῃ ὁ σύζυγός μου. Πρόσεξε πρὸ πάντων μὴ δραπετεύσῃ ὁ Φραγκῖσκος. Ὦ ἔχιδνα καταστρέψασα τὴν εὐδαιμονίαν μου . . . Ὅταν θὰ ἴδῃς τὸν κόμητα Βελλόκην εἰπὲ εἰς αὐτόν, ὅτι τὸ ὄνομά του ἐπρόφεραν τελευταῖον τὰ χείλη τῆς πιστῆς γυναικός του . . Δὲν ἠμπορῶ νὰ εἰπῶ περισσότερα . . . ἀγαπητέ μου Σαλμανέ, τὰ ἠξεύρεις ὅλα . . .

Καὶ ἀνασπάσασα ἐγχειρίδιον ἐνέπηξεν αὐτὸ εἰς τὸ στῆθός της. Ν. Δ.

ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΟΝ ΛΟΝΔΙΝΟΥ (1)

Ἐκ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα περίπου νοσοκομείων τοῦ Λονδίνου, τὸ περιεργότερον ἀναμφιβόλως εἶναι τὸ τῆς Βηθλεὲμ, τοῦ ὁποίου ὅμοιον δὲν εὑρίσκεται καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην· διότι, δὲν ἐγκλείονται ἐκεῖ οἱ μωροί, οἱ βλάκες, ἢ οἱ ἁπλῶς φρενόληπτοι, ἀλλ' οἱ παράφρονες ἐγκληματίαι, ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων ἡ ἀπανθρωπία ὑπερβαίνει πᾶν ὅριον πιθανότητος.

Ἐὰν λῃστεύσῃς, ἐὰν ἐμπήξῃς τὸ ἐγχειρίδιόν σου εἰς στῆθος ἀντιπάλου σου, ἐὰν ὀρέξεις βάναυσοι καὶ κακοήθεις μολύνωσι τὸν βραχίονά σου δ' αἵματος ἀνθρωπίνου, ὁ Ἀγγλικὸς νόμος σὲ στέλλει εἰς τὴν ἀγχόνην. Ἐὰν ὅμως πάθῃ καταχθόνια, καὶ κλίσεις παράδοξοι καὶ ὅλως ἰδιότροποι σὲ καταφέρωσι πρὸς ὠμότητα, οἱ ὁρκωτοὶ σὲ καταδικάζουσιν ὡς πάσχοντα μονομανίαν, καὶ οἱ κακουργοδίκαι σὲ διευθύνουσιν εἰς τὴν Βηθλεὲμ διὰ νὰ διανύσῃς ἐκεῖ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς σου. Ὅλα τὰ παρὰ φύσιν κακουργήματα ἀποδίδονται ἐν Ἀγγλίᾳ εἰς παραφροσύνην. Καὶ τῳόντι, ἂν ὄχι ὅλοι, τοὐλάχιστον τὰ ἐννέα δέκατα τῶν ἰσοβίων κατοίκων τοῦ φρενοκομείου ἐκείνου, ὑπῆρξαν τέρατα σκληρότητος, ἀσελγείας, καὶ ἀτιμίας, ὀφείλοντα τὴν διατήρησιν τῆς ἰδίας ὑπάρξεως εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ἐγκλήματος.

Ἰδοὺ τί γράφει περί τινων ἐξ αὐτῶν Ἄγγλος τις συγγραφεύς· « Τὸ 1811 παρευρέθην εἰς ἐγκληματικήν τινα δίκην τῆς ὁποίας αἱ λεπτομέρειαι ἔμειναν ἀνεξάλειπτοι ἀπὸ τὴν μνήμην μου. Σύζυγός τις κατηγορεῖτο ἐπὶ ἀποπείρᾳ δολοφονίας κατὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ γυναικός· σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ ἐγκαλούμενος εἶχε γεννήσει μετ' αὐτῆς δεκατέσσαρα τέκνα, ἐξ ὧν τὸ ἓν εἶχε βαθμὸν ἀξιωματικοῦ. Μετὰ τεσσαράκοντα ἐτῶν συμβίωσιν, ὁ γέρων, πειραθεὶς νὰ φονεύσῃ κοιμωμένην τὴν σύζυγόν του, τὴν ἐτραυμάτισε πολλαχοῦ· τὸν ἐνεκάλει δὲ αὐτὴ ἡ ἰδία καὶ τὸ κακούργημα ἦτο ἀναμφισβήτητον. Ἀλλ' ὁ ἐγκαλούμενος ἠρνεῖτο πάντα, καὶ ἡ ἄρνησις αὐτὴ ἐπεβάρυνε τὴν θέσιν του. Ἡ γραῖα, ἥτις ἦτο εὐλαβὴς, ἀκούουσα αὐτὸν ἀρνούμενον τοσάκις καὶ μετὰ τοσαύτης ἐπιμονῆς τὴν πρᾶξιν, ἐπλησίασε πρὸς τὰς σιδηρᾶς κιγκλίδας τὰς διαχωριζούσας τοὺς ὑποδίκους τῶν δικαστῶν καὶ δικηγόρων, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν μετὰ φωνῆς πλήρους πάθους·

— Ὦ Ἰωάννη! θέλεις λοιπὸν νὰ μὲ ἀποδείξῃς καὶ ψευδομένην; δὲν ἀρκεῖ ὅτι ἐφέρθης τόσον ἀπανθρώπως; Κύριοι καὶ κυρίαι, σᾶς βεβαιῶ ὅτι εἶναι τρελός! σᾶς τὸ βεβαιῶ.

Ἀλλὰ τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ; Ἐν ἀκαρεῖ, καὶ δολοφόνος καὶ θῦμα ἔτειναν τοὺς ἰσχνοὺς βραχίονάς των ὑπεράνω τῶν κιγκλίδων, τὰ ἐρρυτιδωμένα καὶ δακρυόστακτα πρόσωπά των συνεκολλήθησαν, καὶ ἐναγκαλισθέντες ἀλλήλους σπασμωδῶς, ἐλησμόνησαν τὸ δεινὸν τῆς θέσεώς των. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ δικασταί, καὶ ὁ γραμματεὺς, καὶ οἱ χωροφύλακες ἐδάκρυσαν.

— Εἴπες, κυρία, ἠρώτησεν ὁ πρόεδρος, ὅτι ὁ σύζυγός σου εἶναι τρελός; ἐξηγήθητι καλήτερα.

— Κύριοι δικασταί, εἶπεν ὑπολαβὼν γέρων τις τὸ ἦθος ἔχον δειλὸν καὶ τὴν φωνὴν τρέμουσαν, τὸ λογικὸν τοῦ ταλαιπώρου τούτου δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ὑγιές· λυποῦμαι μαρτυρῶν ἐναντίον του, ἀλλὰ λέγω τὴν ἀλήθειαν.

Ὁρκωτοὶ, δικηγόροι, καὶ δικασταὶ, ἀνηγέρθησαν ἀμέσως.

— Παρ' ὀλίγον, εἶπεν ὁ πρόεδρος, νὰ καταδικάσωμεν εἰς θάνατον τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ἐνῷ εἶναι τρελός. . . .

— Ὄχι, ὄχι! ἀνεβόησεν ὁ γέρων . . . τρελός! δὲν εἶμαι, δὲν ὑπῆρξα ποτὲ, καὶ ἀνεσήκωσε κλαίων τὴν πολιὰν κεφαλήν του ἀπὸ τὸν ὦμον τῆς γυναικός του, ἐπαναλαμβάνων ὅτι δὲν εἶναι τρελός! Συνέλαβα κακὸν λογισμὸν, τὴν ἐβαρύνθην, καὶ ἠθέλησα νὰ τὴν φονεύσω· ἀπατᾶσθε, κύριοι δικασταὶ, ἐγὼ ὅμως γνωρίζω τὸν ἑαυτόν μου.

» Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς, οὗτινος τὴν χεῖρα εἶχεν ὁπλίσει παροξυσμὸς θηριωδίας, ἐθεωρήθη ὡς φρενοβλαβὴς καὶ ἐστάλη εἰς τὸ φρενοκομεῖον τῆς Βηθλεὲμ ὅπου ζῇ εἰσέτι ἐσχατόγηρως.

» Πρό τινος καιροῦ, περιεργείᾳ φερόμενος, ἐπεσκέφθην τὸν οἶκον τοῦτον τοῦ κακουργήματος. Εὗρηκα δὲ καὶ τὸν γέροντά μου, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζα, καί τοι ὑπέργηρων. Ἐκάθητο ἐντὸς στενοῦ δωματίου, καὶ ὅταν τὸν ἐπλησίαζα, ἠσχολεῖτο εἰς τὸ νὰ στραγγίζῃ τὰς χειρίδας τοῦ ὑποκαμίσου του ὅθεν ἀπέσταζε νερὸν κατὰ γῆς. Ὁ δὲ φρενοκόμος μὲ εἶπεν·

— Ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶν' ἐδῶ δὲν ἔπαυσε νὰ κλαίῃ· θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ζητεῖ ν' ἀποπλύνῃ τὸ ἔγκλημά του· καὶ ἐπειδὴ τὰ μανδύλιά του δὲν ἐξαρκοῦν εἰς τὸ νὰ σπογγίζουν τὰ δάκρυά του, καταβρέχει καὶ τὰ ὑποκάμισά του αὐτά, τὰ ὁποῖα στεγνόνει ἔπειτα ὡς βλέπεις.

» Ὁμολογῶ ὅτι καὶ μὴ θέλων ἀνεκάγχασα, ἰδὼν τὰ ἀποτελέσματα τῆς παραδόξου ἐκείνης ἀπελπισίας, ἧς τινος, ἡ μὲν αἰτία ἦτο τραγικὴ, ἡ δὲ ὑπερβολὴ γελοία. Ἂς μὲ κατακρίνῃ ὅστις θέλει· ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ ἄκρατος καὶ ἀκούσιος ἐκεῖνος γέλως μου διήρκεσε περὶ τὸ ἓν λεπτὸν· ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸν καταστείλω.

» Ὁ ἄτοπος καὶ βάρβαρος γέλως μου ἐξύπνισεν ἐν τοσούτῳ τὸν κάτοικον τοῦ παρακειμένου δωματίου, ὅστις ἦτο Ἰταλὸς ἐκραυλίσας καὶ φονεύσας τὴν ἰδίαν αὐτοῦ θυγατέρα! Μόλις δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἤρχισε νὰ κορυβαντιᾷ ὡς τίγρις Ἀφρικανή. Μ' ἐφαίνετο ὡς σατανᾶς δαιμονιῶν, καὶ ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος δὲν θὰ ἐξεικόνιζεν ἄλλως πως τὸν Κρόνον ἐκθρονισθέντα, ἢ τὸν Ἀρχάγγελον καταρώμενον τὸν Θεόν. Ἐπρόφερε λέξεις ἀκατανόητους, καὶ οὕτως εἰπεῖν, ὑπερανθρώπους, ἐγὼ δὲ ὠχρίων ἀκούων καὶ βλέπων αὐτόν.

— Ἔχεις πολλοὺς τοιούτους; ἠρώτησα τὸν φρενοκόμον.

— Ὄχι, κύριε, οὗτος εἶναι μᾶλλον θηρίον ἢ ἄνθρωπος. Οἱ πλειότεροι τῶν φρικτοτέρων ἐγκληματιῶν τοὺς ὁποίους μᾶς ἔστειλαν τὰ δικαστήρια, εἶναι πρᾶοι καὶ ἥσυχοι ὡς παιδία. Ἰδὲ τοῦτον τὸν ἰσχνὸν καὶ μικρόσωμον, ὅστις περιπατεῖ μὲ χεῖρας σταυρωμένας, καὶ φορεῖ ἔνδυμα ψαρὸν, βραχίον κοντὸν καὶ κάλτας ποικιλοχρόους· μόνη εὐχαρίστησίς του εἶναι τὸ νὰ φονεύῃ. Καὶ ὡς τόσον ἔχει χαρακτῆρα γλυκύτατον. Δὲν κλέπτει ποτὲ, καὶ ἂν δὲν εἶχε τὴν ἀθεράπευτον αὐτὴν μονομανίαν, ἐξ αἰτίας τῆς ὁποίας ἐφόνευσεν ἕνα μεταπράτην καὶ δύο μικρὰ παιδία, ἡ συναναστροφή του θὰ ἦτον πολὺ εὐάρεστος. Μὴ τὸν πλησιάζῃς παραπολύ· ἠμπορεῖ νὰ σὲ στείλῃ, πρὸς ἁπλῆν διασκέδασίν του, εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, καθὼς ὁ γάτος ἐμπήγει τοὺς ὄνυχάς του εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ποντικοῦ.

— Μὴ τὸν πιστεύῃς, μὴ τὸν πιστεύῃς, ἐφώναξεν ὁ Ἰταλός· εἶναι ἀχρεῖος, θηρίον. Σήμερον τὸ πρωὶ μ' ἔδειρε τόσῳ πολὺ, ὥστε τὸ σῶμά μου κατήντησε νὰ ἐμβῇ μέσα εἰς μίαν φιάλην.

» Οἱ δύο περιφημότεροι κάτοικοι τοῦ φρενοκομείου εἶναι ὁ πυρκαεὺς Μαρτῖνος, καὶ Βλάκης ὁ ἐπονομαζόμενος *θεωρητικός*. Ἀφοῦ ἐθεώρησα καὶ ἐξέτασα ὅλον ἐκεῖνον τὸν συρφετὸν τῶν ἐγκληματιῶν καὶ παραφρόνων, διευθύνθην πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Βλάκου. Εἶδον ἄνδρα μεγαλόσωμον καὶ ὠχρὸν, ὁμιλοῦντα κάλλιστα, καὶ ἀληθῶς εὔγλωττον. Ἀνάγνωθι ὅλα τὰ χρονικὰ τῆς δαιμονολογίας, καὶ δὲν θὰ εὕρῃς παραδοξότερόν τι τῶν ὀπτασιῶν τοῦ Βλάκου τούτου.

» Ἐπίστευεν ἀδιστάκτως ὡς πραγματικωτάτας τὰς ὀπτασίας του· ὡμίλει μὲ τὸν Μιχαὴλ Ἄγγελον, συνδιελέγετο μὲ τὸν Μωϋσῆν, συνευωχεῖτο μὲ τὴν Σεμίραμιν, καὶ μὴ νομίσετε ὅτι ἦτο ἀγυρτεία· ἐξ ἐναντίας εἶχε βαθυτάτην πεποίθησιν. Τοῦ παρελθόντος τὰ ψηλαφητὰ σκότη διελύοντο ἐνώπιόν του, τὰ πλήθη τοῦ ᾅδου συνέρρεον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, καὶ πᾶν ὅ,τι ὑπῆρξε μέγα, θαυμαστὸν, ἔνδοξον, ἐνεφανίζετο εἰς τὰς ὄψεις του.

» Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶχε γενεῖ ζωγράφος φαντασμάτων· ἐμπροσθέν του, ἐπὶ τῆς τραπέζης του, εὑρίσκοντο αἰωνίως γραφίδες καὶ χρωστῆρες, δι' ὧν ἐξεικόνιζε τὴν φυσιογνωμίαν καὶ τὴν στάσιν τῶν ἡρώων του, οἵτινες, χωρὶς νὰ προσκληθῶσιν, ὡς ἔλεγεν, ὑπ' αὐτοῦ, ἤρχοντο καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ τοὺς ζωγραφήσῃ. Ἐρυλλολόγησα ὀγκωδεστάτους τόμους, πλήρεις τοιούτων εἰκόνων, μεταξὺ τῶν ὁποίων παρετήρησα καὶ τὴν τοῦ διαβόλου καὶ τῆς μητρός του. Ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐσχεδογράφει ψύλλον οὗ τινος εἶχεν, ὡς ἔλεγε, πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ φάσμα.

» Ἐδουάρδος ὁ Γ' ἦτο ὁ συνεχέστερον ἐπισκεπτόμενος αὐτόν· διὸ, εὐγνωμονῶν πρὸς τὴν τοσαύτην συγκατάβασιν, ἐζωγράφησε διὰ χρωμάτων ἐλαιοτρίπτων τὴν εἰκόνα τοῦ μονάρχου. Ἀπέτεινα πρὸς αὐτὸν ἐρωτήσεις σκοπὸν ἐχούσας νὰ τὸν καταπλήξωσιν, εἰς ἃς ὅμως ἀπήντησεν ἀφελῶς καὶ πάντῃ ἀταράχως.

— Οἱ ἐπισκεπτόμενοί σε οὗτοι κύριοι, ἀναγγέλλουν πρὶν τὴν ἄφιξίν των; Φροντίζουν νὰ σὲ στείλουν τὸ ὄνομά των!

— Ὄχι, πλὴν τοὺς γνωρίζω ἅμα φανοῦν. Δὲν ἐπερίμενα ποτὲ νὰ ἴδω χθὲς τὸ ἑσπέρας τὸν Μάρκον Ἀντώνιον, ἐγνώρισα ὅμως τὸν Ῥωμαῖον ἅμα ἐπάτησεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου.

— Κατὰ ποίαν ὥραν σ' ἐπισκέπτονται οἱ ἔνδοξοι νεκροί σου;

— Περὶ τὴν μίαν· καὶ ποτὲ μὲν αἱ ἐπισκέψεις των εἶναι διεξοδικαί, ποτὲ δὲ σύντομοι. Εἶδον προχθὲς τὸν ταλαίπωρον Ἰώβ· μόλις ἠθέλησε νὰ μείνῃ δύω λεπτὰ· κατώρθωσα ἐν τοσούτῳ νὰ σχεδιάσω τὴν εἰκόνα του. Πλὴν, σιωπή, ἰδοὺ Ῥιχάρδος ὁ Γ'.

— Ποῦ εἶναι;

— Κατάντικρύ σου, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς τραπέζης. Ἰδοὺ ἡ πρώτη ἐπίσκεψίς του.

— Καὶ πῶς ἠξεύρεις τὸ ὄνομά του;

— Τὸν γνωρίζει ὁ νοῦς μου· πῶς ὅμως; ἀγνοῶ.

— Ὁποία εἶναι ἡ φυσιογνωμία του;

— Στρυφνὴ, ἀλλ' ὡραία· τὸν βλέπω μόνον ἐκ τοῦ πλαγίου. Ἰδοὺ τὰ τρία τέταρτα τοῦ προσώπου του! Ἀ! ἐστράφη ὅλος πρὸς ἐμέ. Εἶναι φρικτός!

— Ἠμπορεῖς νὰ τὸν κάμῃς τινὰς ἐρωτήσεις;

— Ἀναμφιβόλως, τί θέλεις νὰ τὸν εἰπῶ;

— Ἐὰν θεωρῇ δικαιολογημένους τοὺς φόνους τοὺς ὁποίους ἔπραξε ζῶν.

— Ἡ ἐρώτησίς σου μετεβιβάσθη εἰς αὐτὸν, ὁμιλοῦμεν κατὰ διάνοιαν, κατὰ θεωρίαν, καὶ διὰ μαγνητισμοῦ· δὲν ἔχομεν ἀνάγκην λέξεων.

— Καὶ ποία ἡ ἀπόκρισις τῆς Μεγαλειότητός του;

— Ἰδοὺ, διεξοδικωτέρα ὅμως ἀπὸ τὴν ἐδικήν του, διότι ἄλλως δὲν ἐννοεῖς τὴν γλῶσσαν τῶν πνευμάτων. Σὲ λέγω λοιπὸν ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὀνομάζεις φόνον καὶ σφαγὴν δὲν εἶναι τίποτε· ὅτι σφάζοντες δεκαπέντε ἢ εἴκοσι χιλιάδας ἀνθρώπων δὲν τοὺς κάμνομεν κἀνὲν κακόν, ὅτι τὸ θνητὸν μέρος αὐτῶν ὄχι μόνον διατηρεῖται ἀλλὰ μεταβαίνει εἰς κόσμον καλήτερον, καὶ ὅτι ὁ φονευθεὶς ὅστις ἐπιπλήττει τὸν φονέα του, κατασταίνεται ἔνοχος ἀχαριστίας, καθόσον ὁ φονεὺς συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ τὸν προμηθεύσῃ ἀνετοτέραν κατοικίαν καὶ ὕπαρξιν γλυκυτέραν. Πλὴν ἄφες με· ἐκάθησεν εἰς ἀξιόλογον θέσιν διὰ νὰ ζωγραφηθῇ, καὶ ἂν ὁμιλήσῃς φεύγει.

» Ἀφεὶς τὸν ἀδλαβῆ καὶ ἰδιότροπον ἐκεῖνον ἄνθρωπον ὅστις εἶχε καὶ ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς γνώσεις,

(1) Τὸ φρενοκομεῖον τοῦτο ᾠκοδομήθη τὸ 1812 ἔτος, κεῖται δὲ πρὸς τὴν συνοικίαν τὴν καλουμένην, « τὰ παιδία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου· Ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσι δύω ἀγάλματα ἐξαισίας καλλονῆς, τὸ τῆς ἐμμανοῦς καὶ τὸ τῆς μελαγχολικῆς Μωρίας.

μετέβην εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πυρκαέως Μαρτίνου διαβὰς δι' ὅλων τῶν αὐλῶν. Ὁ ὁδηγός μου μ' ἔδειξε πολλὰ εἴδη φρενοβλαβῶν λίαν περίεργα· νέος τις, φαρμακεύσας τὴν μητέρα του, κατεγίνετο ἀδιακόπως εἰς τὸ νὰ στρέφεται περὶ ἑαυτόν· μόλις δὲ ᾐσθάνετο κεκμηκότα τὸν ἕνα πόδα, καὶ ἤρχιζε τὸν στρόβιλον μὲ τὸν δεύτερον. Εἷς ἄλλος ἐπερίπατει, ἐπροχώρει δέκα βήματα, ἐλάμβανεν εἰς χεῖρας τὸν πῖλόν του, ἔρριπτεν αὐτὸν πρὸς τὰ ἄνω, καὶ γονυπετῶν ἀνέκραζε·

— Λάβε τον, λάβε τὸν πῖλόν μου, μέγιστε Θεέ! λάβε τον.

»Ἄλλος τις ἐνόμιζεν ὅτι, μεταμορφωθεὶς ἔγεινε προχοῖς τεῖου. Στρογγυλίζων τὸν ἀριστερὸν βραχίονα καὶ στηρίζων τὴν παλάμην ἐπὶ τοῦ ἰσχίου, ἐσχημάτιζε τὴν λαβὴν τοῦ ἀγγείου, ἐνῷ διὰ τοῦ δεξιοῦ, τὸν ὁποῖον ἐκράτει εὐθυτενῶς, παρίστα τὴν ῥώγαν, ἤ, ὡς λέγομεν σήμερον, τὴν *μήτην* αὐτοῦ. Καὶ ποῦ νὰ περιγράψω τὰ εἴδη τῶν παραφρόνων ὅσα εἶδον εἰς τὸ θλιβερὸν ἐκεῖνο καταγώγιον;

— Ἀναβὰς κλίμακα λιθίνην εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Μαρτίνου! Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὅστις θεοβλαβείᾳ κινούμενος, ἐνέπρησεν ἓν τῶν περικαλλεστέρων μνημείων τῆς Ἀγγλίας, εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι, καίων ζῶντας τοὺς ἱερεῖς τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας, ἐξηφάνιζε τὴν θρησκείαν των. Πρὶν τὸν ἴδω, τὸν ὑπέθετον ὡς νέον Ἐμπεδοκλῆν, ὡς παράφρονα ἐξαίσιον καὶ στυγνόν. Ὅθεν, ὅταν ὁ φύλαξ μὲ ἀφῆκε μόνον μετ' αὐτοῦ, ἀνετριχίασα ὁλόκληρος.

»Μικρόσωμός τις καὶ πολύσαρκος, τὴν ὄψιν ἔχων κοκκίνην, τὸ μέτωπον λαμπρὸν καὶ στιλπνόν, καὶ τὸ ἦθος ἁπλοϊκὸν καὶ ἠλίθιον, ἐκάθητο πλησίον μικρᾶς τραπέζης ἐκ ξύλου λευκοῦ, καὶ ἐζωγράφει. Ἡ φυσιογνωμία του ἦτο παιδαριώδης μέχρι βλακίας, καὶ ἡ ὁμιλία του στείρα πάσης ἰδέας. Τὸν ἠρώτησα τί ἐπεθύμει, καὶ μὲ ἀπεκρίθη ὅτι ἦτο εὐτυχέστατος, ὁσάκις μάλιστα δὲν ἐστερεῖτο μελάνης Σινικῆς καὶ μολυβδοκονδύλων. Ἐζωγράφει δὲ κάκιστα, καὶ αἱ εἰκόνες του ἦσαν ξηραὶ ὅσῳ καὶ ἡ ὁμιλία του.» Ν. Δ.

ΑΣΜΑΤΙΟΝ (Sonnet).

Τὸν αἴθριον ὁδοιπορεῖ αἰθέρα ἡ σελήνη.
Εἶναι λευκόφωτος ἡ νὺξ καὶ αὐστηρὸν τὸ ψῦχος.
Θεσσαλὴ γραῖα προχωρεῖ εἰς θάλαμον ἡσύχως.
Ὅπου ὑπνώττον τρυφερὸν παιδίον φέρ' ἡ κλίνη.

Ἐπὶ τῆς νέας κόμης του τὴν δεξιὰν ἐκτείνει,
Κ' ἐκ τῶν χειλέων τῆς γραὸς τοιοῦτος φεύγει ἦχος·
«Ὅ,τι ἂν πράξῃς ἐπὶ γῆς ἐγράφη ἐνδομύχως
»Εἰς τὴν ψυχήν σου, νέον ὄν, καὶ ἡ γραμμ' ἥτις κλίνει

»Εἰς τὸ λευκόν σου μέτωπον τὰ ἔτη σου χαράσσει,
»Ὅσα ἡ νέα σου ζωὴ θέλ' εἰς τὴν γῆν περάσει...»
Εἶπε καὶ ἔγειν' ἄφαντος ἡ σκελετώδης γραῖα.

Τίς οἶδε τῆς προρρήσεως τὴν ἔκβασιν; τί ὄμμα
Τὴν νύκτα ἐνεβάτευσεν εἰς τοῦρανοῦ τὸ δῶμα;
Καὶ ἡ σελήνη σιωπᾷ ὡς δεομένη νέα.

Ὀκτώβριος. 1850.

Χ. Α. ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Εἶμαι τῶν ζώντων βασιλεὺς
Κ' ὑπόστασιν δὲν ἔχω·
Μετὰ τὸν Φοῖβον σοβαρῶς
Τὸν κόσμον περιτρέχω.
Ὁ νικηφόρος στρατηγὸς,
Ὁ ἔνδοξος Στρατάρχης,
Ὁ ὑψηλόφρων βασιλεὺς
Ὁ ἄκρατος Μονάρχης,
Τὰς δάφνας, τοὺς στεφάνους των
Τὰ σκῆπτρά των ἀφίνουν,
Κ' ἐνώπιόν μου εὐπειθῶς
Τὴν κεφαλήν των κλίνουν.
Τῶν δεσποτῶν ἀφρούρητος
Καυχῶμ' ὅτ' εἶμαι μόνος,
Παύει ἐντὸς τοῦ κράτους μου
Πᾶς τῆς ψυχῆς σου πόνος.
Μηδέποτε μ' ὑπερβολὴν
Φίλον ἐμὲ ποιήσῃς,
Φωνοῦν τὰ δύο ἄκρα μου
Τί θέλει καταντήσῃς.
Ὁ ἰατρὸς ἐπίκουρον
Εἰς ἀσθενῆ μὲ κράζει,
Χαίρων εἰς τὴν ἐμφάνισιν
Σωτῆρα μ' ὀνομάζει.
Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, φίλε μου,
Ὅλως εἰς ζῶντ' ἀνήκω
Ἐντὸς αὐτῶν γεννῶμ' ἀεὶ,
Κ' ἐντός των ἀποθνήσκω.
Ἐὰν ὡς δεξιώτατα
Μὲ ἀναγραμματίσῃς,
Ἀνήκω εἰς τὰ ἔμψυχα
Καὶ εἰς ῥευστὸν ἐπίσης.
Μετέπειτ' ἂν τὸ πρῶτόν μου
Στοιχεῖόν τις ἐκκόψῃ
Τὸν Κυβερνήτην τοῦ Παντὸς,
Ὦ ἀναγνῶστα ὄψει.

Ἐν Λαμίᾳ τῇ 24 *Φευρουαρίου* 1851.

Λ. Τ.